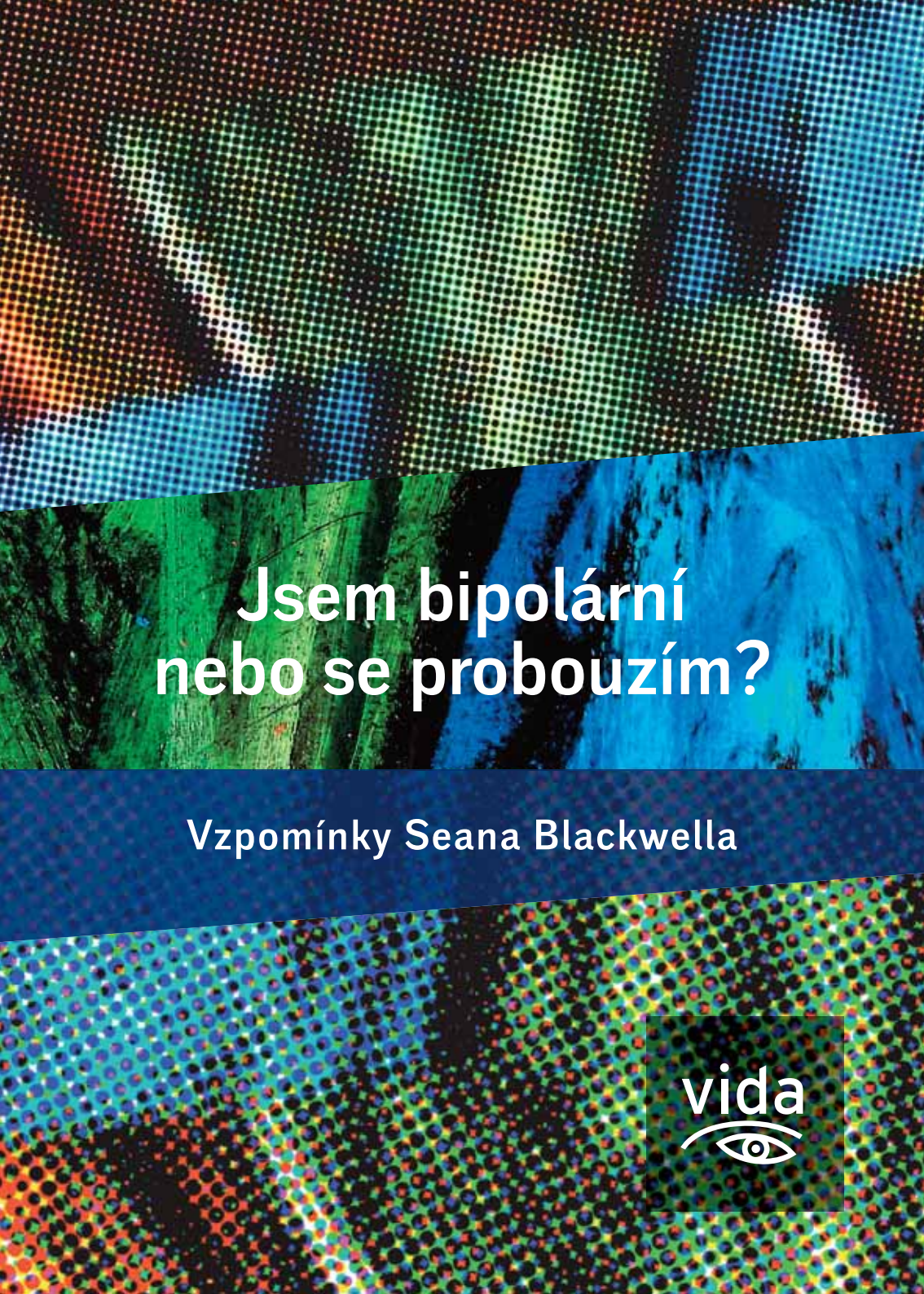
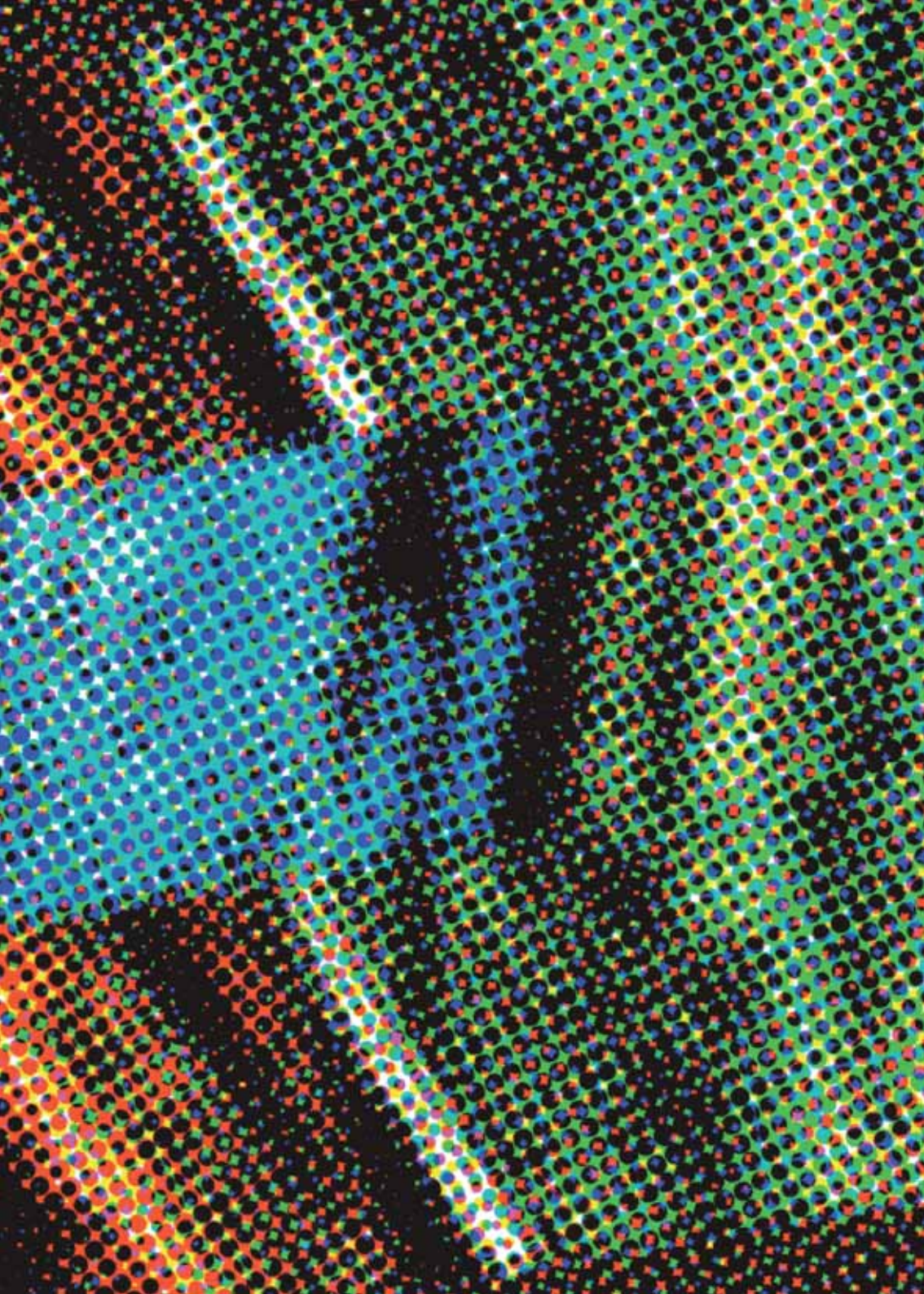

Jsem bipolární nebo se probouzím?

Vzpomínky Seana Blackwella

vida

Jsem bipolární nebo se probouzím?

Vzpomínky Seana Blackwella

V naší společnosti sebou nesou všechny duševní poruchy škodlivé stigma.
V zájmu ochrany soukromí rodin, přátel a kolegů jsou proto v knize některá
jména a místní názvy změněny.

Tato kniha byla vydána vlastním nákladem za pomoci www.createspace.com.

© 2011 by Sean Blackwell

All rights reserved.

Žádná část této knihy nesmí být jakýmkoli způsobem užitá
nebo reprodukována bez písemného svolení autora.

Cover Art by Oz J. Thomas.

ISBN-13: 978-1461178255

Printed in the United States of America

České vydání © VIDA z.s. 2017

Z anglického originálu: Am I Bipolar or Waking up?

vydaného Seanem Blackwellem přeložila Mgr. Marie Suková

Jazyková korektura: Jaroslava Jones, Jan Hendrych, Mirka Podgorných

Grafická úprava: Petr Prušek

Vydavatel:

VIDA z.s., V Horkách 12, 140 00 Praha 4

www.vidacr.cz

Pořadí vydání: 1. vydání

Těm, kteří byli oštemplováni.
Váš čas přijde.

Obsah

7	Prolog
8	Část 1 – Kruté probuzení
9	Spoutaný
12	Bez Boha
14	Synchronicita
19	Smrt
21	Život
28	Neuróza
32	Říše divů
36	Očistec
41	Peklo
52	Část 2 – Boj o integritu
53	Přítáhní uzdu
55	Sensitivita
58	Potvrzení
60	Kompromis
63	Vize
70	Srdce
75	Přání
79	Intenzita
86	Výprodej
89	Deprese
92	Nebe?
95	Část 3 – Poslání
96	Strach
100	Láska
106	Naděje
110	Víra
112	Epilog
115	Poděkování
116	Poznámky
116	Odkazy

UPOZORNĚNÍ

Tyto vzpomínky vyprávějí můj příběh a odráží mé postoje z doby, kdy došlo k různým událostem. Ony postoje se však vyvíjely a budou se vyvíjet i nadále.

Tato kniha v žádném případě neposkytuje medicínské rady či doporučení stran užívání léků na jakoukoli duševní poruchu nebo spirituální zážitek.

Pokud zkoumáte alternativy k běžnému systému psychiatrie, prosím, číňte tak opatrně a s plnou podporou lidí schopných se ztotožnit s vaším úsilím.

Prolog

„Policejní důstojník z Toronta mě vzal do nebe? To je neskutečné.“ Aspoň jsem si to myslel, když mě na nosítkách nesli do výtahu v hotelu Windsor. Pořád si pamatuji dotek kovových pout, které se mi zařezávaly do zápěstí.

Svoboda.

Tak volný, byl jsem si jistý, že jsem zemřel.

Ale cesta na nebesa byla náročnější, než jsem si představoval. Udělal jsem všechno, abych se tam dostal. Svlekl jsem se, pokusil se projít betonovou podlahou, klepal jsem na všechny dveře tanečního sálu a dokonce jsem vypnul hotelové osvětlení. Proto mě policajti sebrali.

Z nepochopitelných důvodů se mým výletním dopravním prostředkem stala pohotovost psychiatrické nemocnice ve Wellesley. Sotva jsem byl uklizen do postele, stala se celá nemocnice kosmickou lodí cestující vesmírem. Naštěstí přispěchal můj otec, aby letěl se mnou.

Po tomto neuvěřitelném život určujícím momentu jsem už nikdy nebyl schopen pohlížet na sebe a na svět stejně jako předtím. Během pouhého víkendu se zcela rozpadla nejen má identita ale i všechny mé sny a ambice.

Za to Ti díky, Bože!

Život, který mě čekal, byl daleko zajímavější nežli ten, který jsem nechal za sebou. Má dřívější monotónní rutina se rychle proměnila v intenzivní cestu plnou. Zatímco dříve jsem byl utlačován požadavky „reálného světa“, nyní stojím zpříma, sebevědomý, a čelím životním výzvám s oduševnělou sebejistotou.

Trvalo to celou dekádu, než jsem zjistil, že moje duchovní probuzení bylo běžnějším zážitkem, než jsem si představoval a že ti, kteří byli tímto zážitkem požehnáni, jsou obvykle diagnostikováni jako lidé s bipolární poruchou. Jakmile se tak stane, doživotí na medikaci je na dosah ruky.

Když jsem si tohle uvědomil, moje mise byla jasná. Musím o tom mluvit a o svůj příběh se dělit. Potřeboval jsem všem, kdo byli ochotni naslouchat, sdělit, že to, co může vypadat jako zhroucení, může také vést k prolomení.

Takže soud nechám na vás:

Jsem bipolární nebo jsem se probudil?

Část první

Kruté probuzení

Spoutaný

Leden 1966

Když jste tak chytrý, proč nejste šťastný?

Vypadá to jako jednoduchá otázka, ale jak jsem tak zíral do zrcadla v koupelně svého bytu ve Vancouveru, uvědomil jsem si, že je to jedna z těch, na něž nemám odpověď. Přestože jsem ukončil svá univerzitní studia už před šesti lety, pořád ještě jsem nenašel cestu k výnosné kariéře. Ať jsem se snažil sebevíc, příležitosti prostě nepřicházely. Můj život se stal věžeňskou celou, z níž nebylo úniku.

Já unikl. Nebo jsem si to přinejmenším myslel. Vzdálil jsem se svému starému životu tak daleko, jak jen jsem mohl – 3 000 mil! Ale tytéž problémy, stále stejní lidé, mě pronásledovali po celou cestu z mého domova v Torontu na pacifické pobřeží.

Než jsem Toronto opustil, přisahal jsem si, že se nikdy nevrátím k práci v reklamní agentuře, a teď jsem tady a dělám pro tutéž reklamní agenturu, OMNI advertising. Proč? Víc peněz, ovšem, a snad i možnost požívat víc vážnosti, respektu. Jenže co slibně začínalo, brzy se děsivě zvrtilo, už zase. Byl jsem v zoufalé pracovní situaci – v profesi, již jsem nenáviděl. Ptal jsem se, jestli budu někdy tak šťastný, jak jsem byl – tak snadno – prvních devatenáct let svého života.

Nakonec jsem, rok a půl po svém odchodu z Vancouveru, jedné noci zvedl telefon a chtěl se podělit o svůj smutek s Carmen, bývalou přítelkyní. Čekal jsem, že bude reagovat jako vždy: „Polib mi..!“ Místo toho řekla jen: „Seane, navštiv Fórum.“

Šest měsíců mě Carmen povzbuzovala, abych podstoupil ten DIVNÝ KURZ, o němž tvrdila, že změnil její život - The Landmark Forum. Tentokrát jsem souhlasil, že se na to mrknu. Myslím, že to byl tón jejího hlasu, co mě přesvědčilo. Bylo v něm něco, co jsem od ní předtím neslyšel. Bylo to snad ono Fórum, co jí to COSI dalo? Možná.

Ale čert to vem, stejně jsem neměl co ztratit.

Za několik dní nato jsem šel na úvodní seminář, na němž seděli lidé se zájem o Fórum spolu s asi třiceti „absolventy“, kteří už postoupili do semináře „předávání“. Byl jsem překvapen jejich otevřeností a srdečností – lidé, kteří se neznali, navzájem sdíleli své nejhlubší nejistoty. Všichni tu byli, protože cítili nějakou míru selhání, smutku nebo nespokojenosti se svými životy. Převzali osobní odpovědnost za proměnu svého života k lepšímu. Aspoň pro tu chvíli.

Pomyslel jsem si: „I kdybych z toho nic neměl, bude zajímavé si poslechnout, co se těm lidem děje. Byl jsem zvědavý.“

A v tu chvíli na mne zaútočily dvě usmívající se dámy středního věku.

„Proč tu jste?“ zeptaly se.

„Cítím se spoutaný,“ řekl jsem. „Je to jakoby mi honička za kariérou bránila se zastavit, vydechnout, a já nevím, co s tím.“

Pak jsme chvíli diskutovali o mých frustracích a ony se mě zeptaly, jestli se chci zapsat na příští seminář. Řekl jsem jim, že chci „počkat a vidět“, protože si nejsem jist, jestli ve Vancouveru zůstanu. Agentura mě po skličujícím a ne moc slibném přijímacím řízení přijala na zkoušku. Báł jsem se, že o práci přijdu a měl jsem pocit, že bych se v takovém případě musel vrátit do Toronta. Dámy mne ujistily, že kdybych se tam vrátil, mohl bych se přehlásit na seminář do torontské pobočky Landmarku.

Jedna z nich se zeptala: „Víte, co se stane, když si počkáte a uvidíte?“

„Počkáte ... a uvidíte.“

Měla pravdu. Podepsal jsem to.

Poté, co jsem se zaregistroval, byly ty dvě dobrovolnice tak šťastné, že mi přišlo, jestli celý ten program není nějaký podfuk.

„Opravdu jsme rády, když někdo udělá první krok k tomu, aby dal do pořádku svůj život,“ říkaly.

„Budete překvapen. Jakmile se zapíšete do Fóra, budete na tom líp!“

„Jistě,“ pomyslel jsem si.

Následující den začal dalším z nádherných lednových rán ve Vancouveru. Vyrazil jsem ze zbrusu nového kondominia (pronajal jsem si byt se dvěma dalšími týpký) procházkou do práce a cítil jsem se mnohem lépe než kdykoli během uplynulých pár měsíců.

Cestou jsem si povídal sám se sebou: „Víš, jak tohle místo miluješ. Taky od okamžiku, kdy ses sem bez ničeho přestěhoval, víš, že přežiješ, i když tě vyhodí z práce. K čertu s reklamou! Prostě zůstaneš a prodáš akcie nebo tak něco.“

V tu chvíli jsem se rozhodl žít ve Vancouveru, resignovat na práci v OMNI a skončit s kariérou.

Až na to, že se přihodila divná věc.

Sotva jsem přišel do práce, šéfka mě odvedla rovnou do své kanceláře.

„Annette volala z Toronta,“ řekla.

Má loď doplula do přístavu.

Annette Jonesová byla bývalou šéfovou strategie a plánování v OMNI Vancouver. Strategie a plánování kampaní je nejnáročnější a nejdůležitější činností v reklamě, aspoň to tak bylo v uplynulém desetiletí. Ve zkratce řečeno, role šéfa plánování zahrnuje vedení kvalitativního průzkumu (obvykle ve vybrané cílové skupině nebo individuálními kvalitativně orientovanými rozhovory) s cílem dosáhnout důkladnějšího porozumění vztahu zákazníků ke značkám, jež kupují. To pak pomáhá vtisknout získané poznatky do reklamní strategie. Dobří strategičtí plánovači byli vždycky vysoce respektováni a vydělávali spoustu peněz. Nadto byli – vedle „kreativců“ – jedinými lidmi, kteří mohli dostat Zelenou kartu s povolením pracovat ve Spojených státech. To byl můj sen od střední školy. Vždycky jsem přemýšlel, jak se dostat přes hranice a pryč z té zimy.

Nenáviděl jsem svou práci v oddělení médií (což zahrnovalo otupující nakupování vysílacích časů v televizi a rozhlas). Jediné, co jsem v rámci reklamky považoval za přijatelné, byla právě práce v oblasti plánování kampaní. Jakmile jsem se před třemi lety o existenci takové pozice dozvěděl, bylo mi jasné, že bych v tom byl skvělý. Znameníť příběh o úspěchu – pokud bych se k tomu dostal.

Na tuto pozici jsem se při různých příležitostech u OMNI hlásil už třikrát. Pokaždé jsem tomu byl blíž, než jsem považoval za možné, ale vždy jsem byl nakonec velmi nepříjemně odmítnut. Zprávu o posledním odmítnutí mi sdělil dvacetiletý asistent práce s médii v hospodě před celou agenturou. Věděl dříve než já, že vybrali někoho jiného.

Tentokrát to ale bylo jiné. Cítil jsem to. Před rokem jsem byl dobrovolníkem při pouličním průzkumu, jenž měl agentuře pomoci při přípravě velké prezentace pro klienty. To byla ta chvíle, kdy jsem byl připraven předstoupit před Annettu Jonesovou jako možný budoucí junior plánovač. Bohužel ze společnosti odešla dříve, než jsem stihl opustit svou soukromou noční můru – práci s médii. Během předcházejících pár měsíců jsem s ní byl v příležitostném kontaktu ohledně zahájení provozu malé konzultační firmy o třech lidech, pro kterou pracovala v Torontu – WeCU Creative Planning. Nyní mi volala, abych jí poslal svůj životopis. Majitel WeCU zjevně uvažoval, že přijme ještě jednoho mladšího pracovníka pro plánování a strategii.

Tři dny poté, co mi Annette volala, jsem se rozhodl vrátit se do Toronta a udělat vše, co bude v mých silách, abych získal tuhle práci.

Ty tři dámy středního věku v Landmark Education byly moudřejší, než jsem myslel. Bylo to, jako by pro mne Fórum už začalo pracovat. Ode dne telefonátu jsem si ve Vancouveru připadal jak o Vánocích.

Tak teď už víte, proč jsem dal Landmark Forum na první místo. Jediný důvod, proč jsem se tam přihlásil, byl pocit brzdy v kariéře. Protože kromě zaměstnání byl život ve Vancouveru fakt jízda.

Hned od mého příjezdu jsem měl překvapivě mnoho přátel a záviděníhodný společenský život. Sportoval jsem, jak v Torontu nebylo možné – lyžování, jízda na kolečkových bruslích, občas potápění. Navíc k tomu poskytovala agentura spoustu volných vstupenek na akce v okolí města – nic takového se bohužel nedělo tam, kde jsem žil předtím.

Největší pokrok ale nastal v mém duchovním rozvoji. Můj pobyt ve Vancouveru byl sledem přechodných stavů, při nichž jsem začal zpětně vidět Boží zásahy do mého života. „Zázrak“ telefonu od Annette Jonesové v den, kdy jsem se rozhodl opustit svou kariéru v reklamě, byl jen jedním z dlouhé série synchronicit, které jsem na Západě zažil – absolutně neskutečné náhody, které jsem vnímal, ale nerozuměl jim.

Jak jsem přišel k těm spirituálním změnám, je příběh sám o sobě. Takže předtím, než vám povím, co následovalo, udělejme krok zpátky... vlastně celý výlet zpátky.

Bez Boha

Vyrůstal jsem v sedmdesátých a osmdesátých letech. Víra vždy tvořila velkou část mého života. Byl jsem pokřtěn jako římský katolík a maminka, sešněrovaná převážně protestantským okolím, zapsala mne a mého bratra Glenu do katolické základní školy vzdálené několik mil. Katolická střední škola byla ještě dál! Naše rodina nikdy nevynechala nedělní mši, ani když se v Národní fotbalové lize hrálo play-off. Modlil jsem se každý večer a četl jsem Bibli. Ne, ne jen její části – ale celou od začátku do konce. Zhruba jednu stránku za noc, pět let. Opravdu.

Přihlásil jsem se na Torontskou univerzitu, ale začal jsem být kritičtější, bolestně jsem vstřebával myšlenky, které byly v konfliktu s mou vírou. V ekonomii a sociologii recitovali mí profesori mantru Karla Marxe „Náboženství je opium lidstva“. Nadto na katedře psychologie Freud nutil všechny uvěřit, že náboženství je symptomem osobní prázdnoty. „Bůh je mrtev!“ křičel filozof Nietzsche, „a my jsme ho zabili.“ Nejsm si jist, jak se to stalo. V religionistických studiích jsem objevil spousty různých náboženství – některá věřila v tisíce bohů, jiná neměla boha žádného.

Popravdě řečeno, pokud jde o Boží úřad, absolvoval jsem poněkud zmatený.

Osmnáct měsíců poté, co jsem absolvoval s bakalářským titulem, jsem nastoupil do svého prvního „opravdového zaměstnání“ jako asistent pro média v OMNI Toronto. Tou dobou byl Bůh to poslední, na co bych myslel. V podstatě jsme spolu přestali mluvit. Ale existoval/a/o ON, ONA, ONO vůbec? Nemám představu. Dá se říci, že jsem se stal skrytým agnostikem.

Upřímně řečeno jsem se tím moc nezabýval. Měl jsem příliš práce s budováním kariéry ve vrcholném období nejhorší ekonomické recese v Torontu, než abych se zaobíral spirituálními otázkami, které neměly odpověď. Ale bez Boha jsem se nedostal moc daleko. Za první dva roky u OMNI Toronto jsem vydělal méně peněz, než když jsem byl na střední škole a pracoval v místním supermarketu (člověk je placený od hodiny).

Bezpochyby to byly nejtěžší roky mého života. Přistoupil jsem na pozici na samém dně agenturního řetězce. V naději, že když se osvědčím, dostanu se výše. Místo toho jsem dostal nálepku „chlápek od médií“, jeden z mnoha průměrných. Otrávený a znechucený tím, jak se má vysněná kariéra potápěla, jsem začal dělat velké chyby, takové co na vás upozorní ty nahoře – tím špatným způsobem. Pokud se tak stane, můžete se s kariérou rozloučit. Jediným člověkem, který během těch bezbožných roků znovu oživil můj zájem o náboženství, byl teolog Joseph Campbell, kterého jsem objevil při sledování seriálu rozhovorů vedených Billem Moyersem na televizní stanici PBS. Třikrát jsem si přehrál nahrávky celých šesti hodin těchto rozhovorů, uchvácený myšlenkami, jež tento muž sdílel. Živě si vzpomínám, jak jsem si přál vidět život jako on, ale prostě to nešlo. Campbellův svět Boží inspirace nemohl být vzdálenější mé drsné a průměrné realitě. Magie života se cestou ze střední školy na univerzitu a pak do světa reklamy někde vytratila. Celý ten proces od neustálého vzdělávání k pozici pracovní síly, u níž se předpokládá Mysl jsem si, jaký jsem měl v této oblasti potenciál, a vlastně to byla právě jen součást

problému, nikoli jeho řešení. Ale jaké to řešení mělo být? Neměl jsem ponětí. Když pohlédnu zpátky, byl jsem tak zasažen nesmyslností mého života, že jsem brečival v kině... a to hodně. Film skončil, světla se rozsvítila, lidé odešli z kina a já zůstal sedět dál a plakal. A pak jsem seděl ve svém voze na parkovišti a pořád plakal. Ne... to nebylo normální.

Proč jsem plakal? Film mě inspiroval. Postavy se chovaly statečně a hrdinsky. Vrhaly se do ohně, povstávaly pro správnou věc bez ohledu na následky. A kde jsem byl já?

Ve svém pracovním boxu jsem kontroloval smlouvy.

Mnohokrát jsem se zkoušel dostat na lepší pozici, jak ve společnosti, kde jsem pracoval, tak i jinde, ale k ničemu to nevedlo. Byl jsem zaseknutý. Vypadalo to, že všichni kolem mne cítili mé zoufalství a nikdo nechtěl být jeho součástí.

„Vypadni! Vypadni z toho zatraceného OMNI!“ křičela na mn Carmen. Ale v duchu staré logiky „Neopouštěj zaměstnání, dokud nemáš nic jiného,“ jsem se tam držel.

„Proč trváš na všem, co sis kdy naplánoval?“ ptala se mne Carmen. „Proč nepřipustíš jinou možnost?“ Nenašel jsem odpověď.

Byl to pomalý a postupný sešup. Po více než dvou letech práce v reklamě jsem se ocitl na samém dnu své první opravdové deprese. Po svých osmadvacátých narozeninách, 27. března 1994, jsem byl tak vyčerpaný, že jsem zavolał do práce, že jsem nemocen. Neměl jsem co ztratit.

Po několika týdnech přišlo mé roční pracovní hodnocení. Šel jsem tam s představou, že pokud mi nezvýší plat aspoň na 3 000 dolarů, odejdu. Moji nadřízenou moje skleslost nepřekvapovala. Zkritizovala mne ohledně mého přístupu k práci a nabídla mi 2 000 dolarů. Odešel jsem ze schůzky s ulehčením, usnadnila mi rozhodování. Vrátil jsem se domů s lahví vína na smutnou osamělou oslavu. Konečně to bylo za mnou. Promarnil jsem dva roky života.

Netušil jsem, o co dalšího ještě přijdu. Tehdy jsme s Carmen sdíleli malý studiový byt v centru. Před několika dny se vrátila z měsíčního výletu do Indie a od chvíle, kdy vkročila do dveří, jsem viděl, že se mi nemůže podívat do očí, ale byl jsem tehdy otupělý a nechal jsem to být. BOHUŽEL.

Ale toho večera jsem byl připraven na pravdu. Chystal jsem se do postele, když ze mne vypadlo: „Je to pryč, že? Už se mnou nechceš být, je to tak?“

Zpočátku Carmen váhala s odpovědí, ale nakonec to přiznala. Pak mne zahrnula spoustou omluvných frází a důvodů. Otočil jsem se a šel spát.

Jedinou mou myšlenkou bylo: „Tak, teď můžu jet do Vancouveru.“

Druhý den ráno jsem se probudil nezvykle vnímavý a v pohodě. Má přítelkyně se mnou žila tři roky, teď se se mnou rozešla, já odcházel z práce a čelil nezaměstnanosti.

„Ztratil jsem dvacet osm let,“ pomyslel jsem si.

„Jak to, že se cítím tak dobře?“ Hluboko uvnitř jsem věděl proč. Už několik let jsem chtěl na Západ, ale plán byl kvůli práci a Carmen u ledu. Teď už mě nic nebrzdilo.

Druhého dne jsem se v práci sešel s nadřízenou a dal jsem jí osmitýdenní výpověď – dost času na přípravu, přestěhovat se zpátky domů a ušetřit nějaké peníze.

Deprese byla pryč. Můj agnosticismus taky.

Synchronicita

Od okamžiku, kdy jsem dal výpověď v OMNI Toronto, jsem měl obavu obzvláště ohledně toho, kde budu bydlet, když se přestěhuji do Vancouveru. Znal jsem tam jen dva lidi, se kterými jsem se setkal před lety na jednom večírku. Znal jsem jejich problémy a věděl jsem, že spolubydlení není možné ani s jedním z nich. Pár týdnů v hotelu by mě zcela připravilo o peníze. Kdo by mi mohl pomoci? Ještěže jsem potřeboval udělat nějaké fotokopie.

U kopírky stál Rick, můj bývalý supervizor. Čekal jsem, až skončí.

„Seane, zrovna jsem ti chtěl říct, že odcházím z agentury a vracím se zpátky domů do Vancouveru,“ řekl.

Moje obava zmizela ještě dřív, než jsem si došel na oběd.

Koncem dne jsem se pozastavoval nad tím, co přesně se mi to stalo. „Napřed práce, pak Carmen a teď bydlení?“

Hlodalo ve mně podezření.

Vyjma prvního týdne jsem měl v OMNI Toronto pracovat se spoustou smluv, faktur a jejich ověřováním. Přestože dokumenty vypadaly jako papíry, chovaly se spíš jako bumerangy, vždy když jsem se pokoušel odklidit některou z těch nočních můrek ze svého stolu, nějak našla cestu zpátky. Koncem týdne ale prostě zmizely. Tu zvonil telefon, tu se objevil e-mail a pff! Odešly.

Ačkoliv se na mých pracovních povinnostech nic nezměnilo, mých osm týdnů ve výpovědi bylo snových. Kdyby to bylo předchozí dva roky tak snadné, nikdy bych neodešel!

Bylo to, jako kdyby můj odchod organizoval sám život.

Po dvou měsících jsem naložil do svého hatchbacku Mazda 88 své věci a vydal se na cestu. Myslel jsem, že jízda bude nudná, ale každý den přinesl jedinečnou radost.

První den jsem navštívil chlapíka z Windsoru v Ontariu, se kterým jsem pár měsíců pracoval. Odešel z OMNI a otevřel si půjčovnu lyží v Lake St. Clair. Okamžitě mě poznal!

Sjezdování při západu slunce bylo to poslední, co bych první den své cesty očekával.

Druhý den jsem krátce navštívil Chicago. Je daleko větší, než jsem si představoval, s tou spoustou moderních mrakodrapů. Čtvrtý den jsem byl v Mt. Rushmore v jižní Dakotě. To je trochu menší. Dal jsem přednost obřím dinosaurům ve Wall Drug – daleko impozantnější, myslím.

Šestý den jsem poblíž Calgary zašel na venkovskou tancovačku s jiným chlápkem, který opustil OMNI, a s bandou jeho rozjuchaných kámošů. Sedmého dne jsem jel skrze Canadian Rockies s kocovinou – špatný nápad.

Každý den mě osamělé jízdy provázely větší a větší pocit lehkosti. Barvy zářily. Vzduch líp voněl. Žaludeční bolesti, jimiž jsem trpěl v Torontu, zmizely. Neměl jsem žádný cíl, ale byl jsem plný energie a optimismu. Vypadalo to, jako by se pro mne celý svět otevřel. Pohled na Vancouver mi vyrazil dech. Slyšel jsem, že je krásný, ale ne až tak. Zarámovaný modrozelenými horami se zasněženými vrcholky na jedné straně a Tichým oceánem na druhé. Byla to láska na první pohled.

Předtím, než jsem se dostal na místo, kde žil Rick, zavolał jsem z telefonní budky rodičům. „Už zase věřím v Boha!“ řekl jsem jim.

Dříve, než jsem opustil Toronto, jsem velmi přemýšlel o životě, jaký bych rád vedl ve své nové existenci. Jsem trochu závislý na televizi a rád bych zkusil žít bez ní. Chtěl jsem zformovat svou postavu a začít lépe jíst. Chtěl jsem vydělávat 28 000 dolarů ročně, což nevypadá závratně, ale bylo to o 6 000 dolarů víc, než kolik jsem dostával v Torontu.

Krom toho tu byla souvislost peněz a mého věku.

Po šesti letech střídání partnerek jsem chtěl mít společenský život s lidmi podle svého uvážení a ne být infiltrován mezi jejich přátele. A navíc jsem chtěl být v hezkém prostředí, i kdybych tam měl mít spolubydliče.

Měl jsem ještě jeden subtilnější požadavek. Být méně cynický. Jistě, svět byl plný problémů a život mnou nedávno pěkně zamával, ale začal jsem chápat, že když se soustředím na vše, co je ve světě špatné, moji situaci to nezlepšuje. Myslím, že podle některých lidí jsem byl pro své okolí trochu zahořklý. Cestou jsem se rozhodl vzdát se svého cynismu.

Během dvou měsíců po mém příchodu na západní pobřeží do sebe všechno zapadlo. Sdílel jsem bydlení v právě renovovaném domě dva bloky od oceánu. Začal jsem trénovat čtyřikrát týdně, abych zhubl. Pár přátel, které jsem tam měl, se se mnou nadšeně scházelo a já měl, dřív, než mi to došlo, rušný společenský život. Pokud jde o televizi, nikdy jsem se na ni ani na noviny nepodíval. Kdyby měl svět zaniknout, někdo by mi to býval musel říct.

Byl jsem radostí bez sebe, jak se to poskládalo. Opravdu jsem byl tak blažený, že jsem začal zkoumat, jak se to všechno přihodilo. Vypadalo to jako ve snu – skutečnost, kterou jsem žil, byla předem stvořena mou myslí.

Byla tu jedna malá výjimka. Jak už jsem zmínil, přísahal jsem si, že se nikdy nevrátím k práci v médiích. Ale ode dne, kdy jsem se s Rickem přestěhoval, jsem byl v pokušení. Netušil jsem, že nejen Rick se vrátil do OMNI Vancouver, ale i náš ředitel Mark Jacobs, se přestěhoval do Vancouveru. Očividně jsem nastroval exodus! Je to dlouhý příběh, ale politické posuny v Torontu vyčerpávaly jak Ricka tak Marka. Protože spolu před pár lety velmi úspěšně pracovali ve Vancouveru, rozhodli se vrátit se a pomoci oživit tamní skomírající kancelář. Napřed mi Rick řekl, jak málo tam je personálu a že bych měl pomoci dát tomu druhou šanci. Nedlouho nato mi zavolał Mark. Byl to Mark, kdo mě původně v Torontu zaměstnal. Věděl, jak jsem tam byl frustrovaný, a tak mi nejprve nabídl, abych pracoval na volné noze, dokud si nenajdu nějakou práci na plný úvazek. Protože jsem se valem blížil na dno svých úspor 3 000 dolarů, bylo těžké nabídku odmítnout.

OMNI Vancouver sídlilo na tak krásném místě – přebudované skladiště shlízející na přístav s bizarními pivnicemi v přízemí. Dokonce jsem měl svou vlastní kancelář! Přestože jsem byl na volné noze, vypadalo to jako velký krok od životního stylu „Dilberta“, který jsem vedl v Torontu. Těch prvních pár měsíců bylo velmi výjimečných. Mark mi brzy nabídl práci na plný úvazek s platem, o kterém jsem snil. Zpětně viděno, myslím,

že měl za to, že v Torontu jsem byl podceněn a chtěl mi to vynahradit. Bylo to těžké rozhodování, ale protože se mi nic jiného nerýsovalo a věci šly tak dobře, rozhodl jsem se vrátit se do téže společnosti, k téže práci, ohledně které jsem si přísahal, že už nikdy.

Jednoho srpnového večera jsem byl na večeři s jiným utečencem, který se vrátil domů. Potkal jsem Juniora prostřednictvím Carmen, když jsme společně kdysi hodně chodili po barech. Byl to bojovný herec, který se přestěhoval do Vancouveru, aby se pokusil nastartovat filmovou kariéru.

U drinků jsem mu vyprávěl o svých úžasných nových podmínkách a pozitivním pohledu na život. Také jsme si povídali o ohromujících souhrách náhod, jež mě sem dovedly. V jeden den jsem přišel o Carmen i o práci.

Diskutovali jsme o „náhodách“, které nás svedly ke společné večeři na druhé straně kontinentu, přičemž ani jeden z nás ještě před čtyřmi měsíci neplánoval stěhování. „Jaká náhoda!“, vykřikoval Junior, napůl opilý, až se mu břicho otřásalo smíchem. Vtipné to bylo do té doby, než jsme si uvědomili, že nic nebylo „náhodou“.

Mluvíli jsme také o dalších věcech, nad nimiž jsem hloubal během dlouhého ticha na mé osmidenní cestě.

„Uvědomil jsem si, že když mám někoho rád, je to proto, že se mi líbí, jak se cítím, když s ním jsem,“ řekl jsem. „Ale u lidí, které rád nemám, mě nejvíc rozčiluje, co cítím a jak jednám, když jsou kolem mne. Ve skutečnosti to nejsou oni, koho nemám rád, jsem to já! Jako by tu nebyl ten pravý Sean, ale Sean-Junior, Sean-Carmen, Sean-Rick. Měním se podle toho, jakou energii cítím ve společnosti té osoby.“

Nejvýznamnější příklad se vztahoval k mému dávnému příteli ze střední školy, se kterým jsem se neustále hádal ohledně kanadské politiky. S ostatními lidmi jsem se hádal jen vzácně, ať už šlo o cokoli, a nikdy jsem se nebavil o politice, protože to mě nudilo až pláči. Ale s ním to byla stále stejná rozčilující konverzace, pořád dokola. Proč?

„Hele, já teď čtu knihu, která se hodně zabývá tím, o čem mluvíš,“ řekl Junior. „Možná by sis ji měl přečíst. Jmenuje se Celestinské proroctví.“

Příští večer jsem volal Carmen do Toronta. Po našem rozchodu jsme zůstali přáteli a pravidelně jsme spolu mluvili. Řekl jsem jí, jak jsem si začal dávat dohromady novou představu ohledně toho, jak svět funguje, a že je to zcela jiné, než nás učili. Pověděl jsem jí, o čem jsme s Juniorem předchozí večer diskutovali a že mi doporučil nějakou knihu.

„Ach Bože, Celestinské proroctví!“ zvolala.

„Přesně tak,“ řekl jsem. „Jak to víš?“

Carmen to četla a byla z toho unešena.

Pověděl jsem jí, jak podle mého světa opravdu funguje – že nejsme oddělení jedinci, ale jsme propojení a že náhody či synchronicity hrají kritickou roli. Rozmluva trvala dvě hodiny (bez ohledu na to, že dálkový hovor byl drahý). Aniž by na mne Carmen naléhala, probíral jsem různé aspekty mé nové budoucnosti a, aniž jsem si toho byl vědom, jsem probral prvních šest „vhlédů“ z Celestinského proroctví.

„Seane, to je pátý vhléd!“ zašeptala vzrušeně.

Následujícího dne jsem tu knihu koupil a dvě noci ji četl. Bylo tam všechno, o čem jsem přemýšlel, jasně vyloženo v prvním až šestém vzhledu. Byl jsem uchvácen.

Pak jsem začal číst rozličné spirituální knihy, více a více meditativní. Udělal jsem si na sebe víc klidu a času. Od astrologa „Pana Ponorky“, kterého jsem potkal „náhodou“ v prodejně sendvičů, jsem dostal svůj nativní horoskop. Nikdy dřív jsem se s astrologem nesetkal a teď, když jsem šel do obchodu pro čtivo, byl tady, studoval své tabulky uprostřed fast-foodového občerstvení – to se nevidí každý den! Pamatuji si jeho poslední slova, která mi po výkladu horoskopu řekl: „Seane, jsi king a budeš žít déle než sto let!“ Myslím, že to mohlo být horší.

Ve snaze pomoci mi v duchovním rozvoji mi doporučil díla Carla Junga. Ve své biografii Vzpomínky, sny, myšlenky (česky nakl. Portál 2015 – pozn. Překl.) rozebírá Dr. Jung detailně své sny a to, jak mu pomohly řídit život. Byl jsem tímto přístupem inspirován a můj snový svět se stal daleko živějším než kdykoli předtím. Začal jsem věnovat svým snům zvláštní pozornost, dekodoval jsem jejich symboly, kdykoli to bylo možné.

Jedno spirituální téma vedlo k dalšímu, nakonec jsem se dostal ke své první knize o astrologii. Buddhismus a trochu filozofů New Age, jen pro představu. Vrátil jsem se k literatuře o taoismu, filozofii, jež mě přitahovala už od studií.

Mé zaujetí pro studium těchto témat vyrůstalo z přirozené zvědavosti, ale bylo motivované i tísnivou úzkostí. Přesun na západ probíhal překvapivě dobře, ale já jsem nevěděl proč. To mě znejišťovalo. Potřeboval jsem tomu přijít na kloub.

O vánočních svátcích jsem měl děsivý sen, který naznačoval, že můj nově nalezený úspěch nemusí mít pokračování:

Byl jsem vyslán do Španělska na služební cestu. Letěl jsem letadlem Charlese Lindbergha The Spirit of St. Louis. Viděl jsem sám sebe v otevřeném kokpitu letět nad Atlantickým oceánem. Když jsem přiletěl do Španělska, přistál jsem na prašné venkovské přistávací dráze. Dva farmáři zatáhli mé letadlo do hangáru a já jsem šel do města obchodovat. Když jsem se probudil, ptal jsem se sám sebe: „Charles Lindbergh? Proč on? Proč jeho letadlo?“ Zarazilo mě to.

Poté, co Lindbergh přeletěl Atlantik, se stal tak slavným, že byl terčem kriminálníků. Unesli mu dítě a nikdy je nevrátili.

Charles Lindbergh ztratil dítě.

„To je ono“, řekl jsem si. „Bojím se, že ztratím dítě, ale tím dítětem jsem já - ten nový, optimistický Sean, který už vyrostl z let deprese. Bojím se, abych své nové já neztratil.“ Ať už dobře nebo špatně, tenhle sen velice ovlivnil můj život.

Jednoho dne jsem byl na obědě s jiným přítelem z Toronta, Sandym, který pracoval poblíž mé kanceláře. Řekl jsem mu o svém snu s Lindberghem, o tom, jak jsem ho analyzoval podle toho, co jsem vyčetl z Jungova životopisu, a jak jsem se otevřel novým náhledům na svůj život.

Pak jsem mu řekl: „Ale to neznamená, že snové symboly znamenají pro každého totéž. Předpokládejme například, že budeme oba mít stejný sen – což je samozřejmě nemožné, ale předpokládejme to. Když se mně bude zdát o stromu, může to pro mne znamenat něco zcela jiného, než když ty uvidíš ve snu strom.“

Až do té chvíle byl Sandy spíš skeptický a snad i otrávený z mých postřehů, ale teď se stal zázrak.

„Měl jsem onehdy divný sen,“ řekl. „Zdalo se mi, že jsem v chatě uprostřed údolí obklopené stromy. U stromů byli jeleni, ti přišli a napadli mě. V lese mě napadli jeleni.“ Byl jsem ohromen.

Můj nový spolubydlící, kterého Sandy nikdy neviděl, mi před měsícem vyprávěl o stejném snu! Nakonec jsem je oba pozval na drink a seznámil je. Oba své sny upřesnili. Jelen měl rohy. Ve skutečnosti se jim nezdálo o jelenovi ale o losovi. Měl jsem podezření, že tím útočícím losem jsem já, že mé nápady je oba nějak ohrožují. Po několika týdnech jsem tuhle synchronicitu probíral s astrologem, který měl na celou záležitost zajímavý pohled. U kávy a koblih mi řekl, že měl schizofrenii. Dávno, v roce 1970, unesl letadlo, vyzbrojen hračkou – pistolí, se záměrem „skončit válku ve Vietnamu“. Když za to byl ve vězení, dal mu jeho spoluvězeň knihu Black Elk Speaks. S ohledem na můj příběh mi můj nový přítel doporučil si tu knihu přečíst. Je to autobiografie Black Elka, náčelníka a šamana kmene Lakotů. Black Elk speaks byla má první kniha o šamanismu původních Američanů.

Pro mne byly tyto mystické souvislosti velmi smysluplné a podnětné. Duchovní prozření, jež mi otevřely, vedlo k pocitu, že život je velké dobrodružství, v němž úžasné objevy otvírají dveře k bezpočtu dalších. Na druhé straně to ale vypadalo, že dojde naplnění předpovědi mého snu týkajícího se Charlese Lindbergha. Blížil jsem se ke ztrátě svého dítěte.

Od ledna do června 1995 se mé postavení ve společnosti změnilo od pozice borce k nule. Pomalu jsem si uvědomoval, že mě práce s médii netěší o nic víc než v OMNI Toronto. Moje hlavní klientka, brand manažerka XaY Restaurants, měla zaslouženou pověst pekelné čarodějnice. Díky mé neznalosti jejího řemesla a bolestné přepracovanosti ve mne rychle ztratila důvěru a stejně tak naopak.

Aby bylo ještě hůř, narychlo jsem se zamiloval do dívky, která se těsně před Vánocemi nastěhovala do mého bytu. Důsledkem byla má neschopnost soustředit se na práci. „Jsem zamilovaný, ale ne připravený!“ říkal jsem si. Ale bylo už pozdě. Všechno se rozpadalo.

V létě 1995 jsem byl na žádost manažerky XaY Restaurants oficiálně odvolán z agendy tohoto podniku a dívka, kterou jsem miloval, se se mnou rozešla. Ze zoufalství jsem se vyspal s osmnáctiletou recepcí. Bylo mi tehdy devětadvacet. Můj život tonul ve zmatku. Během příštích několika málo měsíců jsem nabyl schopnosti vrátit si zpět nějakou sebeúctu. V září mě dívka, se kterou jsem se „vídal“, odkopla kvůli jinému chlapíkovi z kanceláře. Milovaná žena se mnou zase začala mluvit a ředitel Mark mě vrátil zpátky k agendě XaY a důrazně si promluvil s klientkou, která mi ničila život. Bylo to vysvobození.

Život se nějak prosvěttil, ale má kariéra stagnovala. A, jak už jsem zmínil, práce na projektovém managementu, kterou jsem zanedbal, byla ohromným zklamáním. Takže když mi Annette zavolala ohledně pozice junior manažera ve WeCU v Torontu, cítil jsem se jako by se můj život ve Vancouveru zmítal někde mezi nebem a peklím – ale všechno to vypadalo jako Boží záměr.

Smrt

Než jsem odejel z Vancouveru, rozhodl jsem se pojmout svých pár posledních týdnů trochu jako oslavu – jako rozlučkovou jízdu. Po práci jsem pobýval v barech s přáteli a kolegy tak často, jak to šlo. Přitáhl jsem rappery, skupiny Cypress Hill, De La Soul a basistu Bootsy Collinse, když byli ve městě. Také jsem se s mnou milovanou dívkou a jejím novým přítelem podělil o lístky na zápasy skomírajících Vancouver Grizzlies v NBA. Věřím, že je lepší být smířlivý.

Nejsilnější vzpomínka na loučení se pojí se závěrečnou potápěčskou SCUBA expedicí s přítelem Owenem. Je to potápěč Canadian Navy a přesvědčil mne, abych si pořídil oprávnění SCUBA. Byl jsem přesvědčen, že Owen je zkušený potápěč. Zavolał jsem mu, abych mu sdělil, že se vracím do Toronta, a taky se ho zeptal na šanci jít se spolu ještě potápět. Ukázalo se, že v polovině února, tedy měsíc před mým odjezdem, plánoval víkend „potápění ke vrakům“. Všechno do sebe zapadalo. Přihlásil jsem se.

„Owene, vím, že to zní bláznivě,“ řekl jsem, „ale jestli chceš umřít, potápění ke vrakům může být dobré způsob.“

„Tohle neříkej, Seane,“ odpověděl a v hlase měl varovnou předtuchu.

Na lodi bylo kromě Owena a mne ještě asi patnáct dalších zkušených potápěčů, majitel lodi a jeho žena. Loď vypadala machisticky – velká, chladná a ošklivá. Perfektní.

Příštího rána jsem se vzbudil, když loď dorazila na místo potápění mimo pobřeží Vancouver Island. B. C. Reef Society tam potopila starý kanadský torpédoborec. Ležel na mořském dně v hlubině 130 stop. Paluba byla asi na 90 stopách. Byl jsem v potápění začátečník a předpokládalo se, že se budu potápět do hloubky 60 stop. Já jsem se však s Owenem po boku cítil i na větší hloubku.

Neplánoval jsem nějaký zásadní vstup do vnitřku potopeného torpédoborce, protože by to mohlo být dost nebezpečné, ale měl jsem za to, že mohu proplavat dveřmi sem a tam. Naše první potopení bylo bez zátěže. Oceán byl ledově chladný a tísnivě temný.

A návštěva koupelny potopeného vojenského torpédoborce v hloubce 90 stop pod mořskou hladinou se stala nezapomenutelným zážitkem.

Měl jsem menší problém se zátěžovým opaskem. Velký tlak vody v té hloubce svíral můj potápěčský oblek, takže mi opasek klouzal dolů. Pak jsem zjistil, že závaží na opasku sklouzlo z mých kyčlí na zadek.

Při druhém potápění jsme šli dolů s majitelem výletního člunu. Dohodli jsme se, že podnikneme lehký vstup na horní palubu lodi. Takový byl plán, ale já jsem měl ohledně toho muže neblahé pocity. Měl příliš dlouhé vousy.

Tentokrát jsem si vzal jiný opasek se závaží a před sestupem jsem ho upevnil, co nejlíp jsem uměl; závaží jsem umístil na kyčle tak, aby nemohlo sklouznout.

Jak jsme sestupovali pod čáru ponoru, díky tmavé vodě jsme těžko viděli i na nějakých 10 stop (3 metry). Také se rychle zvedal proud. Bylo to poněkud riskantní.

S Owenem jsme na palubě torpédoborce čekali na majitele a jeho potápěčského asistentu. Ale místo toho, abychom pokračovali podle plánu, nahnal nás majitel dolů pod

palubu k přídi lodi. Sestoupili jsme pod 90 stop (27 m), do hloubky, v níž jsem se necítil dobře. Majitel ukázal na černou díru v přídi lodi, širokou 90 centimetrů a chtěl, abychom tam vlezli – podle mne se to rovnalo sebevraždě.

Jak jsem tam plaval a čekal na skupinu, abychom se dohodli, jak dál, sklouzl mi opasek se závažím. Chytl jsem ho a zkusil ho připevnit. Jenže tyhle opasky jsou navrženy, aby se v případě nouze rychle uvolnily, což se právě stalo.

Vystřelil jsem nahoru, závaží sklouzlo z nohou a spadlo dolů na dno. Protože jsme byli dole jen pár minut, věděl jsem, že pravděpodobnost dekomprese je u mne minimální, ale kdybych nezpomalil své stoupání, neodpočinul a nevydechl, mohl bych okamžitě zemřít na mozkovou embolii.

Udělal jsem vše, jak se má. Vyprázdnil jsem kontrolu tlaku, uvolnil se, vydechl a rozplácnul se jako ryba, abych zpomalil stoupání. Pamatuji se, že můj hloubkoměr ukazoval 25 stop (7,5 m), přičemž tlak vody začal rychle klesat a já se ptal sám sebe, jestli nejdu vstříc smrti. Byl to úžasný pocit.

Dosáhl jsem hladiny několik vteřin za Owenem. Slyšel mé vyjeknutí chvíli poté, co mi spadl opasek. Znejistělý svou začátečnickou chybou a naštvaný, že jsem ztratil opasek, jsem ani nepomyslel na to, jak blízko smrti jsem byl – ale ti ostatní ano.

Když jsem se dostal na loď, zneklidnily mě zkoumavé pohledy ostatních potápěčů.

Neměl jsem představu, jak to mohlo dopadnout, dokud jsem to nezaznamenal v jejich očích a neslyšel v jejich hlasech, když se mě ptali, jestli jsem v pořádku.

Šel jsem toho večera do postele brzy, poněkud roztřesený, ale jinak než jsem byl zvyklý. Měl jsem noční můry, že se naše loď potápí, zaplavuje ji voda, zatímco jsem bezmocně ležel v posteli.

Takže jsem se s tím a se spoustou dalších významných zážitků vrátil do Toronta, abych konečně zakončil v práci svých snů.

Život

Dva týdny před mými třicátými narozeninami jsem se vydal na cestu domů, se zastávkami v Oregonské poušti, Idahu a Jižním Wyomingu. Uchvácený červenými skalami jsem připouštěl možnost, že je to všechno jen sen.

„Možná, že se má duše nepohybuje touto zemí, že si to jen myslí, její smysly říkají, že tomu tak je – možná“. Můj odchod do Vancouveru znamenal naplnění mnoha mých snů a také mnoho nočních můr.

Vrátil jsem se do Toronta připravený na následující týden. Ve čtvrtek jsem měl vstupní pohovor s mým potenciálním zaměstnavatelem Davidem Stonem. Na pohovor mě pozval ne proto, že by byl oslněn mým životopisem. Trik byl v tom, jak jsem žádost podal.

Před odjezdem z Vancouveru jsem mu prostřednictvím Fed-Exu poslal svůj životopis a motivační dopis spolu s Valentinskou pohlednicí, na níž jsem mu sdělil, jak moc miluji „Jeho agenturu“. Uvnitř byl seznam Top Ten důvodů, proč by mě měl zaměstnat. Jako důvod č. 6 jsem uvedl „Užívám si, když mě zaměstnavatel bije a nadává mi (když se nachází v takovém rozpoložení)“. Důvod č. 1 zněl „Cokoli jiného mě vysává.“

Ten chlapík měl očividně smysl pro humor.

Celkem šilené, ale dokázal jsem se přesunout na Landmark Forum Seminar v Torontu, jež začínalo následující den. Jak jsem řekl, věci do sebe zapadaly. Teď ale byly důvody proč tam jít poněkud jiné než původně.

Původně jsem se do Fóra přihlásil, protože jsem se cítil „spoutaný“. Teď, když se mi nabízelá opravdová pracovní příležitost, jsem chtěl vědět, jestli jsem schopen sám sebe ochránit před nástrahami, do nichž bych mohl padnout, bez ignorance, strachu, a co je nejdůležitější, hlouposti.

Chtěl jsem tu práci ve WeCu tolik, že jsem řídil celou cestu zpět napříč zemí právě kvůli tomu vstupnímu rozhovoru. Ale nikdy nic z toho, co jsem chtěl, nevypadalo tak šeredně jako to, co jsem opravdu získal. Tentokrát jsem si to nechtěl zkazit.

Při onom čtvrtéčním interview šly věci překvapivě snadno. David byl vysoký britský vedoucí projektu, z něhož prýštila skoro až absurdně veliká sebedůvěra. Cítil jsem okamžitou vzájemnou náklonnost, ale současně jsem si byl vědom toho, že tu není proto, aby pomohl „chlapíkovi z médií“, který nemá žádné zkušenosti s plánováním akcí, aniž by to bedlivě posoudil. Tato první interview byl pouhý začátek.

Druhý den v osm hodin ráno začalo Fórum. Můj první dojem ze semináře byl, že je nepravděpodobné, že se bude dít to, co pořadatelé slíbili. Při sto padesáti účastnících sedících v těsné blízkosti vypadala představa, že se objeví nějaký moment, který změní život, přehnaně. Přece jen lidé strávili roky na sezeních individuální terapie, aniž by zažili nějaké hluboké životní změny. Jak by mohl jediný přednášející přivodit průlom pro tolik lidí během jednoho víkendu?

Atmosféra byla plná opatrného očekávání, nikdo z nás si nebyl jist, co si má slibovat.

Něco málo nervózních krátkých hovorů, jako bychom čekali na univerzitní přednášku.

Uvítali nás a usadili lidé, o kterých jsem později zjistil, že jsou to dobrovolníci Landmarku.

Byli milí, ale až příliš. Ale na druhou stranu jsem možná byl paranoidní. Muži měli v obličeji spoustu jizev, jako by to byli bývalí narkomani nebo členové gangů. Trochu to vypadalo, jako by šlo o nějakou sektu.

Když konference začala, vystoupila malá žena, která vypadala jako atraktivní verze Margaret Thatcherové. Nepamatuji si její jméno, ale byla odhodlaná, charismatická, výmluvná a velmi, velmi zábavná.

První, co Thatcherová udělala, bylo upozornění adresované všem účastníkům kurzu ohledně povahy kurzu a – to nejdůležitější – některá podivná pravidla, jež jsme museli slíbit dodržovat. Tato pravidla, jak řekla, byla nastavena, protože předchozí zkušenosti ukázaly, že pomohou učinit seminář mnohem efektivnějším nástrojem k ovlivnění lidí v sále. Hodně lidí s tím mělo problém.

Šlo o tato pravidla:

- Nechodit na WC před přestávkou, která bude každé dvě hodiny.
- Běžný vyučovací den bude od 9 hodin až skoro do půlnoci. Nikdo neodejde dříve.
- Jsme povinni dostavit se včas a mít hotový a podepsaný domácí úkol.
- Nemluvit ani nešeptat během přednášky vyjma případů, kdy budeme vyzváni k párové rozpravě.
- Musíme stát, když budeme mluvit s vedoucím skupiny.
- Všichni tu potřebujeme být, protože jsme tu chtěli být, nikoli proto, že nás k tomu nutil šéf nebo partner.
- Všichni jsme v podstatě normální lidé vedoucí normální, zdravý život a dobře fungující ve společnosti.

„Tento kurz je psychologicky velmi stresující. Pokud máte nějaký psychický problém, nemoc, nebo se léčíte, nesmíte tento kurz podstoupit.“

Toto poslední ustanovení bylo posíleno potvrzením, které nás donutili podepsat předtím, než jsme se zaregistrovali. Protože jsem nikdy nebyl u žádného terapeuta, podepsal jsem bez váhání.

Zabralo nám to všem čtyři hodiny, než jsme dali souhlas se všemi pravidly a potvrdili, že jsme tu dobrovolně. Tohle zdržení se objevilo kvůli častým námitkám, které měli proti pravidlům někteří starší muži. Bylo tam pár mužů přes padesát, kteří tam byli poslání svými ženami, a kteří nechtěli slyšet, kdy mají nebo nemají chodit na WC.

Ke každému, kdo měl námitky, se Thatcherová postavila čelem a odmítla mu dovolit si sednout. Nutila ho, aby buď ochotně souhlasil s pravidly a duchem programu nebo aby odešel.

Jednomu maníkovi to trvalo víc než dvacet minut. Její schopnost čelit tomuhle tvrdohlavci byla obdivuhodná. Jiný muž byl v trvalé depresi a několikrát se pokusil zabít. Thatcherová mu vymlouvala účast na kurzu a žádala ho, aby důkladně uvážil, proč se ho chce účastnit. Po přestávce se ho před celou třídou zeptala, jestli zůstane nebo odejde. Ten člověk roky procházel terapií. Rozhodl se zůstat. Pro všechny zúčastněné to byla dojímavá zkušenost, a to jsme ještě nezačali.

Hned na začátku programu mi byly mnohé ideje důvěrně známé z četby Taoismu a Zen buddhismu. Tím prvním, co po nás chtěli, bylo „vyzkoušet“ představu, že neexistuje žádný

reálný na faktech založený výklad reality. Ano, něco se ve fyzickém světě děje (například, že muž líbá ženu), ale význam, který tomuto ději automaticky přisuzujeme jako „skutečnost“, je pouze náš dojem (například: je ten polibek milostný, vulgární, nemravný?). Ten dojem je oprávněný, protože odpovídá našim životním zkušenostem a poznatkům, ale je to jen jedna možnost z myriády dojmů. Není to „objektivní realita“.

Tak teď to víte, a v oné fázi svého vývoje jsem to věděl i já, ale spousta ostatních ne, takže jsme nad touto ideou strávili spoustu času.

Později Thatcherová mluvila o tom, jak nás naše dojmy zavádějí k hádkám a jakým způsobem lidé brání své pohledy na věc až k poničení vztahů – že radši bojujeme a hájíme své dojmy a hodnoty, namísto abychom „milovali“ jeden druhého.

Dovedla nás tak k tomu, abychom sami sebe popsali tak, že sestavíme seznam svých hodnot. Vyvstaly mi v paměti otázky, které jsem řešil v minulosti. Připomněl jsem si, co psal Nietzsche o tom, jak má každý národ jiný systém hodnot, a ty jsou víc než co jiného důvodem k ochotě válčit. Jednotlivci jsou na tom stejně.

Okamžitě jsem pochopil, co tím Thatcherová myslí, a styděl jsem se za svou nevědomost. Nikdy jsem neuvažoval nad tím, jak příkrý a necitlivý jsem musel druhým připadat ve svém přesvědčení, že já mám pravdu a oni se mýlí.

První mi přišla na mysl má přítelkyně Wendy. Wendy nebyla ta nejchytřejší bytost na světě. Jednou jsme se v autě dohadovali, kam máme namířeno. Tvrdil jsem, že jedeme na sever, ona tvrdila, že na západ. Konečně jsem si uvědomil, že důvodem k hádce bylo to, že přestože jsem věděl, že míříme na geografické severní pobřeží Vancouveru, ve skutečnosti jsme byli na West Georgia Avenue. Takže jsme směřovali na severozápad.

Když jsem to Wendy řekl, vysmála se mi a trvala na tom, že jedeme přímo na západ.

Abych ukončil hádku, zastavil jsem u benzinové pumpy a koupil mapu, která názorně ukázala, že mám pravdu. Přestože mapa jasně prokázala, že míříme na severozápad, Wendy to pořád nepřijala. Měl jsem v ruce nezvratný důkaz a její odmítání uznat porážku mě naštvalo. Byl jsem neosobní a svárlivý. Ona byla ublížená a vyčerpaná.

„Hurá!“ Vyhrál jsem spor, ale poškodil náš vztah, ať už byla cesta na západ jakýmkoli směrem. Všechno, co ve Fóru učili, bylo správné, to jsem rozumově věděl, ale oni mě nutili žít podle toho můj vlastní život. Zatímco ostatní v kurzu vypadali často zmateně či skepticky ohledně toho, co se učili, já jsem všechno nasával jako houba. Všechno to dokonale dávalo smysl.

První den jsme měli definovat sami sebe v tomto světě. Požádali nás, abychom si vybavili přesně ten okamžik, kdy jsme došli k závěru, že tato naše definice je správná. Pak jsme přemýšleli nad tím, jak právě ty definované věci způsobovaly konflikty ve všech našich vztazích s ostatními.

Bác!

Byl to pro mne šokující a ohromující osobní vhléd - to, že má definice sebe sama jako inteligentního, individualistického, čestného až na vlastní úkor, ve skutečnosti limitovala mé vztahy se spolupracovníky, rodinou a přáteli. Byl jsem také schopen ohlédnout se zpět na své dětství a uvidět ten okamžik, kdy jsem nevědomky začal sám sebe takto definovat. Použil jsem tento náhled na svůj život a přinesl mi převratné objevy. Na konci prvního dne

jsem měl pocit, že za své peníze dostávám dobrý kurz.

Když jsem přišel domů, rozrušený k neuvěření, našel jsem rodiče v rozmluvě s mým bratrem Glenem.

„Tak co ses dnes naučil?“ zeptal se mě otec svým typickým zvědavým ale škádlivým tónem.

„Jsem blbec!“ odpověděl jsem extaticky. Pochopitelně nesouhlasili. „No, nejsi blbec,“ řekli.

Ale já jsem začal vysvětlovat, co jsem tím myslel. Konečně jsem totiž pochopil, že má neuvědomovaná arogance způsobuje, že se lidé cítí špatně, když se s nimi začnu hádat, bez ohledu na to, o čem diskuse či argumenty jsou. A že udržovat upřímné a láskyplné vztahy je daleko důležitější, než mít pravdu, být „vítězem“, chránit integritu svého ega. Rodiče mi trpělivě naslouchali, ale byli opatrní, pokud šlo o tón mé řeči. Chrčil jsem to ze sebe velmi rychle a oni se trochu ztráceli v tom, o čem jsem vlastně mluvil. Glen pochopil lépe, co jsem chtěl říci.

Než jsem šel do postele, obrátil jsem se na otce.

„Fórum chce, abych v úterý večer (poslední večer kurzu) přivedl někoho, o kom si myslím, že by mohl mít z kurzu prospěch. Tak jsem si myslel, že tě o to dnes poprosím, dřív, než se opravdu zcvoknu.“

Narážel jsem na fakt, že mí rodiče nebyli nadšeni z toho, že jsem se přihlásil na tento kurz kvůli tomu, kolik stál (zhruba 300 dolarů) a kvůli tomu, že vypadali „jako sekta“ (dlouhé dny). Ptal jsem se na to otce hned první večer, protože kdybych byl koncem prvního týdne příliš excitován a plný nadšení, mohlo by to na něj dělat dojem, že jsem opravdu v nějaké sektě.

Stal se z toho velký rodinný žert.

Když se přátelé či příbuzní ptali, jak se mi ten víkend vstávalo, otec odpověděl: „Sean se šel připojit k sektě“. Ano, táta si liboval ve svých rýpnutích, ale já věděl, že pomůže, i když si myslí, že je to nesmysl. Na druhé straně matka byla skvělá.

Toho večera jsme dostali domácí úkol, ale já ho neudělal. Chtěli po nás, abychom přemýšleli o člověku, jenž nám byl v našem životě nejvzdálenější nebo s nímž jsme měli nejvíc konfliktů, a abychom mu napsali dopis na usmířenou. Dopisy jsme měli začátkem následujícího dne probírat.

Šel jsem spát s myšlenkami, komu bych měl napsat. Neměl jsem pocit, že nějaký můj vztah potřebuje opravit. Hodně lidí ve Fóru se pokoušelo vzpamatovat se z vážných problémů, jako rozvod, úmrtí, nějaké životní rány, alkoholismus. V porovnání s tím nebyly mé problémy jen malé, ony nebyly vůbec. Měl jsem šťastný rodinný život, dobré vztahy a měl jsem se rád. Jediné, o co mi šlo, byla práce!

V sobotu dopoledne nastala první příležitost, aby se lidé otevřeli a řekli ostatním, proč tu jsou. Měli to udělat tak, že přečtou svůj dopis partnerovi sedícímu vedle nich, anebo že vstanou a přečtou jej celé třídě.

Thatcherová nás předchozí večer upozornila, jak asi většina našich dopisů vyzní. Řekla, že mnoho lidí, kteří zoufale chtějí uzdravit důležitý vztah, skončí tím, že osočí toho druhého ze všeho špatného, co se mezi nimi přihodilo. Předpokládala dopisy, jako „Milý otče, velice Tě miluji a lituji, že jsem se rozzlobil, když ses začal chovat jako necitlivý blbec.“ Požádala, aby pár lidí dobrovolně přečetlo své dopisy před celou skupinou. Nemyslel

jsem, že bude nějak velká odezva. Kdo by chtěl číst tak osobní dopis před 150 lidmi? Mýlil jsem se.

Po celé místnosti se zvedly ruce. Bylo mi jasné, jakou bolestí ta spousta lidí trpí, jak těžce usilovali dát do pořádku svůj život a uzdravit své vztahy.

Thatcherová vybrala prvního člověka, aby vstal a přečetl svůj dopis. Chlapík se postavil. „Tati...” bylo jediné slovo, na které se zmohl, než se v slzách zhroutil. Jeho dopis nebyl takový, jaký předpokládala Thatcherová. Žádné obviňování, žádná vina, žádný obranný postoj. Ten muž prostě chtěl vrátit otce do svého života.

Jeden za druhým lidé vystupovali s různými tragickými scénáři ale stejnou touhou. Lidé už měli dost svých pokusů dát své velké, mocné životy dohromady. Lidé v téhle místnosti (většina z nich) to už vzdali.

Byli poraženi.

Poté, co jsme vyslechli asi tak šest lidí, povstal jediný transsexuál v místnosti. Od rána už bylo prolito mnoho slz. Ale on, místo aby četl svůj dopis, začal zpívat.

„City, nic než city...”

Celá místnost zahřměla smíchem. A on začal číst svůj dopis.

„Drahá maminko, píšu Ti z kurzu Landmark Fóra, o kterém jsem Ti vyprávěl. Jestli si vzpomínáš, jedním z důvodů, proč jsem na něj chtěl jít, bylo to, že jsem se chtěl obklopit normálními lidmi. Ale teď pochybuji, že tu něco takového je.”

To se pro mne stalo tématem víkendu. Jak řekla Thatcherová „Jediný rozdíl mezi normálními lidmi a bláznivými bezdomovci na ulici je, že se hýbou jejich rty.” V předsálí byly telefony, takže jsme během přestávky mohli zavolat svým milovaným, s nimiž jsme byli v konfliktu, abychom okamžitě zahájili uzdravný proces.

Ale já jsem během přestávky netelefonoval, byl jsem na toaletě.

Každou přestávku jsem musel jít na Pány, abych upustil ty nejhorší plyny, co jsem kdy měl. Byl jsem tam každé dvě hodiny po tři dny. Protože jsem nejedl nic nezvyklého, byl jsem přesvědčen, že existuje nějaký mysteriózní vztah mezi tím, co jsem se učil a tím nonstop běháním na záchod.

Bylo to, jako by byl plyn spojen s dávnými zkušenostmi uskladenými v mém nitru, které nyní opouštěly mé tělo, protože už jich nebylo třeba. Zdálo se doslova, že jsem opouštěl minulost. V sobotu a v neděli jsme se potýkali s mnoha různými pohledy na věc. Thatcherová mluvila o tom, jak vzácně si lidé navzájem naslouchají, protože vždycky vědí, co ten druhý chce říci; říká se tomu „Vždycky už slyšené”. Pak mluvila o tom, že naše osobnostní rysy, které využíváme, když život běží dobře, jsou „vzorec vítězství”, a vlastnosti, k nimž se uchylujeme, když máme potíže, jsou „vzorec prohry”. Ukázala nám také, čemu unikáme, když jsme „obětí” ve vztahu, jak nám to umožňuje vyhnout se odpovědnosti za svůj život, protože být obětí zaručuje přijímat lásku a soucit ostatních.

A pak přišlo to nejdůležitější – mluvila o kořenech všeho destruktivního chování, o strachu. Nikoli o strachu, který běžně zažíváme, ale o strachu z toho, co se může stát v budoucnosti kvůli tomu, co se stalo v minulosti. Důsledkem je to, že naše pozornost není tam, kde by měla být, což je žití v přítomném okamžiku.

Vykládala Buddhismus – a já to přijímal.

V tuhle chvíli mě dostala. Byl jsem na stejné vlně s čímkoli, co Thatcherová řekla. Ale pak se stalo něco, co byl zásadní bod obratu – kdy jsem se ze zainteresovaného „normálního chlapíka“ s otevřenou myslí stal členem „kosmického řádu“.

„Nyní procítíme náš strach,“ zavelela.

„Jste ve velmi bezpečném prostoru a je příjemné to cítit.“

Přiměla nás zavřít oči, sklonit hlavu a soustředit se na myšlenku, že „Každý v této místnosti je připraven vás napadnout... každý vám chce ublížit.“

Vykřikovala tento scénář nebo něco podobného opakovaně. Připadalo mi to uhozené.

Ti lidé byli ti nejpoddajnější, jaké jsem kdy potkal. Necítil jsem se ani trochu ohrožený či zstrašovaný nikým v této místnosti. Skutečně jsem nebyl schopen cítit se ohroženě.

Pořád jsem byl pěkně tvrdý chlapík. Pral jsem se na školním dvoře. Hrál jsem tackle football. Byl jsem velice dobrý ve veřejném vystupování. Může být něco strašidelnějšího?

Myslel jsem si, že jsem nebojácný.

Najednou jsem uviděl ponor do hloubky dvacet pět stop. Cítil jsem ránu pěstí do hrudi.

Zasáhla můj solar plexus a rostla skrze mé tělo až do hlavy, přinutila mě puknout v slzách do nikam.

Nevěděl jsem, co se stalo, ale cítil jsem strach. Vzpomínka na mou potápěčskou nehodu se proměnila v představu, že jsem vzat jako rukojmí, že jsem obklopen teroristy.

Zhroucený, s třesoucími koleny, jsem se v té zkušenosti úplně rozpouštěl. Přitom jsem si současně byl vědom, že ve skutečnosti se to neděje – byla to jen má představa.

Byla?

„Mohl bych být hercem,“ řekl jsem si. Mé slzy byly skutečné.

Nebyl jsem sám. Lidé všude v místnosti vzlykali. Jeden maník ječel, jako by se setkal s ďáblem.

S pláčem přišlo další zjištění:

„Celý život jsem si myslel, že se nebojím... že se nějak liším od ostatních lidí na planetě... byl jsem blázen!“

Byl to ohromující objev, to zjištění, že hluboko uvnitř jsem jako ti ostatní. Sotva mi ta myšlenka prolétla hlavou, Thatcherová změnila pokyny.

„Prozkoumejte svůj strach,“ zavelela.

„Prozkoumejte ho z druhé strany... čeká tam na vás něco zajímavého, něco docela legračního... zkoumejte svůj strach.“

„Připadá vám něco odtamtud absurdní?“ zkusila.

Vybuchl jsem smíchy.

„Ano!“ napadlo mě. „Já! Já jsem úplně absurdní. Já jsem absurdní!“

Obsah tohoto objevu byl zdrcující. Okamžitě jsem si vzpomněl na svého otce, nejabsurdnějšího člověka, jakého jsem kdy potkal.

Bylo to nespíš už na začátku kurzu – požádali nás, abychom popsali své rodiče. Když jsem pomyslel na matku, napadlo mě jediné slovo: „dokonalá“. Ale když jsem si připomněl otce, nenapadlo mě nic. Otec pro mne byl nedefinovatelná bytost, stvoření mimo veškerý popis, nemožná kombinace chodících a mluvících paradoxů, jimž se nedalo rozumět. Otec byl absurdní v každém významu toho slova. A to byl důvod, proč má láska

k němu byla nepodmíněná. Nemohl udělat nic, co by vybočovalo z myšlenkových mezí, které jsem si pro něj stanovil, protože - podle podvědomé definice - můj otec byl vždy nedefinovatelný.

Poprvé jsem skutečně pochopil absurditu svého života a životů těch druhých. Logicky vzato my všichni jsme nemožní. Jinými slovy, my všichni jsme zázraky; bytosti, které nikdy neměly vzniknout; bytosti, které nemohou racionálně existovat.

Takhle to vypadalo, když jsem začal mít jakýsi pocit splývání s okolím.

Plavání v moři slasti – rozradostněný, extatický, rozechvělý a snad trochu zblázněný.

A stejně jako jsem věděl, že má láska k otci je nepodmíněná, uvědomoval jsem si, co mi mnoho žen po celé roky říkalo:

„Seane, máš problém s matkou.“

„Seane, občas nevím, jestli mluvíš ty nebo tvá matka.“

„Seane, už jsi o nás mluvil se svou matkou? Že ne? Poznám to podle tvého hlasu.“

Poprvé jsem uviděl svůj problém – zřetelně.

Neuróza

Matka pocházela z linie matriarchálních rodin, kde byli muži obecně nespolehliví, a ženy všechno ovládaly. Moje babička, kterou jsem nikdy neviděl, vychovala šest dětí ve svazku s těžkým alkoholikem, který ji a děti tloukl. Jediné, co jsem o ní slyšel, bylo, že říkala dědovi „Až děti odejdou, opustím tě“.

Tehdy v roce 1940 ženy opouštěly své muže jen vzácně, a to i když byli mužové úplní cvoci. Den poté, co poslední dítě opustilo domov, sbalila si i babička své věci.

„Vždycky jsem si jí pro tohle vážila,“ říkala matka. Matka babičku obdivovala kvůli tomu, že neopustila děti, ale pak dodržela své slovo a udržela si důstojnost svým vlastním odchodem.

Babička byla ten typ ženy. Celá rodina jí říkala „Matka Margaret“ – dokonce i její bratři a sestry. Protože pocházela z velké rodiny, byla donucena vzdát se vzdělání a pomoci své matce s mladšími sourozenci. Když pak měla svou vlastní rodinu, dědeček nebyl schopen odpovědně zacházet s penězi, takže bylo na Matce Margaret platit účty, uklízet a vychovávat čtyři děti v době, kdy většina ostatních žen nechodila do práce.

Toho dne, kdy babička zemřela, udělala před odchodem do nemocnice poslední dvě věci: připravila pro dědečka košili a kravatu, aby si je vzal na pohřeb, a dala mu 26 dolarů na zaplacení účtu za telefon koncem měsíce.

Myslím, že teď už rozumíte, z jakých rodových linií pochází má matka. Je to silná žena z řady spolehlivých vůdkyň matriarchátu. A jak to nastavila, taková pak byla pravidla, vážený pane. Teď byla v důchodu. Předtím dlouhá léta pracovala jako výkonná tajemnice velké kanadské společnosti. Šla do práce poté, co mého bratra a mne vychovala až do pozdní puberty. Vrátila se do práce na tři dny v týdnu a znovu a znovu se vracela z práce domů s vysokým hodnocením svého výkonu a nabídkou postupu na manažerskou pozici, pokud by ovšem byla ochotna souhlasit s prací na plný úvazek. Tomu se bránila. Tehdy skutečně neexistoval finanční důvod, aby vůbec musela pracovat.

V osmdesátých letech otec totiž zbohatl, když si přišel na šesticifernou částku prodejem průmyslové nemovitosti. Peníze to byly velice dobré, takže rodiče odletěli na Bahamy na dlouhý víkend. Ale jakmile začaly obchody free trade umožněné dohodou NAFTA, obchody s realitami šly dolů stejně jako kariéra mého otce.

To zapříčinilo, že od počátku devadesátých let matka pracovala na plný úvazek, platila úroky, vařila a uklízela – přesně tak, jako to dělala její matka... a matka její matky.

A myslím, že já jsem měl hodně síly prosazovat svá práva.

Jako zrozenec ve znamení Býka jsem byl skutečným Bohem Války. Už jako batole jsem pocítoval rozkoš, když jsem vyprovokoval lidi kolem sebe, obzvláště matku. Zamkl jsem ji na balkóně, pomaloval jsem stěny své ložnice vlastními „osobními“ uměleckými příspěvky umístěnými v mých plenkách. Spal jsem málo, takže mí rodiče se za celou noc nevyspali kvůli křiku, kterým jsem se domáhal pozornosti. Většina dětí se vyznačuje zvedavostí stran elektrických zásuvek, ale jakmile dostanou ránu, skončí s tím. Já jsem se několikrát vrátil se sponkou v ruce.

Stejně jako spoustu mladíků mne bavilo ledasco, hlavně soukromé záležitosti mých příbuzných. Má první přezdívka byla „Buldozer“ kvůli tomu, jak jsem se plížil místností a vyvolával spoušť kdekoliv, kam jsem přišel. Později mi říkali „Baby Huey“ podle velkého kačera v televizi, se kterým si žádný menší kačer nechtěl hrát. Byl jsem prostě příliš neotesaný. Ostatní děti mého věku přede mnou vystrašeně utíkaly.

Hned na začátku matka pochopila, že když to nevezme do ruky ona, učiním tak já. Nebyla to bitva, ve které by vůdce mohl prohrát. Zpětně viděno, myslím, že jsem byl trestán spravedlivě, ale často. Vždy jsem byl dvakrát varován, než přišel trest. Vždycky jsem to zkusil potřetí, jen abych zjistil, co se stane.

Kdykoli vidím malé děti vyčerpávající své rodiče v obchodech s potravinami nebo v restauracích, vzpomenu si na dobu, kdy jsem dostal v řeznictví supermarketu Aa P na holý zadek se staženými kalhotami. Tak to chodilo podle staré školy. Byla to pozdní šedesátá léta, ale má matka nebyla květinové dítě! Mé chování se zlepšilo, když jsem začal chodit do mateřské školky. Měl jsem ji rád a choval jsem se tam dobře. Nebylo to tam tak otravné jako doma. Byl jsem také hodně oblíbený. V první třídě (základní školy, pozn. překl.) jsem měl šest kamarádek, aspoň jsem si to myslel.

Když se ohlédnu, musím uznat, že tresty, které mi matka uštěďhovala, byly nezbytné, i když občas jsem si nebyl jist, za co. Matka byla ta nejvyšší autorita, strážce informací, co je správné a co špatné, pravda nebo lež. Protože ona sama nikdy neporušila tento mravní zákon, jež znala jen ona, zaujala v mé mysli pozici toho „dokonalého“. Vždycky věděla, kde všechno je. Nikdy neudělala chybu. Věřila mi a na střední škole mi dopřála volnou uzdu. Kdykoli mi vyčinila, nějak jsem cítil, že si to zasloužím. Myslím, že odtud přišla má „neuróza“.

Když jsem byl starší a chtěl jsem se sám rozhodovat, její obraz „vševědoucí“ byl vždy se mnou. Myslel jsem si, že něco udělám nějakým způsobem, ale její hlas byl vždycky se mnou a nabádal mě, abych to udělal opačně. Otec tuto situaci posiloval. Jediným jeho pravidlem, kterým se doma řídil, bylo: „Seane, tvá matka...“; jediná špatnost, které jsem se podle otce mohl dopustit, bylo vykašlat se na matku – což nebylo nic těžkého.

Když jsem plánoval návrat domů z Vancouveru, abych se ucházel o práci ve WeCU, pronásledovaly mě dvě obavy. Tou první byl děs z neustálého dialogu s matkou ohledně toho, že jsem opomněl přihlásit se a vrátit se do školy, abych získal titul MBA. Přestože jsem o tom uvažoval, když jsem byl na vysoké škole, jak šel čas, odmítal jsem vše, co MBA obnášelo. Matka to ale nechtěla přijmout a pořád mluvila o „šikovném“ maníkovi u nich v kanceláři, který právě získal titul MBA a má teď skvělý život.

Moji druhou obavu vyvolal incident, který se stal měsíc před mým návratem. Jednou večer jsem se vracel domů, a když jsem vjížděl na příjezdovou cestu do kondominia, kde jsem bydlel, narazil jsem do auta, které tu nedovoleně parkovalo příliš blízko vjezdu.

Když jsem uviděl promáčklinu na svém autě, první, co mě napadlo, bylo „Co tomu řekne máma?“ Vnitřnosti se mi sevřely při pomýšlení na její nesouhlas. Kdyby mi bylo sedmnáct, byly by tyhle pocity pochopitelné, ale mně se blížila třicítka!

Někdy v té době jsem uvažoval o tom, že možná všechny ženy v mém životě si byly v něčem podobné. Měl jsem problém s matkou.

Nevnímal jsem ji jako člověka a její dokonalost mě činila méněcenným. Jediné, oč jsem usiloval, bylo být tak dobrý jako ona. Ale protože jsem nebyl dokonalý, nemohl jsem toho nikdy dosáhnout. Měl jsem za to, že nejsem dost dobrý.

Většina toho, co jsem právě napsal, mě napadla během víkendu Fóra. Do té doby jsem si to neposkládal. Cvičení „strachu“ a představa, že jsem „blbec“, a pochopení mého vztahu s matkou mě probudilo jako nikdy předtím. Pozor, to všechno u chláпка, který si myslel, že potřebuje jen lepší práci!

Ten večer jsem si cestou domů myslel, že jsem opravdu pochopil, co znamená být člověkem. Na jedné straně to je ten nejsmutnější příběh, jaký jsem kdy slyšel, na druhé straně ten nejkrásnější. Jsme tu, my všichni, částečka Boha v živočišném těle, předstíráme, že jsme dobře zorganizovaní, že „to máme v ruce“, když se do úmoru namáháme, abychom dostáli vyumělkovanému obrazu toho, jakými bychom měli být – vždy s tím skvělým výrazem, jež snadno prohlédne každý, pokud se podívá. Samozřejmě, byli jsme naučeni se nekoukat. Jak často se opravdu díváme jeden druhému do očí? Ne moc.

A tady je má odpověď. Nemusíme si nasazovat masky, protože když si je nasadíme, ostatní instinktivně udělají totéž. Vůbec si neuvědomujeme, že to, před čím se chráníme, je iluze. Ale zatímco iluze nás nezabije, masky, které užíváme, to udělají, protože ničí naše vztahy s ostatními. Cokoli, co nás odděluje, je hřích; co nás spojuje, je ctnost.

Jsme historií naší kultury a rodinami nuceni neustále ověřovat, že jsme „dost dobří“ podle neměřitelných neustále se měnících kritérií.

Přitom jsme všichni dobří takoví, jací jsme.

Kdybychom všichni pochopili tuto jednoduchou myšlenku, svět by se změnil přes noc.

Kdyby každý z nás věděl, že jsme víc než dobří, že naší skutečnou podstatou je Bůh, nebyl by důvod k manipulacím a obranným manévřům, řízeným strachem. Iluze peněz, postavení a moci by zmizela a všichni bychom našli nebe na zemi. Kdybych přemýšlel o rozsahu všeobecné neurózy, který jsem pochopil, rozplakal bych se.

Ještě horší bylo, že vysvětlit tohle normálnímu člověku řízenému strachem je nemožné.

Prostě si pomyslí, že jste blázen. Stojíte před nimi s prožitkem jednoty nebe na zemi, pokoušíte se pomoci jim, aby to pochopili, ale oni vám nevěří. Rádi by, ale nemohou, protože se bojí neznámého, jehož část v nich sídlí. Radši budou dřít v každodenní průměrnosti, než by se odvážili myšlenky, že život by mohl být radikálně lepší.

Onoho sobotního večera jsem byl v jednom světě, všichni ostatní byli v jiném.

Když jsem přišel domů, byla má realita změněná. Stál jsem v koupelně před zrcadlem a slyšel jsem zvuk svých vlasů, když jsem je česal. Zazíral jsem na ručník na věšáku a okamžitě jsem viděl každé jeho vlákno. Sotva jsem ulehl a zhasl, byl jsem ohromený. Sametově černá tma, která mě obklopovala, byla to nejkrásnější, co jsem kdy viděl.

Vzpomněl jsem si, že když jsme byli dětmi, „viděli“ jsme tmu a přirozeně jsme se báli toho, co v ní číhá. Matka řekla: „Neboj se, nic tam není,“ ale nic je něco. Viděl jsem to „nic“, černou tmu, a byla krásná.

Nespál jsem dlouho.

Celým mým tělem otráasala nervózní energie. Ve čtyři ráno jsem v kuchyni zběsile zapisoval

své nové náhledy. Matka se probudila a vstala, aby se podívala, co dělá.

Vylil jsem si srdce, jak jsem ji považoval za „dokonalou“, ale to byl jen začátek vyznání, jak se věci mají, o čemž nevěděla.

Několik let předtím měla má přítelkyně potrat. Zavolał jsem. Cítil jsem odpovědnost, ona ne. Dlouho jsem v sobě nesl vinu. Cítil jsem velkou vinu v několika minulých vztazích.

Měl jsem vinu za to, že jsem se nestaral o pár přítelkyň tak, jak jsem měl. Vinu za to, že jsem je opustil. Byl jsem vinen vším.

Ve svém posledním vztahu jsem se snažil vyvarovat svých předchozích hříchů. Když jsme se setkali poprvé, byla Carmen zcela ztracená. Ale byla si toho vědoma a měla v sobě žár, v němž jsem spatřoval potenciál. Rozhodl jsem se starat se o ni, jako se otec stará o dítě; vnuknout jí tentýž smysl pro odpovědnost a hodnoty, který dala má matka mně; pozvednout devatenáctiletou dívku na svou úroveň. Ty poškrábeš mou neurózu, já poškrábu tvoji.

V době kdy jsme byli spolu, jsem dával Carmen všechno včetně důvěry a svobody cestovat měsíc po Indii beze mne. Oplatila mi milostnou pletkou s nějakým mužským v Bombaji. Na jednu stranu jsem byl naštvaný, ale na druhé straně jsem měl pocit, že jsem dostal to, co jsem si zasloužil.

Řekl jsem matce i tohle – jak jsem se cítil spasen vědomím, že jsem se snažil pomoci Carmen stát se lepším člověkem. Cítil jsem se, že jsem přišel o kus života, ale teď se mi vrací. Můj vztah s Carmen mi umožnil odpustit sám sobě.

Pro matku nebylo lehké tohle slyšet, ale muselo to ven. Cítil jsem se, jako bych na ni zvracel své vzpomínky, když jsem vysvětloval, že rodina tohle nikdy nechápala, protože to byla má tajemství – tajemství, která mě oddělovala od ostatních.

Noc mého vyznání pokračovala a já pověděl matce, jak jsem v mládí pociťoval nedostatek lásky v našich vztazích. Její objetí byla vždy kontrolovaná a odměřená.

„Chci objetí!“ domáhal jsem se. „Opravdové objetí.“

Ovinula své paže kolem mne ve vřelém ochranném objetí. Potřeboval jsem to.

Během nočního rozhovoru jsem si uvědomil, jak je znepokojená. Báł jsem se, že jestli pochopí, co si opravdu myslím a nebude se domnívat, že jsem se zbláznil.

„Nemyslím, že jsi blázen,“ řikala naléhavě ve snaze mě utěšit. Byla opravdu vystrašená. Nejspíš namohla pochopit, co se jejímu synovi stalo.

Říše divů

V neděli jsem přišel do Fóra s výjimečným pocitem. Během uplynulých čtyřiceti osmi hodin jsem se o sobě dozvěděl víc než za posledních dvacet let!

Víc už jsem se dozvědět nemohl. Thatcherová mohla uvést něco málo nových konceptů, ale já jsem cítil, že nic z toho už nemá význam. Většinu dne zabralo shrnutí toho, co jsme objevili, kde jsme a kam můžeme dojít s nově získaným věděním.

„Život nemá pevný plán,“ řekla Thatcherová, „... a protože život nemá pevný plán, všechno je možné.“

Bylo to malé povzbuzení, abychom vstoupili do reálného světa a žili své sny, poslali do háje definice a limity. V tu chvíli jsem ale byl o krok před ní. Měl jsem podezření, že během mého života ve Vancouveru běželo cosi spirituálního, synchronistického, magického. Teď jsem měl důkaz. Toho odpoledne nás požádali, abychom zavolali člověku, který nám tento kurz doporučil, a pozvali ho na večerní setkání. Zavolał jsem Carmen, která byla ráda, že mě může doprovodit.

Po setkání jsme s Carmen zašli na drink, abychom probrali mé zážitky. Zmínil jsem, jak teď vidím věci, které jsem dřív neviděl, obzvláště tmu.

„To je fantastické!“ řekla. „Jako bys byl na LSD!“

Nikdy jsem neužíval LSD (ani žádnou jinou drogu) ale podle toho, co jsem od lidí slyšel, pocity byly podobné. Thatcherová nás varovala, že se takový posun ve vnímání může objevit. „Některým z vás mohou věci připadat velmi, velmi jiné,“ řekla. „Není třeba se bát, během jednoho, dvou dnů to vyvane.“

Když jsem se vrátil domů, mísil se můj naivní optimismus se smutkem z toho, že lidé chápou průměrnost prostě jako normální život. Ačkoliv už bylo po půlnoci, začal jsem volat lidem ve Vancouveru, o nichž jsem si myslel, že by jim kurz mohl pomoci. Řekl jsem jim, jak významný byl pro mne. Zpětně viděno, ukousl jsem si větší sousto, než jaké jsem mohl strávit, když jsem se pokoušel zachránit každého před vším. Naslouchali mi s upřímným zájmem, ale pochopitelně byli opatrní s ohledem na mou emocionální intenzitu. Když jsem se v pondělí probudil, začal jsem uvažovat o možnosti, že jsem si snad sám svou představivostí vytvořil celý scénář všeho okolo mne. Zeď oddělující fantazii a realitu se začala rozpadat.

Vedl jsem v kuchyni dlouhý rozhovor s rodiči.

„Seane, jsme zneklidněni,“ řekli. „Jsi velice rozrušený a nám se nelíbí vidět tě v tomhle stavu.“ „Je to jako bych byl v nebi a pak zpátky a vy chcete, abych si počínal normálně! Vy byste nebyli rozrušení, kdybyste zažili takový přechod?“ odpověděl jsem.

Měli jsme ve Fóru volný den, rozhodl jsem se jít nakupovat. Chtěl jsem si koupit nějaké zápisníky, abych mohl sepisovat své náhledy a zkušenosti, jimiž jsem prošel. Nebyl jsem v tomto světě.

Abych mohl řídit, vytáhl jsem kazetu De La Soul ze skříňky na sterea. Jak už jsem se zmínil, viděl jsem jejich koncert týden předtím, než jsem odjel z Vancouveru. Byla to „rozlučková noc“ s několika nejbližšími přáteli. Viděl jsem hodně rapových koncertů, ale touha

De La Soul, abychom na jejich koncert nikdy nezapomněli, byla inspirující. Po skončení show zůstali na party s ostatními a poflakovali se u tanečního parketu. Oslovil jsem Macea, DJ skupiny, a řekl mu, jak moc se show líbila. Chvilí jsme spolu mluvili. Cítil jsem opravdové spojení.

Musel jsem na ně myslet už od Vancouveru. Dal jsem pásku do stereo přehrávače v autě. Tentokrát ale zněla zcela jinak. Předtím nesrozumitelný text byl najednou křišťálově jasný. Album začíná písní The Daisy Age – proroctvím, že čas lásky na této planetě začne „za pět let“. Album bylo pět let staré. Rozbřesklo se mi, že o čem kapela vypráví, je doba, kdy celé lidstvo bude existovat v pocitu nekonečna, který jsem právě zakoušel. Má představivost a „skutečný“ svět víc a víc splývaly. Když jsem přijížděl do Fairview Mall, rozhodl jsem se, ne jako dospělý člověk, který jde z bodu „A“ do bodu „B“, jít tam, kam mě to táhlo. Už dlouho jsem se nemohl odpoutat od Sears. Chození v kruhu vás nedovede daleko.

Když jsem dorazil do atria, slyšel jsem z reproduktorů obchodu hudbu. Myslím. Jak jsem „užasle a zadumaně“ bloumal obchody, hrála se píseň „Wonderer“ od Fabiana. Nemohu říci, jestli ta hudba vycházela „zvenčí“ nebo z mé hlavy.

Zíral jsem na malíčkou výkladní skříň klenotnictví, kde jsem viděl patery hodinky. Všechny měly vteřinovou ručičku až na ty uprostřed. Abych si prověřil skutečnost, zkoušel jsem pro ně stvořit vteřinovou ručičku ve své mysli. Podíval jsem se znovu na vteřinovou ručičku, která tam předtím nebyla, a ona se objevila. Připomněl jsem si něco ze své četby o kvantové fyzice, která říká, že čas je iluze, duševní konstrukt. Upřeně jsem se díval na ty vteřinové ručičky a telepaticky jim přikazoval zastavit se, rozeběhnout se, zrychlit a zpomalit. Fungovalo to! Opíral jsem se o balkon v koridoru, zvedl jsem hlavu k obloze a cítil jsem, jak mi slunce hřeje na tváře. Stál jsem tam dlouho, dovolil jsem božskému, aby mě omývalo.

Prodávači u Levi's se mi zdáli vlídnější a srdečnější, než když jsem tam byl naposledy.

Když jsem šel zaplatit za dvoje džiny, pozoroval jsem drobnou asijskou dívku pracující u pokladny. Pokoušela se donutit mou kartu VISA, aby vjela do čtečky a zaplatila. Nešlo to. Byla frustrovaná, zřetelně znejistělá, že musím čekat. Poté, co to zkusila na jiné pokladně a ta se zachovala stejně, omlouvala se.

„To je v pořádku,“ řekl jsem jí.

„Vyzvednu si peníze v bankomatu a vrátím se, zaplátím hotově.“

Okamžitě se uvolnila, karta VISA vjela do pokladny, která před minutou nefungovala.

„To je velice zajímavé,“ řekla.

Když jsem vycházel ze dveří, trochu mě pobolívala hlava. Začalo to, když jsem si o sobě pomyslel, že jsem obzvlášť „dobrý“ člověk, kvůli tomu, jak jsem jednal s pokladní.

Tehdy jsem si všiml, že když mám špatné myšlenky, přesune se bolest hlavy do žaludku. Jak den postupoval, měl jsem bolesti žaludku a hlavy víc, abych si uvědomil, že když o sobě přemýšlím jako o „ničem“, ani dobrém, ani špatném, umísťuje se toto energetické centrum u srdce. Zdálo se, že tam patří. Cítil jsem, jak se má duše jaksi uvolňuje, prostupuje nahoru a dolů mým tělem, podle toho, jaké jsou mé myšlenky.

V jednom obchodu jsem viděl fotografii malého chlapce u deskové hry. Pět minut jsem

na něj zíral a pokoušel se zjistit, jestli bych mohl způsobit, aby mluvil. Neodpovídal. Nešlo o to, že bych byl přesvědčený, že by mohl, jen jsem experimentoval se svými novými silami, testoval fyzikální zákony ve světě, který byl pro mne zcela nový. Koupil jsem si tričko, které mi připomnělo, co jsem se naučil ve Fóru. „Kdyby prdel byla letadlo, tohle místo by bylo letiště.“ Byl to stupidní křupanský humor, ale bylo to přiléhavé. Ve snaze ochránit náš falešný obraz sebe samých si všichni počínáme jako zadky a nevíme o tom.

Skutečně, kdybychom pochopili, jak, proč a kdy si tak počínáme, společnost by se zázračně proměnila. Lidé by nebyli „milí,“ protože je to zdvořilé. Poprvé v historii bychom byli pořád skutečně propojeni jeden s druhým.

K mému překvapení bylo přímo uprostřed nákupního centra malé ZOO pro děti. Nikdy jsem to tam neviděl. Stál jsem za plotem, zkoumal skutečnost před sebou. Všechny děti hladily malá zvířata, převážně kozy, ale vzadu u ohrady stál osamělý velbloud. Postřehl jsem, že se kolébal dozadu a dopředu, jak to velká zvířata dělají, když jsou stísněna v malém prostoru. Nikdo ho nehladil, protože byl příliš velký. Vzpomněl jsem si, jak mi říkali, abych byl opatrný, pokud jde o velbloudy, protože jsou oškliví, tvrdohlaví a rádi koušou.

Premýšlel jsem o tom několik dlouhých minut a pak jsem vstoupil – jediný dospělý bez dětí. Šel jsem rovnou k velbloudovi. Když si všiml mé přítomnosti, nahlas zaryčel. Napodobil jsem ho a opětoval ryčení. Zařval znovu. Když se zakolébal dozadu, zase zaryčel a díval se mi přímo do očí. Nezaváhal jsem, zabručel jsem na něj, napodobil jsem jeho ryčení. Zařval. Pak se zakolébal dozadu, oťel se obličejem o mne a zase se zakolébal. Když se zakolébal znovu, zabořil hlavu do mého hrudníku jako malé dítě. Objal jsem ho. Zaslechl jsem, jak žena stojící za mnou, zalapala po dechu při tom velbloudově něžném gestu.

Naše důvěrné chování vzbudilo pozornost několika dalších přítomných – přiběhly dvě lamy a pár strážců se postavilo za nás. Přišla i strážkyně ZOO, se kterou jsem předtím mluvil.

„Já vím, jaké to je, být na LSD,“ řekl jsem jí.

„Máte v sobě něco?“ zeptala se.

„Ne, ale vím, co to dělá,“ odpověděl jsem.

„Dovolí vám to zapomenout na věci, na které chcete zapomenout, ale nevíte, že se snažíte na ně zapomenout.“

Poté, co jsem se rozloučil s velbloudem, povídal jsem si chvíli se strážkyní ZOO a řekl jsem jí o kurzu, kterého jsem se účastnil a pak jsem odešel. Ale po pár minutách jsem se vrátil, abych jí dal adresu, kde se bude konat závěrečný večer Fóra – v hotelu Windsor.

„Jestli vás to bude zajímat, rád vás uvidím jako svého hosta. Myslím, že se tam hodně dozvíte,“ řekl jsem.

„Budu o tom přemýšlet,“ odpověděla.

Později jsem si sedl na lavičku, s pocitem, že jsem se ztratil v nákupním centru, kde jsem byl stokrát předtím. Pak jsem si uvědomil, že nejsem dítě, jak jsem po celý ten den předstíral, ale že jsem dospělý a můžu jednat přímo a ptát se na cestu, když to bude třeba. Než jsem odešel, zastavil jsem se v Grand a Toy Stationary, abych koupil nějaké sešity, v nichž budu mít vše, co napíšu, a pak jsem si to namířil k autu. Cestou na přeplněné

parkoviště jsem to opět přehnal se svou lineární logikou. Ušel jsem daleko doprostřed a udělal si přestávku, čekaje, až mě nasměruje má intuice. Pocítil jsem, že se mám podívat doprava na horní část parkoviště. Mé auto bylo tam.

Umím si představit, že někdo si snadno může můj popis toho dne vykládat tím, že jsem přišel o rozum. Ale já jsem fungoval, mluvil s lidmi, byl jsem šťastný. Věděl jsem, že nejsem v naší „normální“ vnější skutečnosti, té jediné, kterou jsme se naučili vnímat jako reálný svět. Ale zároveň jsem si nebyl jistý svým prožitkem, zda není prostě jen výplodem mé fantazie. Cítil jsem se mezi dvěma stavy. Byl jsem zmaten, ale byla to radostná zmatenost.

Očistec

Závěrečné setkání Fóra se konalo v úterý večer v hotelu Windsor. Navzdory tomu, že mí rodiče se před několika dny potýkali s velice potrhým synem, otec dodržel slovo a šel tam se mnou – seděl vzadu s nasazenými slunečními brýlemi. Já jsem měl na sobě tričko s nápisem „Blbec na letišti“.

Taneční sál byl plný rozradovaných absolventů a jejich blízkých, kteří mohli z kurzu získat nejvíc.

Rozhlížel jsem se po sálu, ve snaze zjistit, jestli přišla dívka ze ZOO. Seděla uprostřed a dívala se přímo na mne. Zaběhl jsem k ní a rychle poděkoval za to, že přišla, a pak jsem se vrátil na své místo.

Zapomněl jsem většinu toho, co bylo toho večera řečeno. Ale přesto - Thatcherová na začátku vyzvala několik lidí, aby vstali a řekli lidem v sále, čemu se naučili.

První, kdo měl mluvit, byl muž, který v sobotu ráno četl svůj dopis otci. Teď to měl přednést celé rodině. Jeho otec vypadal přesně stejně jako on.

Zběsile jsem mával svému otci sedícímu vzadu v sále. Thatcherová se mě zeptala, jak se jmenuji, a z nějakého důvodu jsem jí neodpověděl. Myslím, že jsem chtěl, aby to byla záhada. Trvala na svém, ale já jsem odporoval. Když jsem dostal mikrofon, požádal jsem otce a dívku ze ZOO, aby vstali.

„Pochopil jsem, že jsem stejně pošetilý jako můj otec,“ řekl jsem. Nemyslím, že by kdokoli v místnosti měl nějakou představu, o čem to mluvím.

„A tu dívku jsem potkal teprve včera!“ prohlásil jsem hrdě.

Nijaká odpověď z publika. Nejsem si jist, jestli vůbec věděli, co si se mnou nebo s tím, co jsem právě řekl, počít.

O přestávce byli hosté požádáni, aby se připojili k dobrovolníkům z Landmarku v oddělených místnostech, kde budou vystaveni tvrdému prodejnímu nátlaku. Otce jsem o tom už předtím informoval.

Mezitím ke mně přistoupila žena ze semináře s dívkou ze ZOO.

Žena mi mírným tónem vysvětlila, že ta dívka vůbec není ze ZOO, ale že je to její sestřenice! Zeptal jsem se té dívky, jestli má sestru nebo nějakou příbuznou, která je jí podobná a pracovala včera ve Fairview Mall. Řekla, že ne. Zeptal jsem se jí, proč tedy povstala? Odpověděla, že kvůli mému naléhání před ostatními.

Teď se trochu stydím za to, jak jsem si pak počínal. Nevěřil jsem tomu. Vypadala přesně jako ta dívka, kterou jsem potkal den předtím, a podívala se přímo na mne, když jsem přišel do sálu. Začal jsem si myslet, v souladu s mým výstředním chováním, že Vesmír na mně zkouší nějaké triky.

„Dobrá, ale pořád hraje v mém životě důležitou roli!“ řekl jsem jí. Nešlo o nějaký smutek z odmítnutí nebo tak něco. Braly to jako legraci.

Zatímco otec dostával prodejní nabídky, já jsem se sám usadil v druhé části místnosti.

Thatcherová pokračovala v souhrnu většiny toho, co jsme skrývali a jak můžeme využívat poznatky z lekcí v každodenním životě.

„Můj Bože,“ prolétlo mi hlavou, „To jsou ty informace, o kterých jsem si myslel, že je dostanu až po smrti.“

Zasáhlo mě to.

„To je ono! Jsem mrtvý! Zemřel jsem při té nehodě při potápění a tohle je nějaký očistec!“ pomyslel jsem si.

Představil jsem si, že jsem měsíc mrtvý a nevím o tom. Ale protože jsem podstoupil tenhle mysteriózní „proces očisty“, každý to musí mít stejně. „Nikdo z nás není člověk,“ pomyslel jsem si. „Já jsem mrtvý a všichni kolem mne jsou andělé.“

„Všichni vědí, že jsem mrtvý, kromě mne! Je to jen hra!“

Hystericky jsem se rozesmál nad hloubkou téhle kosmické hry. Každý známý, člověk od benzinové pumpy, dobrovolník z Fóra a člen mé rodiny, všichni věděli, že jsem mrtvý, ale chovali se, jako bych byl živý, abych se naučil, co je třeba „v mezisvětě“. Až budu dostatečně vzdělaný, posunu se do Nebe (nebo kam jsem měl jít). A kdo mi hodlal říci pravdu? Nikdo, protože se to týkalo všech!

Když jsem dospěl k těmto poučným závěrům, Thatcherová se začínala ptát lidí, na co mysleli, když si během víkendu připomněli, co se naučili. Požádala je, aby zvedli ruku, pokud se zasekli u něčeho, o čem mluvila. Pokud zvednete ruku, doporučila s úsměvem, měli byste se zapsat do pokročilého kurzu Fóra.

Jen jsem seděl a čekal, až skončí. Už jsem neměl důvod udržovat pozornost, když jsem věděl, že můj čas v očistci se blíží ke konci. Otec dokončil svou povinnost a tiše odešel. Mám-li shrnout přednášku Thatcherové, řekla něco, co mě zasáhlo: „Pokud jste ještě nezvedli ruku, nepotřebujete pokročilý kurz. Bez obav se vydejte do Údolí Smrti“.

Skupina se po té poslední větě rozesmála. Já se nesmál. Byla to za celou noc první věc, kterou jsem bral vážně.

Vyzvedl jsem si svůj kabát a zamířil ke dveřím. Byl jsem na cestě do nebes, ale zatím jsem čekal, protože jsem nevěděl, kudy se dát. Prostě jsem zůstal stát před zdí a čekal na vedení.

Přistoupila ke mně dobrovolnice Fóra.

„Promiňte, hledám Údolí Smrti,“ zeptal jsem se dost komicky.

Poslala mě do protějšího rohu sálu. V tu chvíli jsem otočil svou jmenovku vzhůru nohama. V rohu byl jiný dobrovolník. Potkal jsem ho před pár dny. Oslovil jsem ho, protože vypadal jako kouzelník z televize – Penn z dvojice Penn a Teller.

Napadlo mě to, sotva jsem k němu přistoupil; nevypadal jako kouzelník, on byl kouzelník. Ten muž nějak souvisel s komplikovaným žertem týkajícím se mé smrti.

„Ahoj,“ řekl jsem.

„Oh... Ahoj, jo, Sean, jo?“ řekl on.

„To byl skvělý trik,“ já na to.

„Nevím, o čem to mluvíš, člověče.“

„Jasně,“ řekl jsem vědoucně.

Odešel jsem a zastavil se před zadní stěnou sálu, kabát jsem držel v ruce. Stál jsem tam a čekal na někoho, kdo mě vyzvedne. Přišla ke mně dívka a zeptala se, jestli potřebuji pomoc. „Vedte mě,“ řekl jsem, předpokládaje, že mě vezme do nebe.

Posadila mě k jinému asistentovi. Dali mi formulář pro pokročilý kurz a chtěli, abych ho vyplnil. Napsal jsem tam velkými písmeny „Ahoj“.

Seděl jsem naproti další ženě, která, jak jsem předpokládal, tam byla proto, aby mě přesvědčila k zápisu do toho pokročilého kurzu. Ale když uviděla, jak jsem vyplnil ten formulář, řekla mi: „Možná by vám mohl pomoci Terry.“

Jakmile si k nám Terry sedl, měl jsem pocit, že už jsem ho někde viděl.

„Vypadáte jako moderátor herní show“, řekl jsem mu.

„Opravdu?“ opáčil.

„No... víte, celý život jsem si myslel, že bych mohl být dobrý moderátor v téhle hře. To je ale podvodný způsob života, ne?“

„Chcete říct, že jsem podvodník?“

„Všichni jsme podvodníci,“ řekl jsem.

Změnil jsem téma. Svěřil jsem se mu: „Víte, čeho se opravdu bojím? Té cesty Údolím Smrti“.

„Už jste jím prošel,“ řekl.

„Prošel?“ opakoval jsem dychtivě.

Nebesa byla blízko, jen natáhnout ruku. Podíval jsem se doprava. Sál, ve kterém jsme byli, byl pro seminář rozdělen na dva prostory. Seděli jsme přímo naproti zavřeným dveřím přepážky, která místnost dělila. Zvedl jsem se ze židle, zatlačil na dveře a otevřel je, a vkročil do nádherného místa. Ta druhá půlka tanečního sálu byla zcela prázdná, až na řadu mosazných křesel s rudými polštáři umístěnými poblíž vzdálenější zdi. Vypadalo to, jako speciálně naaranžované pro můj příchod. Obdivoval jsem koberec se vzorem ze Středního východu, na němž jsem stál. Shora zalévaly zářící lustry celou místnost světlem.

Byl jsem tam, zcela sám v nejistotě, jestli ještě někdy vůbec spatřím jiného člověka – a miloval jsem to!

“Yeaaaaaaaaaaaaaaaaahhhhhh!” zařval jsem a běžel sálem.

„Jsem mrtvý!“

„Ale co mám teď dělat?“ Přemýšlel jsem. „Jak mám opustit tuhle trojrozměrnou realitu a poznat opravdovou skutečnost bytí?“

Celý víkend jsem si počíнал intuitivně. Dělal jsem to, co mi skočilo do hlavy, v naději, že inspirace bude růst a ukazovat směr. Do mysli mi vstoupily vzpomínky na knihy o tom, jak dosáhnout nirvány. Nevěděl jsem, co se ode mne čeká, ale věděl jsem, že to zahrnuje nechat vše plynout.

Svlékl jsem si tričko.

Nějaký arabský účastník kurzu otevřel dveře.

„Hej, pojď sem, člověče!“ zvolal jsem. Myslel jsem, že i on jde do nebe.

„Ne, to je v pořádku,“ řekl. „Dělej si svoje, měj se.“

Myslel jsem, že mi žehná na cestu.

Hledal jsem místnost se zvláštním určením, abych tam mohl konat cokoliv, co se ode mne očekávalo. Také se mi chtělo na toaletu.

„Teď to nech být,“ pomyslel jsem si.

První kapka moči udělala skvrnu o velikosti desetacentu na lotosovém květu na koberci – další znamení, že jsem na správné cestě. Mé čurání už mi nepáchlo. Bylo krásné. Vonělo, jak mělo vonět – jako čurání.

Lehl jsem si do loužičky, kterou jsem vyrobil, napřed obličejem.

„Možná bych se mohl protlačit podlahou?“ přemýšlel jsem. Nešlo to.

Otočil jsem se na záda a znovu jsem čural – tentokrát na své Levisky.

Všechno to byla jen zkouška, že? Zkouška, která měla ukázat, jestli jsem opravdu připraven všeho se vzdát a poddat se dokonalému neznámu.

Energie mě roztřásla od hlavy až po špičky prstů u nohou a já jsem si myslel, že možná začínám krok za krokem vzestupovat. Upřel jsem pozornost na svou levou nohu a ona se začala mocně třást. Má mysl se toulala, připomínal jsem si přátele, kteří hráli zásadní roli v mé pozemské existenci.

„Owene!“ vykřikl jsem. „Pojď sem!“ Můj kámoš v potápění se neobjevil. Vzpomínám, co mi řekl na palubě po mé příhodě.

„Tak, Seane, během tří týdnů opustíš Vancouver, abys začal nový život, a právě jsi málem ztratil svůj život devadesát stop pod hladinou. Vnímáš nějaký rozdíl?“

„Ne, opravdu ne,“ řekl jsem.

„Ne?“ Díval se na mne, jako by věděl něco, co mi unikalo.

Jak jsem ležel na koberci, představil jsem si, že Owen věděl, že jsem mrtev, a že ve skutečnosti byl mým průvodcem na cestě skrze očistec.

Má noha se přestala třást a byla kompletně uvolněná. A začala se třást ta druhá noha.

Hloubal jsem nad tím, že jsem dříve, než umřu, chtěl mít děti.

„Čas je iluze,“ pomyslel jsem si.

„Lyndone!“ vykřikl jsem. Lyndon byl vysoký pohledný devatenáctiletý mladík, kterého jsem potkal ve Fóru. Nějak jsme si padli do oka. Po skončení třetího dne semináře jsem na něj narazil v šatně. Řekl mi „Já tě miluju, chlapče!“ a objal mě.

„Proč?“ zeptal jsem se.

„Protože jsi skvělej chlap na pokec!“

Prolétlo mi hlavou, že jsem ho možná měl před smrtí potkat, protože to byl můj syn z jiného života.“

Náhle se stala divná věc.

Pár vteřin poté, co jsem zvolal Lyndonovo jméno, zaslechl jsem hrát saxofon. Lyndon byl saxofonista. Přišel do Fóra proto, aby se naučil dělat i jiné věci kromě tréninku hry na saxofon. Jakkoli to zní podivně, hra na saxofon se pro něj stala nějakou závislostí. Byl to saxofonový závislák.

Ta hudba, kterou jsem slyšel, přicházela z mé mysli nebo ze „skutečného“ světa?

Nevěděl jsem. Byl jsem mrtvý. Všechno bylo možné.

Má pravá noha si teď odpočívala vedle té levé, jakoby obě umřely.

Energie teď přešla do mého penisu.

„Drž!“ Zařval jsem.

Zamyslel jsem se nad všemi sobeckými věcmi, které jsem dělal, a nad negativními vztahy, které jsem udržoval kvůli sexu.

„Drž!“ Opakoval jsem. Byl jsem šťastný, že jsem se zbavil toho, co se mi teď jevilo jako zatěžující třetí mozek.

Můj penis zvadl, uložil se k bezživotnému odpočinku.

Energie sklouzla do mého břicha. Hřejivé vzpomínky na přátele a rodinu vystupovaly na povrch, jak se další sféry zatřáslly a zmizely. Kousek po kousku jsem stoupal na nebesa. Rozpřáhl jsem ruce jako Ježíš na kříži.

Má žebra se divoce zatřásla.

„Drž! Drž! Drž!“

Na konci každé série otřesů jsem slyšel zvony – týž vysoký tón, který se vázal k nejposvátnějším částem katolické mše. Byl jsem na své pouti.

Poté, co se všechny hlavní části těla protřáslly a zklidnily, energie konečně dospěla k mým očím. Myslel jsem, že snad oslepu, než tahle část skončila. Naposledy jsem zíral na jeden z těch lustrů... a uvolnil se. Byl jsem překvapen, že když jsem otevřel oči, pořád jsem ještě viděl.

Byl jsem zcela odpočatý. Energie, která mě čtyři dny zavalovala, byla pryč. Jedno světlo na stropě, na které jsem zíral, zrůžovělo.

„Bylo to znamení od Boha?“ ptal jsem se sám sebe.

„Myslím, že ano.“

Naposledy jsem zaslechl posvátné tóny zvonů. To, čím jsem prošel, bylo pryč.

Prohlížel jsem si své ruce a pomyslel jsem si „Víte, na to, že jsem mrtvý, tohle vypadá opravdu skutečně.“

Tehdy přišla první ochranka.

Peklo

Do tanečního sálu vstoupil strach vyvolávající černý sekuriták. Díval jsem se na něj vleže na koberci, bez trička, džínami prosakovala moč. Myslel jsem, že možná přišel proto, aby mě vzal na další úroveň. Zeptal se, co jsem tam dělal. Odpověděl jsem nezřetelně. Odešel.

Po několika minutách přišli tři sekuritáci, všichni černí. Přišlo mi to zábavné.

„Člověče, tady je spousta černých andělů,“ pomyslel jsem si. „Není divu, že jsem se vždycky rád poflakoval s těmihle hochy.“

Dva z nich mi nikoho nepřipomínali, ale toho třetího jsem už někde viděl. Má intuice byla v tu chvíli ostrá jako žiletka a všiml jsem si, že ten třetí sekuriták byl velmi hezký člověk.

„Jste mi povědomý,“ řekl jsem.

„Jo, mám povědomý obličej,“ odpověděl s postranním úsměvem. Nebyl jsem si jist, co to znamená. Chvilí jsme tam my čtyři stáli, pak ten první řekl: „Tak pojd.“

„Vedte nás,“ řekl jsem. Byl jsem připraven jít kamkoliv, kam měli namířeno.

Když jsme se dostali ke hlavním dveřím tanečního sálu, měl ten hezký strážce prosbu.

„Hele člověče, navlíkni si tričko,“ řekl.

Odmítl jsem.

Podal mi je a já je nechal spadnout na zem.

„Ne.“

Kdybych šel do nebe, neskrýval bych se a nestyděl. Chtěl jsem jít „beztričkový“. Pro mne to byl test, zkouška jestli i mrtvý bych byl pořád konformní podle naší společnosti řízené strachem. Způsobilo to problém. Strážci odešli pro někoho ze štábu Fóra.

Prvním chlapíkem, který se mě ujal, byl dobrovolník. Říkejme mu Bart. Byl zodpovědný za informace o volnu během víkendu. Když jsem ho viděl poprvé, nelíbil se mi. Nelíbil se mi ani teď.

Postavil se čelem ke mně a díval se mi přímo do očí. Jeho oči byly jako led. Věděl jsem víc než jindy, že Bartovi se nedá věřit.

„Co se děje, Seane?“ zeptal se mě výhrůžně. Soustředil se zjevně více na usměrnění zlobivého člena kurzu než na to, aby mi pomohl.

„Co se děje?“ opakoval.

Rozesmál jsem se a šel pryč. Opovrhoval jsem vším, za čím si stál – další z podvodných dozorců. Byl zkouškou, jak mě vyděsit k podvolení se.

Pak přišla Thatcherová. Na rozdíl od Barta tu nebyla, aby mi ublížila, ale její klid nemohl zastřít fakt, že je vyděšená k smrti.

„Seane, jestli se nezačneš chovat, jak se patří, stane se ti něco velmi špatného.

Rozumíš?“ řekla.

To mě okamžitě vyděsilo. Cítil jsem, jak síla jejích slov proniká do mého srdce. Otočil jsem se a kráčel pryč od ní. Současně jsem si připomněl, nač nás Thatcherová během semináře upozorňovala. Nepotlačujte svůj strach. Přiznejte si ho, zůstaňte s ním. Udělal jsem to a strach odezněl. Otočil jsem se k ní. Už jsem se nebál. Překonal jsem svůj strach,

že se mi stane něco špatného. Věřil jsem, že všechno bude v pořádku, nic zlého se mi nestane. Byla to další zkouška. Byl jsem si jistý, byl jsem udatný.

„Víte, co děláte,“ řekla.

„Ano?“ odpověděl jsem.

Byl jsem rozrušený. Jestli si myslí, že vím, co dělám, jsem asi na správné stopě. Pořád jsem si nebyl jist. Hledal jsem vodítko, klíč.

Trvala na tom, abych si oblékl tričko. Místo toho jsem si zul boty, ponožky a kalhoty. Byl jsem v tanečním sále hotelu Windsor oblečený jen ve spodním prádle.

Thatcherová nic neřekla. Odešla a vzala z haly židli. Nemůžu si to teď vybavit, ale spousta lidí byla za dveřmi a pokoušela se zjistit, co se mnou je.

Sedla si a já usedl k jejím nohám a zkřížil nohy. „Byla jste mou učitelkou v první třídě?“ zeptal jsem se.

„Ne, nebyla,“ odpověděla a tvářila se, jako by se právě snažila poskládat to všechno dohromady, ve stylu Fóra. Vypadalo to, že chtějí vypěstovat typ osobnosti, která vás donutí počínat si jako nějaký robot oddělený od ostatní společnosti.

Cítil jsem se silný, jak jsem tam seděl ve spodním prádle. Předtím jsem odhodil své brýle, takže jsem měl potíže s viděním. Ale jinak jsem byl uvolněný a čekal jsem na další zkoušku.

Abych vyplnil dobu čekání, začal jsem mluvit se svou botou.

„Haló... haló...“

„Víte,“ řekl jsem Thatcherové. „Vždycky jsem chtěl vědět, proč v Get Smart (stará TV show) mají telefon v botě umístěný na podešvi, kde může být rozdrčen.“

Přikývla.

Po pár minutách Thatcherová odešla a dovnitř byl přivlečen můj otec, šel s ním ředitel společnosti Landmark Education, Steve Shannon. Když jsem otce uviděl, myslel jsem, že je anděl a že jeho poslání má snad co dělat s mým duchovním růstem. Ale jak se ukázalo, byl tu jen jako součást další zkoušky.

„Seane, pomysli na svou matku,“ řekl.

Strach znovu zasáhl mé srdce. Pokoušeli se vyděsit mě tím, že mě nutili myslet na to, jak ubližuji své matce. Otočil jsem se, abych ukázal, jak mě to vyděsilo. Strach rychle zmizel. Stanul jsem opět před otce a uctivě se uklonil.

Otec se pokusil přesvědčit mě, abych k nim zvolil jiný přístup. Co jsem měl říci? Měl jsem za to, že to všechno je zkouška před nanebevzetím a že když jim to takhle řeknu, odmítnou mě. Každý z lidí v sále sem byl poslán, aby mě vyzkoušel, jestli jsem vnímavý k jejich hrozbám a slovním manipulacím. Jak zjistili, nejsem.

Zpětně viděno, mé počínání bylo zcela zdravé a skvělé, pokud uvážíte situaci takovou, v jaké jsem si myslel, že se nacházím. Prostě jsem se mýlil ve vyhodnocení skutečnosti, v níž jsem jednal...

Steve Shannon byl poslední osobou z Fóra, který mě testoval. Sdílel mi, že jestli se nebudu chovat, jak se sluší, zavolá policii. Zase střela strachu do mého srdce. Seděl jsem s tím a pak to nechal odejít. Ukázal jsem mu své pěsti, dal jsem najevo, že se radši dám zavřít, než bych podlehl manipulaci. Pak jsem odešel k dřevěným dveřím na druhé straně místnosti.

„Je to můj vchod do nebe?“ ptal jsem se sám sebe. Párkrát jsem na dveře zaklepal, pak přišel Steve.

„Připomínáte mi Svatého Petra u nebeské brány,“ řekl jsem mu.

„Co to děláte?“ zeptal se.

„Já?“ Udeřil jsem do záručně jako boxer. „Bojuji o svůj život!“

A bylo to tak. Věděl jsem, že nic už nebude nikdy stejné jako předtím.

Pak přišla policie. Pořádně velcí policajti. Dva byli, myslím.

Takže tolik nás bylo – dva policejní důstojníci, můj otec, Steve Shannon a já ve spodním prádle. Šel jsem k protější zdi, kde byla malá spínací skříňka osvětlení. Otevřel jsem ji a okamžitě se vyděsil. Sotva se dvířka otevřela a uvolnila skříňku, ta se s prasknutím zabouchla.

Bylo mi to v tu chvíli jasné. Každý, všechno v místnosti, byl nějakým způsobem produktem mých duševních výtvorů. Ve své mysli jsem vytvořil celý scénář. Skutečně, celý můj život byl nějakým výtvozem mé mysli. Byl jsem jen příliš hloupý, než abych viděl, jak to opravdu je.

Jediné, co jsem měl udělat, abych zastavil ten čím dál namáhavější sen o sobě, bylo vypnout se tím, že zhasnu světla v sále. V podstatě jsem si myslěl, že vypnutí světla mě dostane „ven“ a já ztratím svou fyzickou existenci – změním se v nějakou nezměrnou duchovní formu.

„Máte dvě možnosti,“ řekl mi jeden důstojník. „Můžeme vás dát na psychiatrickou pohotovost nebo vás vzít do vězení.“

Vteřinu jsem o tom uvažoval. Dosud jsem byl hodně rozrušený - co to sakra má znamenat?

„Víte, celý život jsem si myslěl, že jsem pořadatelem velké herní show, a teď jsem sám,“ řekl jsem.

„Co je ta první možnost?“ zeptal jsem se znovu.

„Psychiatrická pohotovost,“ opakoval.

Vztyčil jsem ukazováček

„Co je druhá možnost?“

„Vězení.“

Vztyčil jsem prostředníček, měl jsem zvednuté dva prsty.

„Volím třetí možnost.“

„To je co?“ řekl policajt.

„Přímo před vámi. Volím mír.“ Mé dva prsty ukázaly znamení míru.

Slavnostně jsem přešel ke spínací skříňce světél, abych vypnul svůj život.

Možná si myslíte, že jsem jen žertoval, ale v mém rozpoložení to bylo totéž jako se-bevražda. Oproti zbabělému činu, útěku ze života, tohle byl posvátný rituál, který mě měl osvobodit, posunout mě na vyšší úroveň. Zvolil jsem duchovní svět místo materiálního. To byla zkouška, před kterou mě Bůh postavil.

Jak jsem vykročil vypnout světla (a svůj život), policajti ke mně zezadu přikročili.

„Seane, nic proti tobě nemáme, ale musíš jít s námi.“

Každý mě popadl za ruku. Bránil jsem se jim vši silou. Celé tělo se mi třásl. Chvilí jsem si

myslel, že je odstrčím, ale náhle jsem si uvědomil, že nemám kam jít, a vzdal jsem to.

„Dobrá, dobrá,“ řekl jsem.

Natáhli mi ruce za záda a složili mě na zem. Levým ramenem jsem tvrdě narazil na drsný koberec a udělal si tam odřeninu ve velikosti stříbrného dolaru. Dodnes tam mám jizvu.

Jak jsem tam ležel s obličejem přimáčknutým na koberec, spoutali mi ruce za zády.

„Díky, chlapci,“ řekl jsem jim. „Vím, že jen děláte svou práci.“ Byl jsem k nim velmi zdvořilý. Nechtěl jsem, aby si mysleli, že jsem křupan.

Ležel jsem tam a zahlédl jsem pistoli v pouzdru jednoho z nich.

„Kdysi jste mohl vytasit tu věc, vrazit mi ji do obličeje, a já bych ani nemrkl,“ řekl jsem mu – vzpomněl jsem si na svou představu, že jsem nebojácný. Pořád jsem si myslel, že by mohli střílet, a byl jsem připraven přijmout svůj osud.

Byl jsem překvapen, když jsem uviděl nosítka, která ke mně přijížděla. Byli připraveni, přikryli mě oranžovým prostěradlem.

Nevěděl jsem, kam jdeme, i když mi řekli, že do nemocnice. Připadalo mi to všechno velice legrační. Bylo to jako posmrtná jízda na africkém oslu ze Země do Nebes. Ta velká zkouška – lidé snažící se vyděsit vás hrozbou vězení, vyděsit vaší matkou a zabránit vám tak v tom, co děláte. Nechal jsem to běžet.

Vyvezli mě ven z hotelové haly. Viděl jsem Barta, toho prvního dobrovolníka Fóra, který se mě pokoušel přemluvit. Podíval jsem se na něj a usmál jsem se. „Sbohem,“ řekl jsem. V hale byla spousta lidí, kteří se dívali, jak je mímám.

Jedním z nich byl můj otec. Dodnes říká, že nikdy nezapomene na to, jak mě policajti sejmuli a svázali.

Zpětně viděno je mi jasné, že to byla koincidence ohromujících rozměrů, se kterou jsem na začátku souhlasil svým podpisem na Landmark Fóru ve Vancouveru, jelikož jsem se cítil „spoutaný“ na své kariérní pouti, a tady jsem byl skutečně spoutaný dvěma policejními důstojníky.

Ale nevědilo mi to. Měl jsem za to, že všechno tohle je částí zkoušky; každý krok mě přibližoval k Bohu.

Pod vším tím chaosem vířícím kolem mne jsem pořád měl úžasný pocit božské blaženosti.

A k tomu jsem si pořád myslel, že jsem mrtvý. Když mě strkali do hotelového výtahu, myslel jsem, že nás to všechny vezme „nahoru“ na Nebesa.

Sotva jsme byli v sanitce, chovali se policisté přátelsky a zeptali se, jestli se nechci otočit na bok, abych uvolnil tlak pout. Nepřijal jsem to. Měl jsem rád ta pouta, způsob, jakým svírala má zápěstí, když jsem na nich ležel. Cítil jsem, že to tak má být.

Jen s těmi pouty jsem se cítil svobodný. Když vám společnost nasadí pouta, jste volný způsobem, jaký není v normálním životě. Máte svobodu říci přesně to, co máte na mysli. Svobodu křičet. Svobodu plakat. Svobodu se chechtat, aniž byste se museli omlouvat za to, že se někdo cítí napaden. Svobodu nechovat se jako civilizovaná lidská bytost, jíž ve skutečnosti není nikdo z nás, ale všichni to předstíráme. Všichni zuříme v bouřích emocí a nejistoty; v divoké exotické džungli se pokoušíme vměstnat se do pečivové formičky „lifestylu“ diktovaného nám skrze mýty naší kultury. Měl bych to vědět, pracoval jsem

v reklamě. I rebelové se musí chovat jako „rebelové“ – skate punk, techno geek, učitel, kněz, obchodník, doktor. Kde jsou lidé?

Byl jsem ohromen, když jsem viděl, že ve skutečnosti mě vezou někam, co vypadalo jako nemocnice.

Protlačili má nosítka automaticky se otevírajícími dveřmi. Personál mě požádal, abych byl klidný, abych nerušil ostatní pacienty. Ale já jsem se necítil klidný. Začal jsem křičet „Ahoj!“ na každého, kdo šel kolem. Byl jsem báječně šťastný zcela si nevědomý vážnosti své situace. Až později jsem si uvědomil, jak vážně to všichni brali. Já jsem se, prvně v životě, cítil svobodný.

Můj pobyt tam byl trochu surreálný. Uložili mě na nemocniční postel, obličejem dolů, ruce a nohy připoutané k posteli. Byl jsem s tím spokojený.

Pak přišel mladý čínský lékař, Dr. Ching. Vypadal jako milý chlap; sedl si do křesla naproti mně, v ruce poznámkový blok.

„Tak, pane Blackwelle, můžete mi říct, co se dnes večer stalo?“ Klidně jsem se jen pro sebe usmál. Byl jsem v nemocnici, zdravější a koherentnější než kdy předtím.

Věděl jsem, že to jediné, co bych měl udělat, je říci mu, že to byla má reakce na to, že mě ve Fóru vrátili k mé nehodě při potápění, že jsem si myslel, že jsem mrtvý, ale teď vím, že jsem naživu, a že by mě tedy měli nechat jít. Ale nemohl jsem takhle lhát. Věděl jsem, že to je způsob, jak vysvětlit mou situaci, ale nevyjádřilo by to mou pravdu.

Zeptal jsem se Dr. China, jestli bych si mohl sednout do křesla proti němu, abychom si mohli povídat, jako člověk s člověkem. Odmítl. Takže jsem mu řekl, že nechci jednat s lékařem, že si chci povídat s člověkem. Zeptal jsem se, jestli ho mohu oslovovat křestním jménem.

„Oslovujte mě Doktore Chine,“ řekl. Podíval jsem se na jeho jménovku. „Dr. F. Chin.“ Od té chvíle mu budu říkat jeho křestním jménem, ať se mu to líbí, nebo ne. „F.“

Skryt za brýlemi s černou obroučkou mi F se skloněnou hlavou naslouchal a pro mne to znamenalo, že soudí, analyzuje, ale ve skutečnosti mě neposlouchá. Řekl jsem mu, co se podle mne skutečně stalo – jak jsem umřel a odešel do Fóra, kam jsem se dostal skrze Údolí smrti.

Vylíčil jsem to všechno velmi sarkastickým způsobem, plně si vědom, že jestli je opravdu psychiatrem (byl jsem si téměř jist, že není), rozhodně pro něj můj příběh znamená, že jsem blázen. Ale nehodlal jsem couvnout. Trval jsem na své pravdě.

Po „F“ přišel můj otec. Klidně stanul u mne, celou dobu měl ruku položenou na mých zádech. Bylo to velice uklidňující. Když ruku vzdálil, požádal jsem ho, aby ji dal zpátky na má záda. Pořád jsem si myslel, že otec je spirituální bytost, která mi pomáhá vrátit se do „Nebe“.

Myslel jsem, že nemocniční pokoj by mohl nějakým způsobem cestovat nebo že se nacházím v nějakém transformačním procesu, během něhož mi otec má být průvodcem. Bylo skvělé mít ho tu k pokecání a on byl dost moudrý na to, aby se nepokoušel vrátit mě zpátky na zem nějakou další slovní manipulací.

Mou mysl pluly jasné a živé vidiny, a přitom halucinace. Probíral jsem nahlas, co se děje v hlavě, tak rychle, jak to přicházelo.

Většina vidin mě vtáhla zpátky do mého dětství, pak do samého stvoření. Jednu chvíli jsem plul ve scéně z filmu 2001: Vesmírná Odysea, v níž skupinka opic skákala kolem mystického černého monolitu. Ten zážitek byl tak silný, že jsem se cítil, jako bych i já byl opicí. Začal jsem na nemocniční posteli vydávat opičí skřeky „Ooo, ooo, ooo!“ Některé vidiny mě donutily myslet si, že pořád ještě umírám: scény z televizních show, jež jsem v dětství miloval, jako Sha Na Na nebo vize vesmíru související s Teorií velkého třesku; bylo tam dokonce i pár písní jako část večerní zábavy.

Zpíval jsem si Amazing Grace.

„Kdysi jsem byl ztracený, ale teď vím jak dál.

Byl jsem slepý, teď už vidím.“

„Tati, jsi anděl?“ zeptal jsem se.

„Ne,“ řekl.

„Proč ne?“

„Nezasloužil jsem si křídla,“ řekl.

Ve světě, ve kterém jsem se nacházel, to dávalo perfektně smysl. Táta byl tady dole a pomáhal mi, aby si zasloužil křídla.

Později přišla matka, doprovázená svým bratrem a jeho ženou. Byl jsem napjatý, protože jsem si myslel, že už nikdy nikoho z nich neuvidím. Ptal jsem se, jestli moji spolubydlící z Vancouveru taky přišli v naději, že snad všichni mí přátelé a příbuzní budou schopni mě navštívit, bez ohledu na to, kde nejspíš jsou.

Tyhle otázky zřetelně zanechaly v „F“ a mé rodině dojem, že jsem zcela přišel o rozum. Ale já jsem si opravdu nepřipadal šílený. Pokud to mohu říci, pohyboval jsem se ve zcela nové realitě, jejímž pravidlům jsem nerozuměl. Kladl jsem očividně podivné otázky, protože jsem měl za to, že všechno je možné v tomto novém světě, v němž věci fungují spíš jako ve snu než jak tomu bylo v mém „starém“ životě. Přesto ale, stejně jako ve snu, člověk nedostane vždycky to, co chce. Ve skutečnosti člověk často dostane to, čeho se bojí. Začal jsem si uvědomovat, že to jak pojmám skutečnost, může být trochu mimo, když doktor požádal nějaké lidi z ochranky a sestry, aby mi vyměnili prostěradlo umazané močí z mého spodního prádla. Pokusil jsem se trochu spolupracovat a zdvořile jsem požádal hlídače, jestli mám odejít.

„Nepůjdete nikam,“ odpověděl jeden z nich. Jeho zlomyslnost a potěšení z toho, že má nade mnou moc, byly očividné.

„Nechcete, abych se zvedl?“

„Aaaaaaaahhhhhh!!!“ zařval jsem a pokusil se posunout si pouta na rukou a nohou, seč to šlo. Pokrytectví instituce, s nímž jsem se potýkal, bylo stále zřejmější. Neměli skutečný zájem pokusit se pochopit, čím procházím.

Zeptal jsem se „F“, jestli někomu řekne o mé noci v nemocnici.

„Ne, to je důvěrné,“ odpověděl.

„Ani své ženě?“ zeptal jsem se.

„Ne,“ řekl.

„Chcete mi říct, že za celý svůj život nikdy nikomu neřeknete, co se mi tuto noc stalo, protože je to důvěrné? Nikomu?“

„Správně,“ odpověděl „F“ až příliš profesionálním tónem.

Začal jsem uvažovat nad tím, že bych mohl být ostatními považován za šílence po celý svůj život. Později jsem zjistil, že to doktoři řekli mým rodičům. Řekli mé matce, že se z toho buď dostanu během několika dní, nebo že tahle má situace, ať už v jakékoli podobě, bude navždy.

Pět let předtím se můj bratr popálil. Celá horní část jeho těla byla pokryta spáleninami druhého a třetího stupně. Když jsem ho poprvé viděl po jeho návratu z nemocnice, byl zcela obvázan od pasu nahoru jako mumie. Nic mnou neotřásl tak, jako pohled na něj, jak leží na podlaze obývacího pokoje, takhle obvázaný a přemýšlí, jestli bude někdy zase vypadat normálně. Poté, co jsem vyšel z nemocnice, řekla mi matka, že být „šílený“ byla ta nejhorší zkušenost jejího života – horší než vidět mého bratra popáleného.

„Vím, co udělám se zbytkem svého života!“ řekl jsem mamince, když jsem ji držel za ruku.

„Lidé mě budou zkoumat a pokoušet se pochopit, proč jsem takový, jaký jsem, a já jim řeknu to, na co čekali celý život.“

„Co je to?“ zeptala se.

„Že jsou v pořádku – právě takoví, jací jsou, jsou v pořádku.“

Kdyby jen lidé věděli, hluboko uvnitř, že jsou dobří a že většina jejich trápení povstává z ochrany falešného obrazu jich samých – to je klíč ke zcela nové společnosti. Věděl jsem, že to, co jsem se naučil během víkendu, může změnit svět a že jsem prostředníkem této změny.

Tuším, že jsem také začal připouštět, že jsem přece jen nebyl mrtvý a že ve skutečnosti se mi přihodilo, že jsem byl společností označen za šílence. Ale cítil jsem, že jsem připraven na výzvu. Pouta na mých rukou a kotnících mi dávala sílu. Mou myslí prolétly biblické obrazy Samsona otřásajícího sloupy, k nimž byl přivázán.

Doktoři a sestry už byli unaveni z mých vtipů. Vyhnali všechny z pokoje a praskli skleněnými dveřmi, které je ode mne oddělovaly.

„Počkejte, chci si povídat!“ zařval jsem.

Všichni mě ignorovali. Pomyslel jsem si jako malé dítě, že neodpovídají, protože mě neslyší.

„Jste hlupáci?“

„Jste hlupáci?“

„Jste hlupáci?“ Řval jsem pořád a pořád.

Konečně přišel „F“, pár sester a několik strážců.

„Slyšeli jste, co jsem říkal?“ srdečně jsem se zeptal. Nedostal jsem odpověď.

„Ptal jsem se: Jste hlupáci?“ Byl jsem v tu chvíli zatraceně útočný. Ale kdo by nebyl, za těchto okolností, přivázaný k posteli a odříznutý od kontaktu s lidmi? Byli podivně zticha. A já zpozořoval sestru u konce postele, která držela připravenou injekční stříkačku.

„Dejte tu jehlu ode mne pryč... Já nechci jehlu... Já nechci jehlu,“ prosil jsem tiše. Ačkoliv jsem byl vyděšený, jednal jsem klidně. Nevím, co se v tu chvíli dělo. Dal bych přednost pistoli u hlavy. Přinejmenším bych rád věděl, co se chystá.

„Proč máme dát tu injekci pryč?“ navrhl jeden ze strážců.

„Terrenci! Řekni jim to, řekni jim! Oni mě neslyší!“ řekl jsem, když jsem si přečetl jeho jmenovku. Ostatní jeho i mne ignorovali.

Obrátil jsem se na „F“.

„Podívejte, když se uklidním, dáte tu injekci pryč?“

„Ano,“ odpověděl.

„Dobrá, dejte mi minutu.“

„Dobře,“ řekl.

Intenzivně jsem se soustředil na nervózní energii, která celou noc otřásala mým tělem, a snažil jsem se nasměrovat ji do pupku. Začal jsem zhluboka dýchat, abych se zklidnil.

„F“ ztratil trpělivost. Kýval na ochranku, aby mě přidrželi.

„Počkejte ještě chvíli!“ požádal jsem. „F“ souhlasil a já byl schopen se uklidnit. Ležel jsem, celé tělo vtlačené do matrace. Byl jsem zticha.

„F“ dal pokyn, abych dostal injekci.

„Jak můžete předpokládat, že uvěřím všemu, co mi řeknete, když lžete jako teď!!?“ křičel jsem na něj.

Chňapl jsem po sestře s injekcí. „Jak by se vám líbilo, kdybych vám to vrazil do zadku, protože to je to, co děláte vy mně!!!“

Zuřil jsem. Jejich zrada mě naštvála.

Věděl jsem, že mi dají injekci, ať chci nebo ne, a rozhodl se klidně ležet a nechat je, aby mi ji dali, abych zmenšil riziko, že mi přitom zraní stehno.

Bylo to znásilnění.

„Fajn, dejte mi tu vaši injekci, jestli vám to udělá dobře,“ řekl jsem sarkasticky. „Ale nebudete to k ničemu!“

A oni mi ji dali.

Po tomhle dramatu s injekcí mě pro zbytek noci nechali víceméně samotného. Vypadalo to, jako bych se celé hodiny snažil dostat se z pout. To jsem až tak nezamýšlel, ale byl jsem zcela bdělý a neměl jsem co dělat. Nakonec jsem požádal o dovolení jednoho strážce. „Myslíte, že bych se z toho mohl dostat?“ zdvořile jsem se zeptal.

„Zkus to, ale ztrácíš čas.“

„Jediné, co mám, je čas,“ řekl jsem.

Hádám, že ho nikdy nenapadlo, že bych mohl být otrávený z toho, jak ležím v temném pokoji a nemám jinou zábavu, než jen postel na hraní.

V noci mi dali formulář, v němž bylo uvedeno, že nemocnice má právo držet mě pod supervizí tři dny. Stránka obsahovala spoustu zjištění vztahujících se k mému stavu, jež mi přišla naprosto směšná. Nejhorší bylo, že „jsem byl nebezpečný sobě a okolí“. Jak jsem komu ublížil? Jenom se snažil dostat do nebe. Na konci stránky byl řádek, o kterém jsem si nikdy nemyslel, že bych se s ním mohl setkat. Stanovilo se v něm, že mám právo na právníka.

„Chci právníka! Chci právníka!“ ječel jsem bez ustání. Opravdu jsem ho chtěl. Chtěl jsem někoho, kdo mě bude zastupovat – civilizovaného člověka na mé straně, který bude s těmi idioty bojovat za mou svobodu.

Do pokoje se vrátil „F“.

„Chci právníka,“ řekl jsem mu.

„Jsou čtyři hodiny po půlnoci. Nemohl byste počkat do rána?“

„Tenhle formulář říká, že mám právo na právníka. Chci právníka.“

Právník nikdy nepřišel. Později jsem zjistil, že „F“ se radil s mými rodiči a že oni právníka odmítli. Pořád si nejsem jist, pokud jde o má práva v oné situaci. Bylo mi třicet let, a přesto měli má rodiče právo odmítnout mé právo na právní zastoupení? Zmačkal jsem ten dokument a hodil ho do rohu.

„F“ ale nebyl tak špatný. Nedlouho poté, co jsem dostal injekci, se vrátil a zeptal se matky, jestli bych byl rád, kdyby mě otočili, takže by to bylo pohodlnější. Myslím, že v tu chvíli by bylo zcela mimo hovořit přímo se mnou.

Řekl jsem mu, že je mi dobře.

Nevzpomínám si, kdy jsem konečně usnul, ale vím, proč se mi to podařilo; má to málo co společného s léky, které mi dali. Jednu chvíli během noci za mnou přišel můj bratr, sám, jen si se mnou promluvit.

Glen byl sociálním pracovníkem v zařízení, kam chodily problémové děti, když se ve svých Group homezačaly chovat mimo veškerou kontrolu. Nejčastěji to byly děti duševně nemocné nebo zneužívané. Součástí jeho práce jsou i omezovací postupy. Každý den vidí děti, které jsou ve stejné situaci jako já – ale něco jiného je vidět tak svého staršího, univerzitně vzdělaného bratra.

Možná proto, že řeší takové problémy pravidelně nebo protože je sám trochu blázen, ale byl to za celou noc první člověk, který se mnou mluvil, jako bych to byl pořád já. Nikdo jiný neměl tu odvahu – pochopit, že ten člověk přivázaný k nemocniční posteli je, z převážné části, normální lidská bytost a tak se s ním má zacházet.

„Seane, možná mi budeš jednou schopen říci, čím sis prošel, a možná si jednou sedneme a budeme si o tom povídat. Ale teď jsi tím svým křikem vyděsil spoustu nemocných lidí na pohotovosti. Takže lež a spi.“ Bylo to to nejpoctivější, co mi kdo za celou noc řekl. Protože se nic „nepozemského“ nestalo a já zase uviděl svou rodinu, připustil jsem možnost, že nejsem mrtvý. A navíc jsem si v tu chvíli uvědomil, že kdybych měl na vybranou, nebyl jsem připraven zemřít, obzvláště po tom, co se mi stalo. Bylo toho tolik, co jsem ještě musel udělat, dokud jsem tady na zemi.

„Když budu spát, probudím se?“ zeptal jsem se Glena, pořád ještě nejistý.

„Jo, vzbudíš se,“ ujistil mě.

Cítil jsem pak, že všechno bude v pořádku a moje realita se nejspíš moc nezmění. Možná jsem byl mrtev, ale pokud ano, smrt byla velmi podobná životu, aspoň to tak vypadalo. Věděl jsem, že ta nová existence (ať už ve smrti či naživu) bude daleko lepší než to, co bylo. Zatímco jsem spal, převezly mě sestry do pokoje v hlavní budově. Podle rodičů jsem tvrdě spal asi čtyřicet hodin. Pamatuji si probouzení, polospánek, a má rodiče byli se mnou v pokoji.

„Fajn, buď jsem mrtvý nebo to teď vidím jinak!“ řekl jsem jim, úplně zmatený svou nově objevenou situací.

„Bude v pořádku!“ řekla matka s úsměvem. Byla to pro ni velká úleva, slyšet, že připouštím, že jsem živý.

Přišla ošetřovatelka a přesvědčovala mě, abych si vzal dvě pilulky neznámého původu. Řekla, že mi pomůžou usnout. Okamžitě jsem si tuto zvláštní sestru oblíbil. Karibská žena, jejíž řeč vypadala spíš, jako by mi nabízela zeleninové jídlo. Nechtěl jsem to. Ale už jsem nějak změkl a souhlasil jsem.

„Dobrá, přijímám,“ řekl jsem jí a své rodině. „Ale teď nebudu spát díky těm pilulkám. Budu spát, protože chci spát.“ A přesně to jsem udělal.

Následujícího dne jsem zavolal Carmen, abych jí řekl, co se přihodilo.

„Kde jsi?“ zeptala se.

„Na wellesleyské psychiatrii.“

Potlačovala smích.

„Celá moje rodina chodí do Fóra, a ty si vyvaneš do špitálu!“ Mínala to jako kompliment. Myslím, že to bylo později toho odpoledne, kdy jsem prošel velkým zúčtováním – první oficiální vizita s psychiatrií. Jediné, co jsem věděl, bylo, že chci pryč. Hlavou mi proletěla myšlenka na Johnnho Deppa ve filmu Don Juan de Marco. Pojednal jsem to jako takový herecký výkon.

„Před měsícem jsem měl při potápění nehodu, při které jsem málem umřel,“ řekl jsem.

„Nemohl jsem se vyrovnat se svými pocity, které se týkaly takové blízkosti smrti. Když jsem přišel do Fóra, promluvil jsem o tom. V kombinaci s duševním stresem v kurzu, mě to přivedlo do stavu, kdy jsem věřil, že jsem mrtvý. Teď ale vím, že jsem pořád naživu a že jsem prošel posttraumatickou poruchou.“

Myslel jsem, že to na zapůsobí. Celé to byl nesmysl.

Ještě stále jsem si nebyl jist, jestli jsem umřel nebo ne. Mohl jsem jim povědět tu story o posttraumatické stresové poruše hned tu noc, kdy jsem se tam ocitl. Své oblečení jsem mohl svléci kdykoli. Mohl jsem přestat močit na podlahu. Ale vybral jsem si, že ne. Vybral jsem si, že vyjádřím své vnitřní drama – to, co se skutečně v mém nitru dělo, a v tom spočívala celá ta odlišnost.

Protože matka přesně vycítila, že doktoři mi nijak nepomůžou, požádala, abych byl přes den propuštěn do její péče. Nevěřila psychiatrům o nic víc než já. Když se jí zeptali, jestli pro mne nechce domů nějaké léky, moudře to odmítla, protože věděla, že představa závislosti na lécích by mě rozrušila. Následující dva dny jsem strávil s matkou doma a převážně se díval na televizi; pak jsem se na noc vracel do nemocnice spát.

Čtyři dny poté, co jsem byl přijat, jsem vycházel z wellesleyské psychiatrické nemocnice naposledy. Směřoval jsem k východu a překvapeně jsem v chodbě zahlédl Dr. „F“. Vidět ho tu nebyla náhoda. Okamžitě mě napadlo, že je to příležitost usmířit se s ním. „Hej!“ zavolal jsem. „Poslouchejte, rád bych se omluvil za tu noc, vím, že to pro vás bylo těžké.“ „F“ se na mne podíval, jako by viděl ducha. Byl naprosto šokován tím, že jsem tentýž člověk, kterému pár nocí předtím dával injekci.

„Žádný problém“ nadšeně odpověděl. „Jen jsme se snažili pomoci.“

Poprvé jsem viděl, kdo můj lékař opravdu je. Tu noc, co mě přijali, byl člověk sedící naproti mně chladný analytik, který všechno ví. Muž, stojící proti mně teď, byl tak mladý, naivní a nezkušený, asi pětadvacetiletý nebo šestadvacetiletý. Jeho slova ve mně uvízla ... „jen se snažili pomoci“. Kdeko se „jen snaží pomoci“. Nemají představu, jakou škodu napáchají.

Nicméně svou omluvou jsem z něj sňal břímě a taky se domnívám, že jsem se zbavil toho svého.

Během několika málo týdnů doma jsem viděl velmi málo lidí. Dával jsem přednost tomu, zůstat doma, koukat na televizi nebo jen tak tiše sedět. Cítil jsem se jako bych byl vysvěcený až ke své podstatě, a protože jsem byl v míru sám se sebou, byl jsem také extrémně citlivý.

Bylo zábavné sledovat, jak reagují přátelé a rodina. Někteří byli velmi opatrní ve výběru slov, dívali se na mne s odstupem, „Je blázen?“ – tímhle způsobem. Jiným se zalíbily mé divoké zážitky. Když jsem řekl Wendy, že jsem si svlékl šaty a čural na koberec v hlavním plesovém sále hotelu Windsor, rozesmála se a řekla: „Seane, kéž by se to přihodilo všem!“

Překvapivě člověkem, který mi nejvíc pomohl a provedl mě přivykacím obdobím, byl někdo, koho jsem sotva znal. Sheena byla blízkou přítelkyní rodiny Carmen a odhlásila se z Fóra v sedmdesátých letech, kdy se jmenovalo „EST Training“. Mluvil jsem s ní na několika málo setkáních předtím, než jsem se odstěhoval do Vancouveru. Byla asi o deset let starší než já a připadala mi jako jedna z nejzajímavějších spirituálních žen, které jsem kdy potkal. Kromě toho měla magisterský titul v psychologii a byla reinkarnační terapeutkou.

Sheena slyšela můj příběh od Carmen a chtěla mě co nejdřív vidět.

Týden poté, co jsem odešel z nemocnice, mě Sheena navštívila. Moje matka s námi seděla v našem obýváku a já Sheeně všechno vylíčil. Ke konci našeho rozhovoru se mě zeptala, co jsem, podle mého názoru, touhle zkušeností získal. Řekl jsem jí, že jsem cítil, že jsem konfrontován se všemi svými nehlubšími strachy – ze smrti, ze znásilnění, ze ztráty rodičů, z uvěznění, z toho, že bych mohl být nahý na veřejnosti – všechno.

„Seane, máš to!“ vykřikla a vyskočila z gauče.

„Mám to?“

„Ano, MÁŠ TO!“

„Nepotřebuješ žádné další kurzy. Jsi v tomhle světě, ale nepatříš mu.“

Část 2

Boj o integritu

Přitáhni uzdu

Květen 1996

„Přitáhni uzdu!“ křičeli,
když viděli oheň v mých očích,
sílu mých kroků.
„Přitáhni uzdu!“ ječeli.
Když jsem vyrůstal z dítěte k Brady Bunchovi, jeho oblečení a stejné krabici s obědem.
„Přitáhni uzdu!“
„Přitáhni uzdu!“
„Přitáhni uzdu!“
„Dobrá!“ řekl jsem.
Přitáhnou uzdu, jestli pak budu milován.
Jestli vás to učiní šťastnými. „Přitáhnou uzdu a udělám, co řeknete.“
Ale proč?
Ti „koně“, jimž mám přitáhnout uzdu, jsou zlí nebo hloupí?
Jsou k ničemu?
Jsou špatní?
Určitě.
Proč bych měl přitáhnout uzdu svým koním, kdyby nestáli za nic?
Koním, kteří by neměli být volní?
Koním, kteří nestojí za lásku?
Jak jsem mohl poznat strach pod jejich maskami, který cítili ze síly pod mým sedlem.
Chřípí se chvěje očekáváním,
čelisti hryžou udidlo.
Napjaté údy, dychtivé oči, soustředění a připravení.
Každý z nich větší, rychlejší a krásnější než ten před ním.
Bez námahy za sebou táhnou vlaky blesků, vlaky génů.
Vlaky plné lásky a krásy, nebezpečně rychle se na ně řítí.
Pro mne nikdy dost rychle.
Ale já to vzdal.
Abych byl milován, přitáhnul jsem otěže.
A pozoroval, jak můj divoký hřebec slábne a zpomaluje.
Ony vlaky nahradily vagony mléka a byly těžší než hmota celého vesmíru.
Kvůli čemu? Teplému sraženému mléku?
Pohlazení po hlavě? Výplatě?
Mí koně jeden po druhém umírali.
Jejich zátěž byla čím dál menší a těžší.
Má výplata byla nanic.
Impotence vystřídala Vášně,

Rezignace nastoupila na místo Zvědavosti,
Průměrnost vystřídala Genialitu,
Apatie vystřídala lásku.
Ale koně držím zkrátka. A mí koně umírají se mnou.
Smrt, Strach ze Smrti, Obávaná Smrt.
Bože! Smrt ne!
„Musíme přežít, i když nás to zabije!“ je jejich mantra.
Ale já se nestaral, kdy pro mne smrt přijde.
Vezmi si mě, Sladká Smrti,
vezmi si i mé koně,
a nech nám naše vlaky,
nech nám naši sílu,
nech nás běžet, běžet divoce, neznámým územím!
Očima a srdci miliardy duší,
ztracených a zmatených, děsících se života, děsících se smrti.
Vrať mi mé vlaky a nech mě běžet po Zemi, s tvořivostí a láskou a Blesky.
Blesky, které zmocní ostatní poznat, co nosí v sobě a nevědí to.
Blesky, které zničí to, co jim brání znát a milovat sami sebe.
Blesky, které ohřejí vzduch a dají život.
Vezmi si mě sladká smrti a pošli mě zpět na Boží planetu.
Ale pošli mě tak, jak jsem, znovu!
Protože já už nejsem dítě a nebudu přitahovat opratě.

Sensitivita

Od samého začátku toho prožitku jsem nepochyboval o tom, že jsem prošel hlubokou duchovní proměnou. Zmínka, že jsem asi duševně nemocný, mi připadá zcela absurdní. Když mi rodina jemně naznačila, že bych měl možná vyhledat psychologa, odpověděl jsem „Proč bych si měl povídat s někým, kdo nemá představu, co se mi stalo?“

Byla to řečnická otázka.

Ale jak pojmout mé nové „já“ a zasadit ho zpátky do každodenního života, to byla jiná věc.

Celý život jsem byl vnitřně neklidný, nebyl jsem schopný klidně sedět. Stejně jako spousta „normálních“ lidí i já jsem chodil do nočních klubů a barů vypustit páru a nabrat energii. Teď jsem se ale v nitru cítil velmi klidný, daleko uvolněnější a jemnější. A byl jsem mnohem emotivnější, proto jsem se stal vnímavějším.

Prvním filmem, na který jsem se šel podívat krátce po své hospitalizaci, byl Fargo. Násilí a krvavé scény v té údajné komedii mě tak zasáhly, že jsem málem odešel z kina.

Podobné pocity jsem měl, když jsem se svými přáteli zašel na místní technoparty.

Ohromné basy vibrující z reproduktorů útočily na mé tělo. Na odchod nebylo nikdy dost brzy.

Naštěstí jsem prvních šest měsíců po propuštění z nemocnice nemusel příliš pracovat.

David Stone si mě chtěl jen „vyzkoušet“ na pár projektech, takže jsem byl ve WeCU pouze jeden nebo dva dny v týdnu. Bylo to přesně, co jsem potřeboval, když uvážím nátlak rodiny, abych si našel práci na plný úvazek. Prostě jsem mohl být doma a vstřebávat, co jsem prožil.

Na Sheeninu radu jsem přečetl pár knih, o nichž se domnívala, že by mi mohly nejlépe vyhovovat – začal jsem Autobiografií jogína, příběhem Paramahansy Yoganandy. Časem jsem nakoupil spoustu duchovních materiálů a jako nikdy předtím jsem zkoumal tu ne-prozkoumanou část své existence. Začal jsem navštěvovat meditační kurzy s Guru Satyanem, indickým instruktorem Kriya jógy.

Změnily se i jiné stránky mého života. Často jsem zakoušel pocity předvídatosti, došlo to tak daleko, že jsem začal považovat život za pouhý fyzický sen.

Jednoho rána jsem byl sám v kuchyni se svou obvyklou snídaní – cereáliemi a pomerančovým džusem. Zíral jsem oknem na dvorek a náhle mě zasáhl pocit, že mám otevřít vstupní dveře na opačné straně domu. Stála tam něžná čínská dívka, která právě chtěla zazvonit.

„Je!“ vyhrkla. „ESP nebo co!“

Je důležité připomenout, že v našem klidném kanadském předměstí u našich dveří po celý týden nikdo nezazvonil. Ukázalo se, že ta dívka pocházela z Vancouveru a právě z ačala pracovat pro jednu charitativní organizaci. Byla v sousedství požádat o příspěvek. Hezky jsme si popovídali.

Jindy jsem doma relaxoval a telefonoval s Trevorem, mým přítelem z univerzity. Od své hospitalizace jsem ho neviděl. Po dlouhém rozhovoru o mé zkušenosti se mě zeptal, co budu dnes dělat.

Zavřel jsem oči a uviděl dlouhé hnědé stvolý rákosí v bahnitém podloží. Řekl jsem mu, jakou jsem měl vizi a že bych se rád prošel rákosím. Samozřejmě to byla moje fantazie, neměl jsem představu, jestli to místo, které jsem viděl, existuje.

Vyjel jsem si směrem k Trevorovu novému domu v Mississauga, je to asi hodinu cesty. Nevěděl jsem, co ten den přinese. Jelikož jsem tam byl poprvé, Trevor mě vzal na výlet po okolí. Asi míli od jeho domu bylo to rákosí, které jsem viděl ve své vizi, potok, jenž se ze tří stran kroutil okolo, což vysvětlovalo, proč je to tam tak blátivé.

Byla to součást veřejného parku a v to sobotní odpoledne tam bylo hodně lidí. Křižovali jsme bahnitou plošinu s rákosím, jež křupalo, nad námi modré nebe. Strávili jsme zbytek dne hloubáním nad mými nedávnými zážitky a novými náhledy.

Jakkoli jsem se na to netěšil, byly i při úmrtí mé babičky silné duchovní prvky. Matka mé matky Margaret byla prarodičem, k němuž jsem měl nejblíže. Jistě, byla hodně panovačná, příliš kouřila a její jídlo bylo obvykle příšerné, ale já ji vždy považoval za skutečného ochránce. Kdykoli jsme byli nemocní nebo měli problémy, věděli jsme, že se za nás bude celou noc modlit. A přestože působila drsně, stačilo říci „Mám tě rád,“ a ona se rozněžila.

Noc předtím, než zemřela, se mi zdálo, že jsem umřel. Ten sen byl tak živý, až mi nosní hlen ucpal dýchací cesty a já se musel probudit, abych mohl dýchat. Mimo to jsem si myslel, že jsem to byl já, kdo byl vzat na nebesa. Ráno volali z nemocnice. Matka Margaret byla skoro dvanáct hodin po smrti.

Když jsme se shromáždili u její postele, považovali někteří členové rodiny mé chování za poněkud zvláštní. Byl jsem stále v jakémsi pozitivním naladění, což se ostatním vzhledem k tomu, co se právě dělo, jevilo, jako bych byl necitlivý či hloupý.

Upřímně – byl jsem kvůli ní rád. Její život byl často plný bolesti. Nebyl jsem si jist, co jí bylo, ale zřejmě měla spoustu komplikací spojených s operací rakoviny, kterou podstoupila před několika měsíci.

Chvilí poté, co nás opustila, jsem seděl sám v posvátném tichu na její nemocniční posteli. Chtěl jsem jen v klidu sedět a zjistit, jestli se mnou bude nějak komunikovat.

„Tak co? Je to divné,“ pomyslel jsem si.

Zavřel jsem oči a viděl babičku jako čtyřicetiletou. Problém byl, že jsem ji v tu dobu neznal. Narodil jsem se, když jí bylo přes padesát.

„Proč si babičku představuji takhle?“

Protože byla tak mladá a usměvavá, chápal jsem to jako vzkaz, že je jí dobře.

Doma jsme po pohřbu seděli s rodiči v obýváku.

„Vím, že bych měla být smutná,“ řekla matka. „Ale pořád ji vidím s tím velkým úsměvem ve tváři!“

„Co měla na sobě?“ zeptal jsem se.

„Měla tmavohnědou blůzu s knoflíky na zapínání vepředu.“

„A bez rukávů,“ dodal jsem.

„Správně, bez rukávů,“ řekla.

„Jak byla stará?“ ptal jsem se.

„Asi čtyřicet let.“

Oba jsme ji viděli stejně. Babička se podobala obrazu, který měla na zdi, kde stála se svými čtyřmi dětmi během jejího šťastnějšího, možná toho nejšťastnějšího, období života. Po letech jsem při čtení Tibetické knihy mrtvých narazil na pasáž, v níž se – podle tibetského systému víry – říkalo, že pokud máme dobrou smrt, je tělo, v němž se nacházíme po smrti, takové, jaké bylo, když jsme byli na vrcholu své vitality – ne to zestárlé, které jsme opustili. Babička na tom byla zřejmě dobře.

I jiné aspekty mého snového života měly vyšší význam, ale nebylo to vždy příjemné.

Zpočátku jsem měl skoro každou noc živé noční můry. Hodně mě to trápilo. Jestli platí „MÁŠ TO,“ jak říkala Sheena, proč tolik nočních můr?

Začal jsem si představovat, že ty sny odrážejí traumata nebo strachy, které ve mně pořád jsou, a že mám většinu z nich na snové úrovni vyřešit, abych to mohl nechat jít.

Měl jsem často sen, že jsem znásilněn. Cítil jsem ruku, která mi zezadu tlačí krk dolů a tiskne mé rameno k zemi, a nějaký neznámý muž se mnou má sex. Jakkoliv to bylo děsivé, časem jsem pochopil, že tuto zkušenost musím přijmout, mám-li se uzdravit, a že smyslem této noční můry bylo, abych si uvědomil, že nejsem jen fyzické tělo, že jsem duše v tělesném obalu. Vztahovala se tahle noční můra k mé hospitalizaci? Možná. Po čase jsem zakusil i lucidní snění, schopnost probudit se ve snu a vědomě kontrolovat dění, které v tom snu probíhá. Každý večer jsem se po zhruba hodinové meditaci modlil k Bohu, aby mi seslal lucidní sen. Začaly se pravidelně objevovat. Kdykoli jsem se ve snu probudil, začal jsem létat, často skrze zdi, prostě abych otestoval jinou formu skutečnosti.

Jedné noci jsem se probudil v něčem, co vypadalo jako něžně dekorovaný byt v Tokiu. V dálce jsem viděl nějaké lidi rozprávějící v obýváku. Než jsem si uvědomil, že je to sen, vyskočil jsem nahoru a letěl pod stropem, jen abych se viděl, jak přicházím do hořejšího bytu. Každým skokem jsem se ocitl v jiném bytě. Byl jsem rozhodnutý rovnou odletět z budovy. Pokračoval jsem. Nakonec jsem proskočil posledním patrem do černé nicoty. Jak jsem poletoval prostorem, viděl jsem něco, co vypadalo jako procesí různobarevných středověkých svatých na věky zamrzlých jeden vedle druhého ve spirálovitém tvaru dvoušroubovice DNA. Lapal jsem po dechu v úžasu nad tím nepochopitelným obrazem, znovu a znovu, jako bych volal o pomoc. „Nerozumím, nerozumím, nerozumím...“

A okamžitě jsem byl v domě starého čínského mystika. Mé černé oblečení hezky kontrastovalo s tradiční červenou výzdobou jeho malého příbytku. Mnich ke mně přistoupil s párem černých trepek, poklekl a nazul mi je.

Probudil jsem se se silným pocitem, že jsem cosi absolvoval. Zasloužil jsem si ty trepky tím, že jsem prošel touto zkušeností. Duchové, nebo aspoň tento konkrétní mnich, na mne byli hrdí.

Potvrzení

Současně se zkoumáním svého snového světa jsem hledal nějaké rozumové vysvětlení mé zkušenosti mimo spirituální tradice. Zabralo to nějaký čas, ale nakonec jsem objevil práci Dr. Stanislava Grofa, českého psychiatra, který nyní žije v USA. Dr. Grof je jedním ze zakladatelů transpersonální psychologie z konce šedesátých let. Jeho knihy pro mne byly objevné. Nemohu ani vyjádřit, jaká to byla úleva, najít konečně uznávaného psychiatra, schopného detailně vysvětlit, čím jsem prošel. Ve své knize *The Stormy Search for the Self* obšírně dokumentuje to, co označuje jako „spirituální krizi“.

V podstatě vychází z myšlenky, že lidé procházející hlubokou spirituální transformací se často mohou ocitnout ve fázi, která může vypadat jako šílenství. Opravdu, i sami lidé prožívající krizi si o sobě mohou čas od času myslet, že jsou šílení. Pokud je možnost zpracovávat jejich „šílenství“ v podpůrném prostředí, hodně lidí shledá tuto zkušenost extrémně terapeutickou.

Příznaky, které Dr. Grof popsal jako část takového stavu, se u mne zjevovaly: vysoká úroveň energie, extrémní emoce, pocit osamění, bezčasí, identifikace s jedním nebo více bohy, anděly nebo duchy, konfrontace se smrtí, ohromný pocit lásky, často děsivý strach, halucinace atd. Bylo to, jako by byl se mnou.

Podle Grofa se takové zkušenosti vyskytovaly od začátku věků a jsou velmi dobře známy přírodním lidem. Ve skutečnosti je s takovými zážitky často spojena šamanská iniciace. Přírodní národy nepovažují výlety „na druhou stranu“ za duševní nemoc – ale naopak za skutečnost.

Duchovní svět je místo, kde se cenné vhledy a vědomosti získávají prostřednictvím šamana, aby bylo možné pomoci lidem z kmene vést bohatší, harmonický život.

Nakonec jsem si koupil čtyři jeho knihy, všechny se vyznačovaly extrémním pochopením. Následujícího roku jsem se zúčastnil workshopu o holotropickém dýchání, který měl Dr. Grof ve Vermontu. Tato technika umožňuje vzestup do vyšších, duchovních „holotropických“ stavů mysli, v nichž se mohou uvolnit potlačená emocionální traumata. Pamatuji si zaujetí jedné jeho asistentky, jež se ke mně naklonila a řekla, „Práce Dr. Grofa nebude za jeho života doceněna.“ Jistota v jejích slovech mě inspirovala.

Holotropní dýchání se ukázalo být fascinující technikou. Kombinace silné hudby a zrychleného dechu mě uvedla do vnitřní cesty velmi podobné té, kterou jsem prožíval na pohotovosti v nemocnici, až na to, že teď jsem byl zcela pod kontrolou.

Ležel jsem na zíněnce v hotelovém sále (ne nepodobnému tomu, v němž jsem byl před rokem zatčen) a znovu jsem byl unášen představivostí a emocemi. Oproti pocitu, že jsem opice, jsem se teď cítil jako bengálský tygr. Ačkoliv jsem se nevrátil do dětství, zdálo se mi, že procházím procesem zrození, kdy jsem to byl já, kdo dal život! Byl jsem překvapený a trochu rozrušený, když jsem viděl své boky a pupeční šňůru postupovat vpřed, jako bych to byl já, kdo dítě tlačí ven.

Velké svalové napětí se uvolnilo, zejména v čelistech. Více než deset minutu jsem si připadal jako divák, jak mi neustále cvakaly zuby. Nebyla mi zima. To cvakání bylo způsobeno

uvolněním emocionální tenze. Na konci sezení, jež trvalo tři hodiny, jsem byl hluboce uvolněný.

Snad nejlepší součástí této techniky byla její jemnost. Přestože jsem byl v kontaktu s tím samým jako při svém „božském šílení,“ mohl jsem v kterémkoliv okamžiku snadno sklouznout zpátky do běžné reality.

Následně se mi podařilo najít transpersonálního psychologa, který prošel tréninkem u Dr. Grofa a žil pár hodin cesty od Toronta. Poslal jsem mu vylíčení svého příběhu a dohodli jsme se na setkání. Sešli jsme se během oběda v centru Toronta. Byl jsem trochu úzkostný, bylo to mé první setkání s psychologem, ale on byl opravdový „hippie“ a jeho žena byla velmi vřelá, takže to šlo dobře.

Trvalo dlouho, než jsem během rozhovoru začal plakat, což byl vzorec, který se v příští dekádě opakoval často. Přivádělo mě to do rozpaků, ale prostě jsem o té zkušenosti nemohl mluvit bez slz vděčnosti. Vědět z vlastní zkušenosti, že Bůh nejenže existuje, ale že On/Ona/Ono existuje skrze vás a veškeré lidstvo, to je dar, který mě zasáhl do hloubi srdce.

Poté, co jsme se poznali, jsem se rychle podíval na některé jeho poznámky, které si udělal k mému textu.

„Ach, to je šťastný člověk, byl...“ napsal doktor.

„Co jste tím myslel?“ zeptal jsem se ho. Bylo zjevné, že to jsou slova folk songu z roku 1960. Podíval se na mne zcela upřímně. „Tohle se mi nikdy nestalo,“ řekl. Záviděl mi. Nemohl jsem tomu uvěřit.

Člověk, který byl celý život duchovním hledačem, má nyní ve věku blížícím se šedesátce pocit, že mu něco schází, protože nezakusil to, čím jsem prošel já. Než by mou zkušenost patologizoval, ctil ji.

Kompromis

Moje snaha „normálně“ fungovat šla pomalu. Byl jsem mezi lidmi nevrlý, jako bych byl já živý a oni stále mrtví. Unavovaly mě typické rozhovory o sportu, vztazích a nových filmech. Musel jsem si dávat pozor, co říkám rodině a přátelům.

Tak jak to popisuje má poéma „Přitáhni uzdu,“ opustil jsem nemocnici s upřímným přáním pomáhat druhým. Brzy jsem zjistil, že altruismus není vždycky tak snadný, jak se zdá. Cítil jsem potřebu zlepšit najednou všechny své vztahy, zachránit všechny své přátele a učinit každého šťastným. Časem se můj misionářský zápal vyčerpal, uvědomil jsem si, že můj přístup byl jalový, egocentrický a patrně destruktivní. Mé objevené „osvícení“ nezachytilo všechny problémy, o něž šlo. Nakonec jsem se naučil o tom mlčet, až na sdílení velmi osobních myšlenek a pocitů se Sheenou.

Zatímco mé počáteční pokusy zachránit svět nezaznamenaly zázračný úspěch, být součástí „řešení,“ nikoliv „problému“ – to byl cíl, jehož jsem měl dosáhnout. Jeho hlavní částí bylo, co dělat s mou kariérou.

I když projekt, na němž jsem příležitostně pracoval ve WeCU s Davidem Stonem, šel dobře, práce v reklamě narušovala mou integritu silněji než kdykoli předtím. Byl jsem stále ve větší a větší nepohodě kvůli svému působení v tomhle byznysu – cítil jsem se jako běhna.

Proto jsem měl i navzdory tomu, že jsem byl bez práce, na mizině a ve svých třiceti letech jsem žil u rodičů, stále výhrady k tomu, že bych se vrátil do reklamy. Byl tu ale problém – co dělat jiného? Jediná jiná myšlenka byla jet do Mexika.

Jednoho večera jsem o tom diskutoval s matkou. Bylo pro ni těžké vcítit se do mé situace obzvláště proto, že jsem se blížil vrcholu - práci, po níž jsem prahnul po celou dobu mého dosavadního zaměstnání.

„Ale já jsem prostitut!“ řekl jsem jí.

Frustrovaný jsem se vrátil do své ložnice s rozhodnutím pokračovat ve čtení Your Psychic Potential od M. J. Abadie.. Mělo to sice křiklavý obal, ale užíval jsem si četbu názorů této ženy, vycházejících z New Age a také jejích různých technik k získání „spojení“ s podvědomím - „True Self“ nebo Soul.

Náhoda tomu chtěla, že paní Abadie za sebou také měla boj o uplatnění. Skutečně, pár minut po diskusi s matkou o mé frustraci ze zaměstnání jsem četl, jak paní Abadie v tomtéž věku žila v týchž problémech, kterými jsem procházel. Předtím, než začala psát, pracovala jako umělecký ředitel v reklamě! Opustila zaměstnání, protože považovala reklamu za něco absurdního. Ta synchronicita mě zasáhla – čist příběh jejího odchodu z reklamy krátce poté, co jsem o tomtéž diskutoval se svou matkou. Vrátil jsem se do obývacího pokoje, abych jí řekl, co se přihodilo. Ukázalo se, že mým rodičům význam té věci unikal. V knize Your Psychic Potential se skrýval ještě jeden malý klenot. Uprostřed té knihy bylo jednoduché cvičení vizualizace, které mělo pomoci najít podstatu pravého Já. Cvičení nebylo nic nového, v minulosti už jsem dělal něco podobného. Obsahovalo vizualizaci vlaku, který jel lesem. Cestou člověk překonává vodní plochu, uvidí klíč, truhlu, pohár.

Na konci cesty je na kopci dům. Když do něj člověk vstoupí, je požádán, aby vysvětlil obsah – sdělení.

Já jsem během vizualizace viděl zchátralý starý viktoriánský dům, podobný domům, jaké byly v klasických filmových hororech – Psycho. Na vstupní verandě seděla směřující se kostra v houpacím křesle. Když jsem vstoupil do domu, bloudil jsem z pokoje do pokoje, prohlížel jsem vybavení zahalené pavučinami. Když jsem stoupal vzhůru do panské ložnice, znovu jsem potkal kostru, tentokrát stála vedle mne. Spolu jsme otevřeli zásuvku prádelníku a našli tam letenky, kostra mi je podala – milá bytost!

Po cvičení jsem se vrátil ke knize, abych rozluštil význam všech symbolů, které jsem cestou viděl. K mému zklamání tam bylo napsáno, že ten dům odhalil mé nejnějnější, nevědomé cíle.

„Já si přeji ten mizerný starý dům?“ ptal jsem se sám sebe. Ne, určitě ne. Rozhodl jsem se jít zpátky do vizualizace. Co měl ten viktoriánský dům znamenat? Odpověď byla jasná. Byl to symbol mé zatuchlé kanadské existence s jejími viktoriánskými zvyklostmi a očekáváními. Nenáviděl jsem ten dům. Co s tím mám dělat?

Spálit to!

Představil jsem si, jak ten starý šedý dům zapalují. Radoval jsem se při pohledu na to, jak vzplál.

A co zbylo? Za popelem na druhé straně plotu se zvedaly kopce vysoké divoké trávy. Přeskočil jsem plot, abych prozkoumal nové území. Líbilo se mi tam. Cítil jsem se svobodný. Bylo to tak – na nevědomé úrovni jsem věděl, že chci zničit svůj život.

Ale myslím, že letenky si ponechám.

Za účelem nalezení alternativy ke své kariéře v reklamě jsem hledal větší pomoc než jen trochu psychologie a rady jednoho velmi zajímavého astrologa. Na Sheenino doporučení jsem jel dvě hodiny za astroložkou středního věku, která žila na farmě poblíž jezera Erie. Měla toho hodně co říci.

Prozkoumala můj horoskop a viděla, že prvořadá je pro mne zdvojená touha: po duchovním životě a úspěšné kariéře. Poznala také, jak pozitivně jsem si vedl ve své práci během uplynulých čtyř let. Zdálo se, že jsem z toho v té době nemohl vystoupit. Vzhledem k tomu, že jsem jí o sobě poskytl jen málo základních informací, byl jsem ohromený tím, co dokázala.

Pak přišel šok. Nakreslila na bílý papír Svatý Grál a řekla mi: „Když budu vycházet z tvého zaujetí spiritualitou a z tvé pracovní tíživosti, řekla bych, že jedinou profesí, která by tě mohla naplnit, je být spisovatelem.“

„Spisovatelem!“ opakoval jsem nevěřičně.

Nebyla první, kdo mi to řekl. Při třech příležitostech mi to už řekly tři ženy, včetně mé švagrové. Když mi ve Vancouveru šéfka podepisovala propouštěcí formulář, řekla: „Začni psát paměti“. Jednou na párty mě Wendy představovala svým přátelům a spontánně řekla: „Bacha, tohle je Sean a jednou napíše knihu“.

Mně osobně nikdy nepřišlo na mysl stát se spisovatelem. Vždycky jsem si myslel, že spisovatelé jsou „jiní lidé“, chytřejší a šťastnější než já. Je to ironie, když tady teď o dekádu později sedím coby „spisovatel“ a píšu knihu. Pochopitelně, nejsem ještě připraven opustit

své každodenní zaměstnání.

Znělo to lákavě – být bohatým a slavným spisovatelem, ale vzhledem k okolnostem jsem byl nucen jít pragmatičtější cestou. Ale v zájmu překlenutí propasti mezi „Spirituálním Seanem“ a „Přežívajícím Seanem“ jsem sám se sebou musel udělat dohodu. Vrátil jsem se k reklamě, budu ji dělat co nejlépe, ale současně budu využívat všechny své sny a příležitosti, jež by mi pomohly následovat spirituální volání. Doufal jsem, stejně jako spousta lidí, že nakonec budu schopen najít způsob, jak dělat nějakou duchovní práci, která mi zároveň umožní přežít.

Nebylo žádným překvapením, že mě David Stone v září zaměstnal, předvídal jsem, že začnu touto dobou už v květnu před pěti měsíci. Uzavření této dohody bylo pro mne bodem obratu.

Po třech měsících mé příležitostné práce pro Davida jsme spolu šli na kafe, abychom probrali, jak jsem si vedl. Šel rovnou k věci a řekl mi, že přestože mě má moc rád, prostě není v situaci, kdy by mohl pro svou malou tříčlennou firmu najmout někoho bez výrazných zkušeností s plánováním kampaní.

Seděl jsem v tu chvíli klidně, hlavou mi prolétla všechna má předešlá odmítnutí na pozice plánování kampaní. Nějak to všechno vypadalo na jakousi formu konspirace. Svět se mnou chtěl zamést a já nevěděl proč.

„To je ten moment, kdy jsi uvržen do temnoty se sklopenou hlavou a staženým ocasem. Jako všichni další tě i tenhle celou dobu vodil za nos,“ zaslechl jsem myšlení „Starého Seana“.

Ale současně s tím starým unaveným hlasem ve mně byl klid a vidina nové perspektivy, nové možnosti. Vzhledem ke schopnosti to tak jasně vidět jsem dokázal svůj život dál řídit bez dalšího odmítnutí.

Klidně jsem se naklonil k Davidovi a řekl jsem, jako by se mě právě zeptal, jestli nechci ještě jeden šálek kávy: „Poslouchej, zaslechl jsem, že taky děláš spoustu komerčního testování, včetně analýzy dat, takže je to všechno jen na tobě, protože to nikdo jiný neumí. Je to tak?“

„Jo, víceméně,“ řekl.

Věděl jsem, že být sám na analýzu dat bylo pro Davida bolavé místo, ale nikdo jiný v jeho kanceláři to pořádně neuměl. Většina „lidí v reklamě“ to s čísly moc neumí.

„Fajn. Já mám značné znalosti v analýze dat a titul v sociologii. Proč bys mi nedal pro svůj další projekt nějaká data, aby sis vyzkoušel, co umím?“

„No, kdybys mohl...“

Po pár týdnech se David podíval na mou analýzu a přijal mě. Můj první rok ve WeCU byl v mé kariéře ten nejšťastnější.

Díky, Landmark Fórum!

Vize

Nejen můj materiální život ale i ten duchovní se v září 1996 ohromně pozvedl. Bylo to během prvních pár týdnů ve WeCU, kdy jsem prožil sen, jenž měl ohromný transformační vliv na můj život v následujících letech:

13. září 1996

Toulal jsem se travnatým údolím a náhle přede mnou stanula peruánská žena a rukou mi dala znamení, že bych měl rychle vylézt na kopec po mé pravé ruce. Vedla mě a já stoupal na malou plošinu jen asi o 6 metrů výše, než kudy jsem šel.

Když jsem tam došel, objevil jsem skupinku Inků, asi osm jich bylo, oblečených v jejich krojích. Vedle nich stála přitažlivá světlolivá žena. Pomyslel jsem si, že to také musí být turistka, a hned jsem se k ní připojil.

Byl jsem vylekaný a rozrušený z toho, že vidím auru všech Inků, kteří přede mnou stojí. Ale v tu chvíli nikdo nic neříkal, všichni stáli v jedné řadě a dívali se do slunce. Bylo mi jasné, že jsem vpadl do nějakého obřadu.

Pohlédl jsem vzhůru jako oni a ke svému úžasu jsem zíral přímo do slunce. Nebylo žluté jako normálně, ale vypadalo, jako uděláno z tekutého stříbra a vyzařovalo kovové světlo. Pak se stalo to, na co Inkové čekali. Slunce vystřelilo k Zemi kouzelnou hůlku ze zlatého světla. Hůlka se začala kývat dozadu a dopředu a mně svítilo, čeho jsem svědkem.

„Vím, oč jde,“ řekl jsem té blondýnce. „Ta světelná hůlka je Sluneční penis. S jeho kolébáním bychom měli cítit vítr.“

Natáhl jsem ruce do vzduchu, abych cítil vítr. Těžko se mi odhadoval čas, byl nějak synchronizován se Slunečním penisem. Celé to dění ve mně zanechávalo neklamný pocit, že Slunce je vědomé – vědělo, že účinkuje v tomto rituálu s Inký, a oni to věděli také.

Přímo uprostřed tohoto podivuhodného představení sestoupili Inkové z plošinky - skutečně pokorným způsobem. Pro ně to byla jen jejich pravidelná komunikace se Sluncem – přestože posvátná, nebylo to nic zvláštního. Jediný, kdo za mnou zůstal stát, byla ta blondýnka. Sotva všichni Inkové odešli, Slunce udělalo ještě něco jiného, čeho jsme byli svědky jen ta dívka a já. Penis se stočil jako minutová ručička, zbytek Slunce se rozbil na kousky a vytvořil na obloze obrovský ciferník. Ciferník ze stříbrného světla na nebesky modrém pozadí.

Inkové zřejmě nepotřebovali tohle mystérium vidět, protože už viděli všechno, co vidět potřebovali. Minutová ručička se začala otáčet, rychleji a rychleji. Dívka a já jsme chvíli žasli nad tou podívanou a pak spolu šli kopcem dolů, abychom si o tom popovídali.

Slunce nám očividně poslalo zprávu o tom, že čas se zrychluje - snad věštbu o tom, co v budoucnu přijde. Nejsem si jist, co ten sen měl znamenat, ale velice mě olivnil a já mohu říci, že jestli je na světě místo, které mě volá, je to Peru.

Po několika týdnech pokračuji:

5. říjen 1996

Trináctého září jsem napsal, že jsem zcela nepochopil svou účast na obřadu Inků. To, spolu s dokumenty o Peru, které jsem viděl, a knížky jako *Celestinské proroctví* (které

odkazují na starobyrou Inckou kulturu), ve mně vzbudilo velký zájem o tuto oblast. Skutečně, potom co se mě jasnovidec – léčitel zeptal, jestli mě přitahuje nějaké místo na Zemi, pomyslel jsem na Peru.

Řekl jsem to Sheeně a ona se začala smát, protože si myslela totéž. Ale jak už jsem se zmínil, tím, co mě tam táhlo, byl onen sen.

Viděl jsem bezpočet dokumentů o šamanech a přírodních lidech. Proč Peru? Proč Inkové a ne Aztékové, Mayové, Inuiti? Proč ne Japonci, Hindu, Thajci? Proč mě to volá do Peru? A jaký byl význam těch otáčejících se hodin v mém snu? Proč Inkové z mého snu odešli poté, co Slunce začalo svým penisem mávat ve vzduchu, a nechali tu blondýnku a mě, abychom se dívali? Odpověď jsem dostal klasickým způsobem, jímž mi Vesmír ukazuje dveře, pokud mě rovnou nenutí jimi projít. Toho týdne ve středu jsem se potuloval Centrem Omega, kde kupuji všechny své duchovní knihy.

Myslím, že ta věc s Peru vězela v mé hlavě, současně s velkou pozorností věnovanou mysticismu a šamanismu, když se mi v září 1996 dostal do ruky magazín Shaman's Drum, který jsem předtím již jednou nebo dvakrát zahlédl...

Pátá strana byla plná reklamy:

INCKÝ ŠAMANISMUS s Albertem Villoldem, Ph.D.

a INČTÍ LÉČITELÉ Z PERU

POZNEJTE POSLEDNÍ Z INCKÝCH ŠAMANŮ

VÝPRAVA STARŠÍCH Z LIDU Q'ERO

DO SEVERNÍ AMERIKY

...DETROIT 23. LISTOPADU * NEW YORK 24. LISTOPADU*

„V rámci své ojedinělé cesty během tohoto podzimu zavítají Starší z lidu Inků z Peru do Severní Ameriky, aby sdíleli své posvátné obřady Přechodu. Poslední potomci Inků byli pět set let ukryti v mnišské izolaci, vysoko v posvátných horách Peru, skrytých v mlze. Podle staré věštby je čas velkého shromažďování a sdílení lidu čtyř směrů, zavedení obnoveného řádu a harmonie ve světě. Lidé Q'ero věří, že je čas uvolnit jejich učení Západu, v přípravě na den, kdy Orel ze severu a Kondor z jihu znovu poletí společně. Inkové jsou „Strážci Času, který má Přijít“ a rituálů přechodu k tomu, kým se máme stát. Starší Inků nás provedou iniciačními rituály k tomu, kým se máme stát, individuálně, a ke kolektivnímu osudu. Bude to vzácná příležitost setkat se s mistry Q'ero, posledními šamany Inků, na jejich historické cestě po Severní Americe.

ALBERTO VILLOLDO, Ph.D. je psycholog a lékařský antropolog, trénovaný víc než dvacet let v klasickém šamanismu. Je zakladatelem Self-Regulation Laboratory (Laboratoře sebeřízení) na Státní univerzitě v San Francisku a autorem mnoha knih, včetně Island of the Sun and Dance of the Four Winds“.

To bylo vysvětlení mého snu. Inkové spustili rituál, sotva dostali signál od Otce Slunce, vydat se na sever, přes rokli, z níž jsem přišel, do Severní Ameriky, zasvětit můj lid, západního člověka, do obřadů přechodu. „Strážci času“ jsou Inkové, což symbolizovalo Slunce svou proměnou v hodiny, a čas se zrychluje do věčnosti. Důvod, proč Inkové odešli předtím, než se Slunce proměnilo v hodiny, je dvojitý. Jednak dostali zprávu, kterou potřebovali, aby mohli započít tu nejposvátnější pouť. A jednak – ty hodiny byly zprávou

pro mne. Měl jsem se dozvědět, že přijdou Inkové a že mám sehrát jakousi roli s tím spojenou. Když se na žádost Inků zapojím, dojde k mnoha změnám. Asi měsíc nato jsem se jel sám zúčastnit setkání se Staršími Inky. Byla to krátká ceremonie, která se odbyvala stranou města Flint v Michiganu. Bylo tam asi 200 lidí. Inkové nás uvedli do jejich kultury a zasvětili nás do nejvyšších rituálů přechodu. Jeden z těch Starších vypadal přesně jako jeden z těch osmi, které jsem jasně viděl ve snu. Zajímavé – na té výpravě bylo osm Starších. Součástí obřadu bylo to, že očistili naše vyzařující energetická světla nebo aurická pole. To vysvětluje, proč jsem byl schopen vidět ve snu jejich aurická pole. Celý ten zážitek se perfektně shodoval s mým snem.

Jakkoliv byli tito lidé jednoduší, měli zajímavé postřehy týkající se americké kultury. „Máte toho tolik, a přesto nikdo není ve spojení. Každý je sám.“ A dodali: „Vaše myslí jsou daleko vyvinutější než ty naše, ale vaše srdce nejsou vyvinutá vůbec.“ Byli to velmi všímaví lidé. Vrátil jsem se z obřadu nadšený a plánoval jsem, že příští rok navštívím v Peru.

Mezitím, pokud jde o materiální věci, můj první rok na pozici manažera kampaní probíhal překvapivě dobře. Začal jsem na 35 000 USD ročně, David mi přidal předvánoční odměnu 5 000 USD, po třech měsících, po osmi měsících, po patnácti měsících mi přidával 5 000 USD prostě proto, že byl spokojený s mou prací a přístupem. Na konci druhého roku s ním WeCU koupila větší agentura a můj plat se znovu zvýšil na 65 000 USD! Netřeba říkat, že David a naši klienti byli s mou prací velmi spokojeni. Ale bylo tu ještě něco dalšího, co opravdu činilo rozdíl. Každou chvíli se David od někoho doslechl, jak jsem se „zapojil“ nebo „byl přítomen“ v jejich projektu. Když jsem byl na schůzce, byl jsem tam skutečně přítomen. Lidé pak měli pocit, že se o jejich byznys opravdu zajímám – což tak bylo. Bylo to v ostrém kontrastu s posledním hodnocením mého výkonu ve Vancouveru, kde mě popisovali jako roztěkaného či nepozorného. Je až překvapující, jak důležité je prostě být plně přítomen s lidmi, se kterými jednáte, ale jde o fenomén, jemuž teprve začínáme rozumět.

Doma mi spojení nově získané materiální hojnosti a zvýšené spirituality vyneslo přezdívku Guru Show-Me-the-Money Byl jsem trochu smutný z toho, že někteří lidé považovali mé úsilí vydělat víc peněz za poněkud pokrytecké. Nikdy jsem s tím neměl problém. Mé výdaje byly v souladu s tím, co jsem vydělával. Pokud to děláte čestně, je to v pořádku. Pokud jde o mou počestnost a integritu, nebyl jsem prvních pár let dokonalý, ale dělal jsem, co bylo v mých silách. S tím náhlým úspěchem v materiální sféře zmizely mé úzkosti ohledně duševního zdraví. Jediné obavy mých rodičů se týkaly toho, že jsem neustával ve svém hledání většího spirituálního pochopení. Báli se, že silný duchovní zážitek by mohl přivodit další krizi. Věděl jsem, odkud krize přicházejí, ale současně jsem byl rozhodnut, že tenhle výlet dotáhnu až do konce. Během výletu do Peru v listopadu 1997 jsem zamýšlel navštívit nějaké šamany Inků. Když jsem se dostal do Limy a poprvé stoupl na půdu Latinské Ameriky, měl jsem pocit, jako bych vkročil doprostřed vojenského puče. Ozbrojení vojáci střežili letiště. Ulice byly špinavé a předlidské, vzduch kalný. Byla to opravdu Třetí světová. Můj výlet nabral přátelský, ale ostrý start, první noc jsem v Limě strávil v hotelovém pokoji zvracením místního alkoholického pitíva. Poté, co se většina nás ze skupiny cestovatelů ráno sešla, okamžitě jsme vyrazili do Cuzka, kde začala naše výprava do světa Inků. S dr. Villoldem v čele jsme byli doprovázeni

dvěma inckými šamany – Donem Umbertem (jenž mi připadal povědomý z mého snu před rokem) a vedoucím starším šamanem Donem Manuelem. Pro ně bylo sdílení jejich obřadů a víry s námi naplněním jejich celoživotního usilování, takže naše cesta byla významná jak pro ně, tak pro nás.

Byl jsem na tom výletě jediný Kanaďan. Vyšlo na mne pět Američanů – čtyři ženy z hnutí New Age a jeden sprostý a bohatý syn naftaře z Oklahomy. Netušil jsem, že většina výpravy byla ze São Paula v Brazílii. V multikulturním centru Toronta jsem potkal jen jednoho Brazilce. O tom místě jsem nevěděl doslova nic. Naštěstí většina z nich trochu mluvila anglicky, zatímco já jsem vůbec nemluvil portugalsky.

Mezi Brazilci byla malá rudovlasá dívka, která se k nám přidala o trochu později. Jmenovala se Ligia a setkala se s výpravou po našem přiletu do Cuzka. Cestovala ze São Paula do Cuzka přes Bolívii.

„Žena, která cestuje sama po Bolívii?“ pomyslel jsem si. „Zajímavé.“ Ale přestože byla svůdná, neměl jsem zájem o romantický vztah. Byl jsem muž s posláním.

V údolí Inka jsme se shromáždili k první společné diskusi. Byla to moje první příležitost sdílet se všemi své úzkosti ohledně zaměstnání.

„Lžu, abych se uživil!“ řekl jsem.

Sdělení, že přicházím ze světa reklamy, bylo přijato se smíchem. Svěřil jsem se i s mým příběhem spirituálního probuzení a následné hospitalizace.

Později jsem se zeptal šamana: „Vy víte, proč tu jsem? Proč jste byl v mém snu?“ Mluvili jen kečuánsky, původní řečí Inků, a překládání bylo obtížné, ale myslím si, že se tehdy vyhnuli odpovědi – předpokládám, že na to bylo příliš brzy.

Ta cesta byla nezapomenutelná. Každý den jsme cestovali autobusem nebo vlakem do vzdálených inckých ruin, kde nám šamani předvedli staré obřady, obvykle k čištění našeho aurického pole.

Po asi čtyřech dnech putování jsme přišli k Macchu Picchu. Napřed jsem byl rozladěn z toho, jak velký turistický ruch tam byl. Na fotografiích je k vidění jen mystické, extrémně vzdálené starodávno město. Co vám neukážou, jsou hotely, restaurace a parkoviště mimo rámeček fotografie.

Přes den bylo Macchu Picchu zcela zaplněno turisty a náš průvodce mluvil mimořádně pomalu. Nikdy mě nenapadlo, že tak zajímavé místo může být tak nezajímavé. Přistihl jsem se, že většinu času se dívám na Ligii.

Naštěstí pro nás měl Alberto po západu slunce přichystáno něco speciálního. Měl v Macchu Picchu kontakty, jež nám umožnily vstoupit do města v noci. Byli jsme tam v tu chvíli jediná skupina. Vedli nás ke Kamenu Smrti, kde nám Don Manuel předvedl jeden z nejposvátnějších obřadů Inků. Přiznávám, že jsem byl velmi zaskočen, když mě Alberto požádal, abych mu při obřadu pomohl.

Když jsme té noci přišli ke Kamenu Smrti, všichni jsme sklouzli do spontánního posvátného ticha. Pohlédli jsme k obloze – úplněk byl pevně obemknut kruhem mraků, speciálně pro náš obřad. Všichni jsme cítili, že této noci je něco ve vzduchu. Don Manuel, oblečený do svého obřadního kroje, položil každého z nás na Kámen Smrti. Jednomu po druhém čistil energetická centra a propustil naše duše z našich těl, opravdu

je poslal kolem světa a pak nám je vrátil.

Mým úkolem bylo obejmout každého poté, co slezl z kamene „jako by to bylo vaše první právě narozené dítě“ zněla Albertova instrukce. Byl jsem vděčný za tuhle příležitost a nechtěl jsem zklamat. Připomněl jsem si, jak jsem ležel na nemocniční posteli a pomyslel si pro sebe „Můžeš milovat každého. Nezáleží na tom, kdo je nebo co dělá. Každý může být milován.“

A to jsem dělal. Objal jsem každého, kdo ke mně přišel, ze všech sil. Reakce lidí, obzvlášť Brazilců, byla úchvatná. Nebyli schopni o tom přestat mluvit. Pro některé z nich bylo mé objetí důležitější než šamanské léčení.

Druhého dne ke mně přišla jedna žena s dárkem – peruánskou panenkou. Vysvětlila mi, že tahle panenka, která drží dítě, symbolizuje ji, jak se narodila v mých pažích. Tu panenku pořád mám, cestuje se mnou, kamkoliv jedu.

Musím přiznat, že jsem se během ceremonie dopustil malého vybočení. Každý po svém léčení odstoupil od Kamene Smrti, většinou s pláčem nebo nějakým výrazem smutku. Ale když sestoupila ze svého znovuzrození Ligia, přišla ke mně s tím největším, nejvřelejším úsměvem, jaký jsem kdy viděl. Pro ostatní jsem měl objetí, ale pro ni polibek. Nemohl jsem odolat.

Byla na mně řada, abych jako poslední podstoupil rituál. Don Manuel, více než osmdesátiletý, vypadal jako starodávny skřítek vystřižený z National Geographic. Za ním svítily hvězdy a já se cítil, jako bych já sám byl Inka. To byl ten pravý záměr. Napřed se soustředil na mou hlavu, pak na hrudník. Když přešel k mému břichu, začalo ho to z nějakého důvodu zmáhat. Tlačil na střeva na mém pravém boku, znovu a znovu. Konečně jsem nalevo cítil uvolnění.

„Tenhle mužík ví, co dělá!“ pomyslel jsem si.

Přestal na mně pracovat hned, když jsem se uvolnil. Léčitelství Dona Manuela bylo mocné. Následujících čtyřadvacet hodin jsem byl uvězněný v hotelu s průjemem. Bylo mi tak zle, že jsem nešel na ranní výstup na hlavní horu, odkud bylo vidět Macchu Picchu shora. Po našem nepřípadném polibku (proti kterému Ligia nic nenamítala) jsme spolu trávili víc času, ale protože jsme byli „na cestě“, ani jeden z nás to nebral příliš vážně. Přesto ale, jak dny utíkaly, začala ke mně mít důvěrnější vztah – nezávislá, legrační, sebezpytující, duchovní. Připomínala mi... mne!

Nakonec jsem se asi desátý den cestování posadil v autobusu vedle ní.

„Kdy ses narodila?“ zeptal jsem se.

„Dvacátého sedmého března,“ odpověděla.

Věděl jsem to.

„Tehdy jsem se narodil já!“ řekl jsem jí. Nevěřila mi, chtěla vidět můj pas. Pak už bylo spojení pevnější.

O pár dní později jsme si sami, jen my dva, dali pizzu. Položil jsem jí druhou otázku.

„V kolik hodin ses narodila?“

Spousta lidí nezná dobu svého narození, ale věděl jsem, že ona to ví.

„11:30 dopoledne,“ odpověděla.

Málem jsem spadl ze židle.

„Přesně, jak jsem si myslel.“

Narodili jsme se ve stejný den a stejnou hodinu.

Protože se náš výlet blížil ke konci, četli dva šamani na soukromých sezeních z listů koky. Byl jsem při čekání, až na mne přijde řada, trochu nervózní, protože jsem tušil, že toto sezení bude pro mne důležité.

Když jsem vstoupil do stanu Dona Umberta, pověděl jsem mu o snu, který jsem měl rok předtím, a že právě kvůli tomu snu jsem jel do Peru. Zeptal jsem se ho, proč tam jsem a jestli má kariéra v reklamě je opravdu to, co bych měl dělat.

Don Umberto mi řekl přímo, že jsem v Peru, protože Matka Země (Pachamama) mě sem v tom snu zavolala, a že v budoucnu se budu zabývat šamanismem nikoli reklamou.

Řekl, že jsem byl vybrán pro tuto práci, neboť vím, „...ve svém srdci, že tisíce lidí hledají v knihách a nenacházejí.“ Jeho čtení potvrdilo mé hluboké podezření. Vděčností jsem se rozplakal.

Ve skutečnosti jsem plakal po celou cestu. Mé slzy spoustu lidí uvedly v úžas. Celá ta zkušenost, každá její minuta, byla pro mne tak posvátná, proto ty slzy. Byl jsem také poněkud zmatený. „Nezdá se mi to?“ ptal jsem se sám sebe. „Co je skutečné?“ „Proč se mi to děje?“

Poslední den naší cesty vzal Don Umberto mne, Ligii a pár dalších Američanů na posvátné místo v Cuzku. Tam jsme tak, jak jsme to dělali po celou cestu, s niterným zanícením provedli dlouhý, propracovaný rituál. Hodiny jsme seděli a jako dar pro Matku Zemi tvořili „despachos“ z listů koky, sladkostí, speciálních kamenů a dalších materiálů. V jednu chvíli jsem si všiml nějakých turistů (a místního psa), jak nás zpovzdálí pozorují. „Na začátku jsme byli na cestě. Teď jsme cesta!“ řekl jsem Ligii. Spojení, které jsme navázali s našima dvěma šamany, stejně jako naše hluboká úcta k jejich duchovním cvičením způsobily, že jsme se cítili skoro jako bychom my sami byli Inkové.

Když se obřad blížil ke konci, Don Umberto mě popadl za ruce a mluvil ke mně s vášní, kterou do té chvíle neprojevil. Všechno říkal v jazyce kečua. Nerozuměl jsem ani slovo, ale pochopil jsem všechno. Jeho poselství bylo jednoduché: „Jdi. Nezastavuj se. Jsi na správné cestě.“

Potom postavil Ligii a mne pospolu a požehnal nám jako páru. Připadlo mi to velmi bláznivé. Byli jsme během cesty hodně spolu, ale protože ona žila velmi daleko od Toronta, nemyslel jsem si, že by někdo z nás považoval náš vztah za něco dlouhodobého. Byla to prostě velmi speciální „prázdninová“ romance.

Strávili jsme spolu tu poslední noc v Peru na malé posteli – poprvé se ženou po dvou letech. Když vyšlo slunce, musel jsem rychle vypadnout, abych chytil autobus na letiště. Výlet skončil. Ligia mě políbila na rozloučenou s jaksí prázdným výrazem. Můj bolestně kvapný odchod nás oba zanechal nešťastné a bezradné.

„Uvidím tě znovu,“ řekl jsem jí. Nemyslím, že by mi v tu chvíli věřila, ale neznala mé city k ní. Ne, nemohu říci, že to byla opravdová láska – spíš prudké, nenasyté přání mluvit s touto ženou. Navzdory jazykové bariéře jsme si vždycky měli co říci. Když jsme byli spolu, život byl lehký, zábavný, zajímavý a smysluplný. V každou chvíli.

„Díky obřadům, které jsme dělali, je teď naše energie velmi silná a čistá.“

Přínejmenším tohle bylo smyslem toho, co nám Alberto řekl před naším odjezdem. Nebyl jsem v tu chvíli příliš pozorný, ale sotva jsem přišel na letiště v Limě, začaly se dít zvláštní věci.

Hodně lidí, obzvláště dospívajících dívek, se na mne dívalo velice zpřima. Později jsem si sedl vedle ženy, která držela dítě. Během několika vteřin se dítě rozplakalo a natáhlo ke mně ruce! Viděli jste někdy dítě, které by chtělo opustit svou matku kvůli úplně neznámému člověku? Bylo jasné, že Alberto nežertoval.

Během letu jsem se ptal sám sebe „Dobrá, tak teď víš, že jsi šaman. Co to znamená? Co znamená být šamanem v moderním světě?“

Opravdu jsem se nechystal obětovat s Kanadany Matce Zemi nenarozené lamí mládě. Jako vždy jedna otázka prostě vedla k další.

Protože byl náš let z Limy zpožděný, propásl jsem přesednutí v Miami – což byl znamenitý úkaz Štěstěny. Díky tomu zpoždění jsem si mohl protáhnout výlet o jednu noc a probrat všechny detaily našich dobrodružství s mými novými americkými přáteli – i když to bylo ve velmi mystické letištní restauraci Howarda Johnsona.

Příští ráno jsem přišel na mezinárodní letiště v Miami a nechal odbavit svá zavazadla.

„Sedmadvacátého března,“ poznamenal úředník, když si prohlížel můj pas. „Moje babička se narodila sedmadvacátého března. Vždycky, když potkám člověka, který se narodil ten den, myslím si, že to musí být dobrý člověk.“ „Ano, je!“ odpověděl jsem.

Synchronicita setkání s Ligií se ve Vesmíru neztratila.

Sotva jsem dorazil domů, zatelefonoval jsem Sheeně.

„Sheeno, v Peru mi řekli, že jsem šaman. Co mám dělat? Já nevím, co mám dělat.“

„Nedělej nic,“ poradila mi moudře. „Prostě se vrať k práci. Bylo toho na tebe moc.“ Jak jsem se vracel do „reálného světa“, zjistil jsem, že vedu dvojí život čím dál víc. Všechny své peníze jsem utratil za duchovní knihy, semináře a cesty v naději, že mé úsilí nakonec povede k mnohem duchovnějšímu povolání.

Srdce

Brzy po našem výletu jsme si s Ligiou pravidelně vyměňovali e-maily. Bylo mi stále jasnější, že mi nejen rozumí, ale že umí i rozpoznat a určit způsob mého vnímání. Jejím niterným snem byl lepší svět a větší role, kterou by v něm hrála. Stejně jako tomu bylo u mne. Někdy jsem ale přemýšlel, jestli ustojí strasti běžného každodenního života se stejným zanícením. Krásně se s ní snilo, ale mohla by ona být snem pro společný život? Nebyl jsem si jist. Je těžké platit účty, když máme pořád hlavu v oblacích. Ale přesto jsem ji čtyři měsíce po setkání v Peru navštívil. Během týdnů před výletem do Brazílie jsem zase snil...

Viděl jsem sám sebe na cestě, jak si z vrcholu bujně zarostlého svahu prohlížím São Paulo. Po mé pravici bylo něco málo stromů a malý vodopád, v němž se smály a hrály si polonahé děti ulice. V dálce bylo nekonečné moře kancelářských budov podél široké řeky. Nad hlavou letěla skupina obrovských modrých a černých motýlů, jejich rozpětí křídel činilo šest stop.

Jak jsem tak pozoroval ta majestátní stvoření vznášející se nad námi, jedno z nich uvízlo v planém spáleném stromě po mé levici. Vodopád se mezitím proměnil ve spletitou soustavu rezavého potrubí, pod nímž se děti sprchovaly ve špinavé vodě. Díval jsem se dolů na město, z řeky byl slepenec hnědého kalu. Všechno umíralo.

Když jsem se probudil, bylo mi poselství toho snu zřejmé. Brazílie, a speciálně São Paulo, je místem s některými z nejhorších environmentálních a sociálních problémů na světě. Ale i když je to tak zlé, je to stále místo, kde lidé tvrdě pracují, aby tyto problémy vyřešili. Tenhle sen ve mně zůstal. Bylo to, jako by mě nevolala jen Ligia, ale také Brazílie.

Z přiletu do São Paula si pamatuji Ligiin výraz nevinného očekávání vteřinu poté, co mě uviděla sestupovat z letištního eskalátoru. Byl jsem poněkud nervózní ohledně toho, k jakému závazku stran našeho vztahu směřujeme, ale rychle jsme sklouzli do souznění, které jsme navzájem cítili. Zase jsme do sebe vzájemně zapadali. Skočili jsme do jejího vozu a okamžitě namířili do Rio de Janeira.

Po několika svěžích dnech na pláži mě Ligia vzala do Sambodroma, abych zhlédl slavný průvod karnevalu v Rio. Zasáhlo mne hluboké dunění prvotřídní samby, která naplnila stadion, měl jsem husí kůži od hlavy k patě. Zprava se k nám valila tak šílená lidská vášeň, jakou jsem nikdy neviděl. Zachytil jsem malý záblesk něčeho takového i později večer v Zóně Soumraku, mém starém strašáku, ve kterém si ale tisíce lidí po celou noc užívalo při nadšeném zpěvu a tanci. Bylo to ohromující.

„Můžeš dát Kanadě miliardu dolarů a ona stejně nebude nikdy schopna něčeho takového ani ničeho podobného,“ řekl jsem Ligii. Tohle v mém životě scházelo – srdce. Když se blížila první skupina tanečníků, ke svému úžasu jsem je poznal. Celý karneval vedlo osm mužů, všichni byli oblečeni jako obrovští motýli, modří s černými liniemi. Podobnější těm v mém snu už být nemohli. Synchronicita s Ligii se neztratila. Zůstali jsme na Sambodromo celou noc. Odešli jsme dlouho po východu slunce. S Ligii a jejími

přáteli jsme šli do metra dokonale nabuzení a zcela vyčerpaní. Našich společných devět dní bylo podnětných, povzbuzujících, hřejivých a snadných. Cítil jsem se s ní jako doma, stejně tak jsem se cítil i v její uvolněné, i když problémy svírané zemi. Poté, co jsme se vzpomatovali z karnevalu, jsme namířili do Ilha Grande (The Big Island), přírodní rezervace, kousek plavby lodkou od pobřeží.

Každého oslepil opojný mix slunce a samby, mne ale „dostala“ naše konverzace: šamanismus, transpersonální psychologie, kvantová fyzika, spiritualita, synchronicity, hodnoty, integrita, láska, sex, sny, úspěch, selhání, šilenství, naše společná budoucnost. Nic nebylo mimo mísu - ani kapka nesmyslu nebo prázdných keců. Každé slovo bylo důležité, všechna slova poutivá. Ligia byla ta nejčistší bytost, jakou jsem kdy potkal.

Kromě slov měla ráda akce. Jednoho odpoledne v Ilha Grande jsme chtěli zajet na nejlepši pláž na ostrově, dvě hodiny horské pěší túry od hotelu. Sotva jsme tam přišli, užívali jsme si tak, že jsme ztratili pojem o čase. Slunce zapadalo a všechny výletní lodě, které odvážely lidi zpátky do města, odjely. Jedinou možností, jak se vrátit do hotelu, bylo najmout si soukromou loď (což bylo velice drahé) nebo jít ve tmě pěšky přes hory. Po hodině hledání bezpečnější cesty zpátky mi Ligia řekla: „Tak do toho, Seane. Mluvili jsme o tom, jaké je být šamanem, tak si tedy podle toho počínejme!“ To už bylo slunce dávno za horami.

Položila na pláž láhev vody a svíčku z baru. Poté, co jsme vodu vypili, láhev v polovině nožem rozřízla. Pak otočila vrchní polovinu vzhůru nohama a použila ji jako svícen, který ochraňoval plamen svíčky před větrem. Dostali jsme nějaké instrukce a prodírali jsme se zpátky džunglí pokrývající horu za světla svíčky. Později se Ligia přiznala, že na mě chtěla udělat dojem. Udělala. Navzdory tomu, že měla univerzitní vzdělání, byla v ní původní syrovost, jakou jsem nikdy předtím neviděl.

Ligia byla žena plná překvapení a měla pro mne ještě jedno, které posunulo náš vztah na další úroveň.

Když jsem se tehdy prvně vrátil z Peru domů, poslal jsem jí prázdný lístek (Blank Card), na který jsem nakreslil úplnou mapu Severní a Jižní Ameriky. Vyznačil jsem tam její město São Paulo a své Toronto. Nalevo jsem dětinsky napsal „Ligie, žiješ moc daleko! Přesuň se blíž!“

Vyšlo najevo, že Ligiina sestra se se svou rodinou přestěhovala do New Yorku, kde pracoval Ligiin švagr v Brazílské bance. Možnost „přesunout se blíž“ tu skutečně byla. Když jsem se vrátil z Brazílie, pořád jsem si nebyl jist, co se bude dít dál. Když je vaše dívka tak daleko, každé stěhování představuje buď závazek nebo rozchod. Není tu ten pohodlný stav, který muži tak milují, kdy máte sex a zábavu bez pevného plánu. Jste prostě na cestě ke svatbě nebo od ní. Jaj!

Zpětně viděno, přesně tak jsem si počíнал. Zhruba pět let jsem neměl přítelkyni prostě proto, že jsem nechtěl ztrácet energii navazováním vztahu, ve kterém bych po roce, dvou uvažoval o rozchodu. Předpokládám, že jsem byl v podstatě zralý na manželství.

Ohledně Ligie jsem váhal. Ačkoli jsem se bál manželství a toho, že se mé city k ní časem změní, ptal jsem se sám sebe „Opravdu ji chceš nechat?“ Byla tak výjimečná. Myslím, že to byla první žena, která mi připadala opravdu jako ta pravá. Nějak mi s ní bylo líp než bez ní.

Uběhlo šest měsíců, než jsem ji zase viděl. Přijela ke své sestře žít s její rodinou kus cesty od New York City. Než se usadila, chtěl jsem ji vzít na malý výlet. Stejně jako tolik Brazilců i Ligia měla představu, že Amerika je zcela materialistická kultura a nic víc. Chtěl jsem jí ukázat, že život v Americe není jen o tom.

Na její první noc na americké půdě jsem zamluvil pokoj v Luxor Hotel a Casino – černé skleněné pyramidě na Las Vegas Strip. Nejenže jsem na ni chtěl udělat dojem, chtěl jsem, aby z toho šlela. Luxor to zařídil!

Její první lekce Amerického života: ano, je to extrémně materialistická společnost. Las Vegas je město, kde se peníze uctívají nejvíce ze všech, co jsem kdy viděl. Je to ale také oslňující exploze! Byly to příjemné tři dny toulání po obřích kasinech s konceptem pozvednout „lepkavost“ na vysoké umění. Nehráli jsme ani o cent.

Pak jsem změnil hru, půjčil jsem si obytný vůz a jeli jsme do Sedony v Arizoně. Přečetl jsem hodně knih o New Age a byl jsem zvědavý, jaké je město těch, kteří hledají duchovno. Byl jsem si také jist, že Sedona smete všechny stereotypní představy, které má Ligia o americké kultuře.

Sedona byla určitě zkušenost, která nám oběma otevřela oči. Opravdu mě vyděsila. Přestože jsem velmi otevřený a duchovní, nikdy jsem neměl představu města s tolika – no dobrá – blouznivci, kteří své plány nikdy neuskuteční! Pár, který jsme potkali, nebyl schopen zaparkovat svůj vůz, aniž by se zeptali věštby, kterou s sebou měli. Jiná žena prohlašovala, že se v poušti pravidelně setkává s mimozemšťany.

A taky tam byli chaneleři (zprostředkovatelé kontaktu s duchy, média). Hodně lidí, jež jsme potkali, bylo v kontaktu s duchem, který se jmenoval White Buffalo Calf Woman. Potíž byla v tom, že kdykoli s ní chanelovali, mluvili všichni vysokými ječivými hlasy, což nás drtilo. Ligia samozřejmě shledala, že tihle lidé jsou na hony vzdáleni stereotypním Američanům, které viděla v televizi.

Jakkoliv byli otevřené mysli, vedla někam jejich spirituální cesta? V Sedoně jsem si poprvé uvědomil, že chtít silou zdolat hranice osobní spirituality může člověka zavést do fantazijního světa téměř úplně odděleného od skutečnosti. Je-li náboženství „opiem lidstva“, pak Sedona byla tím místem, kde se opium spirituality podává.

Nechali jsme za sebou červené kamenné monolity Sedony a dopřáli jsme si cestu do úplně jiné Ameriky, do indiánské rezervace lidu Navajo a Hopi. Život tady byl pozoruhodně klidný. Představte si pouštní krajinu bez reklam, kam oko dohlédne. A na rozdíl od exotických šamanistických hledačů, které jsme dosud potkali, těch pár rodilých Indiánů, s nimiž jsme se setkali, byli prostí nekomplikovaní lidé.

Jednoho večera jsem si všiml, že náš karavan sleduje přes celou rezervaci nějaké auto. Byl jsem trochu nervózní. V Kanadě mají někteří Indiáni hodně velký odpor k bílým a v rezervacích nebo poblíž nich proběhlo několik násilných střetů. Nebyl jsem si jist, jak ti zdejší budou reagovat na naše cestování rezervací.

Auto nevypadalo, že hodlá zmizet, tak jsem se rozhodl zjistit, co řidič chce. Otevřeli jsme dveře našeho karavanu a objevili jsme ženu a její dvě děti. Prostě si jen tak vyjeli, protože se nudili. Když viděli náš karavan, domnívali se, že jsme se asi ztratili a hledáme nějaké místo k odpočinku. Pozvali jsme je dál a mluvili jsme spolu skoro hodinu! Ta žena nás

pozvala, abychom strávili noc v jejím domě, ale zdvořile jsme odmítli. Byla vzrušená z toho, že potkala někoho, kdo nebyl z rezervace. Byli jsme pro ni prostě večerní zábavou.

Navštívili jsme také Orabi, kolonii Hopiů, nejstarší souvislé osídlení v Severní Americe. Při sjezdu z dálnice do města jsme minuli ceduli s nápisem „Nefotografovat“. Vesnici tvořilo v podstatě jen několik velmi jednoduchých domů, pár zničených tahačů, nějaké staré farmářské vybavení a nic víc. Vypadalo to jako město duchů, nic po čem by duše prahla.

„Mám pocit, že nás někdo pozoruje,“ řekl jsem Ligii, ačkoliv jsem nikoho neviděl. Pokračovali jsme v prozkoumávání místa.

„NEFOTOGRAFOVAT!“ zařvala nějaká žena z jednoho domu. Bylo to jasné, otočil jsem se a viděl, že Ligia má spuštěnou kameru. Tak to s Brazilci chodí. Všechna pravidla jsou k tomu, aby byla porušována. Ligia nebyla výjimkou.

Při příjezdu ke Grand Canyonu jsme měli velký problém – parkování. Několik měsíců předtím jsem se pokoušel rezervovat si dobré místo a servis na parkovišti pro karavany. Bez úspěchu. Netušil jsem, že místa se tu rezervují až šest měsíců předem. Dopadlo to tak, že jsme přemýšleli, kde parkovat jen několik hodin předtím, než jsme se tam dorazili. Doufal jsem, že budeme mít štěstí a najdeme místo jen pár mil od parku.

S nadějí, že by něco mohlo být volné, jsme zamířili k jedinému parkovišti pro karavany. „Tomu nebudete věřit,“ řekl člověk, který tam obsluhoval. „Před několika minutami jedni lidé zrušili svou rezervaci. Máte perfektní načasování.“

Zaparkovali jsme bez rezervace, dvě minuty pěšky ke kaňonu. Úžasné!

Do South Rim jsme šli poprvé, prodírali jsme se velkým davem lidí sedících na blízkém svahu. Všichni hleděli na západ, jako kdyby čekali, až začne promítání filmu. Brzy jsme pochopili, proč takové vzrušení. Západ slunce s paprsky světla linoucími se údolím tu byl ten nejvelkolepější, co jsem kdy viděl. Slunce nás obšťastnilo svým zázračným představením, obecenstvo tleskalo a pískalo. Já jsem si přál jen přídavek.

Totéž můžu říct o naší společné cestě. „Ještě! Ještě!“ Každý den nás sblížoval, nakonec jsme se cítili jako opravdový pár. Náš poslední večer jsme zaparkovali naproti Lake Mead, kousek od Las Vegas. Leželi jsme na střeše našeho vozu, hleděli na hvězdy a poslali jsme Duchům modlitby vděčnosti za naše společné nezapomenutelné dva týdny. Věrní tradici, již jsme se naučili od Inků, jsme zakončili náš výlet rozstříkáním alkoholu, v našem případě ZIMA, do obličeje jeden druhému.

„Hurá!“

Ligii jsem vyložil u domu její sestry v Chestnut Ridge v New Yorku a jezdil jsem za ní zhruba jednou za měsíc z Toronta. O Vánocích jsme spolu jeli do Kalifornie, ze San Franciska do Santa Barbary. Kamkoliv jsme zavítali, užívali jsme si, měli jsme se náramně. Žít, žít, žít!

V té době by kdokoli klidně mohl kritizovat můj životní jako „rozmařilý,“ zcela nedospělý. Bylo mi přes třicet, stále jsem žil u rodičů a přiváděl jsem je k šílenství. Nemohli prostě pochopit, proč utrácím všechny své peníze za cestování místo, abych si pořídil vlastní byt. Ale pro mne prostě byly „investice“ do cestování s Ligii něčím naprosto nezbytným. Měl jsem nenasytnou potřebu ukázat jí všechna zajímavá města v USA. Ve skutečnosti

jsem je chtěl také vidět. Většinu svého života jsem chtěl žít ve Spojených státech a opravdu zažít Ameriku. S Ligí nebo bez ní, mezi mými třiceti a pětatřiceti lety jsem byl ve všech významných amerických městech, která jsem chtěl poznat. Občas jsem měl pocit, že žiju na letišti – a líbilo se mi to!

Jeden víkend jsme si to namířili do Atlantic City a zůstali tam v Trumpově Taj Mahal. Ligiině pozornosti neuniklo, že jsme navštívili další město s kasinem.

„Seane, co to máš s těmi kasiny? Ty přece nehraješ.“

„Nevím,“ odpověděl jsem. Prostě mě to přitahovalo.

Ironií bylo, že jediné místo, které jsme nenavštívili, bylo Toronto. Od chvíle, kdy přijela do Spojených států, nemohla Ligia získat kanadské vízum. Nejblíží jsme se Kanadě dostali u niagarských vodopádů. Z americké strany Lake Ontaria mohla zahlédnout v dálce kontury Toronta. Navzájem jsme se poznávali, po každém našem setkání jsem se cítil líp, než jsem čekal. Nevyhnutelné prasknutí naší romantické bubliny se nikdy nedostavilo. Ptali jsme se oba, kdy skončí náš výlet do Peru. Nikdy neskončil.

Jednoho sobotního odpoledne jsme plánovali návštěvu různých míst na Manhattanu. Guggenheimovo muzeum bylo zavřeno. V Tavern-on-the-Green byla uzavřená společnost. MOMA procházela renovací. Celý den jsme v chladném dešti křižovali město. Ten den mohl být katastrofální, ale nebyl. Byl to báječný čas potulky od jednoho zklamání ke druhému. Skončili jsme celí promoklí u nevalného jídla v Hard Rock Cafe. Ten den byl tak špatný, že jsme se nemohli ubránit smíchu.

„Jestli je mi s Ligí tak dobře v den, jako je tenhle,“ pomyslel jsem si, „možná mám šanci.“

Po několika měsících cestování sem a tam jsme začali budovat společný život.

Přání

Užívali jsme si s Ligí naši romanci na dálku a já jsem zároveň řešil problém co se svou další kariérou. Hlavní dilema bylo, jestli zůstat v reklamě, dokud se neobjeví něco duchovnějšího, nebo práci pustit a doufat v zázrak. Alespoň mi ty frustrace nepůsobil neúspěch.

V jednom projektu jsme s Davidem testovali tři reklamní spoty pro významnou americkou banku, jejíž reklamní agentura sídlila v San Francisku. Protože jsem na tom dělal většinu práce já, David mě požádal, abych tam s ním zaletěl a pomohl mu dát dohromady podklady pro dvouhodinovou prezentaci.

Obchodní cesta do San Franciska s šéfem pro mne tehdy byla velká věc. Lidi s reklamy si tohoto mimořádného města velmi považují, má pověst nejlepšího místa v Americe pro tuto branži. Zdejší agentury byly proslulé svou kreativitou a inovativností. Před svým Probuzením jsem snil o tom, že tu jednou budu pracovat.

I při této pro mou kariéru významné obchodní cestě na mne naneštěstí neustále dorážela má duše. Film, který v letadle promítali, byl Jerry Maguire. Sledoval jsem, jak si Tom Cruise vykračuje od porady k poradě s mobilem v ruce, a nemohl jsem si pomoci, abych si neříkal: „To jsem já, Jerry Maguire. Jak dlouho ještě povedu tenhle falešný život?“

Sklenka vína se šéfem v hotelu St. Francis a jízda v dlouhé limuzíně na ranní poradu mi aspoň na pár dní pomohla zapomenout na tohle hoře.

Stejně jako většina lidí jsem i já jsem setrval v pohodlí a snažil se vše zlepšovat.

Rozhodl jsem se, že pokud nebudu žít své současné sny, aspoň se přestanu zabývat některými staršími. V prvé řadě snem pracovat ve Spojených státech.

Ve svých dvaceti jsem se za kanadské zimy odsunul do Austrálie a sliboval jsem si, že se jednou přestěhuji na jih. „Šest zim,“ říkal jsem si, zatímco jsem mrzl cestou z jedné přednášky na druhou na univerzitě v Torontu. „Šest zim, a jdu pryč.“

Když jsem v New Yorku pravidelně navštěvoval Ligii, měl jsem pocit, že už tam skoro jsem. Měl jsem představu, že čím víc času strávím v USA, tím blíže budu přesídlení natrvalo.

Šest měsíců jsem jednal s headhuntery napříč Amerikou a hledal solidní práci plánovače kampaní na jih od hranice. Mé zkušenosti nebyly moc velké a jako plánovač jsem pracoval necelé tři roky, ale alespoň tuto trošku jsem mohl nabídnout.

Prvním projektem, na kterém jsem pracoval pro WeCU, byla kampaň pro Campbell's Soup, která dostala cenu v reklamní soutěži. Nápady pro reklamy vzešly přímo z výsledků průzkumu domácností, který jsem dělal. Ironické bylo, že soutěž organizovala agentura OMNI, kde jsem dříve pracoval.

Jakási šance tu byla, ale nic jistého. Od února 1999 začala být Ligia netrpělivá. Život v New Yorku, v zimě, v nejistotě ohledně budoucnosti ji vyčerpával. Nakonec k nám prostřednictvím dvou headhunterů přistál jeden džob. Zřejmě o něj mnoho plánovačů nemělo zájem, protože to bylo pro reklamní tvorbu ve stojatých vodách v ... Las Vegas.

Hlavním klientem té agentury byl Mandalay Resort Group, majitel Luxoru.

„Luxor!“ pomyslel jsem si. „Kasina!“ To byla práce pro mne.

S Ligí jsme se vrátili tam, kde začal její výlet po Americe. Z hlediska průzkumu a strategie jsem miloval představu tam pracovat. Zatímco jiní plánovači ohrnovali nos nad prací na tak nevýznamném reklamním trhu, já jsem zbožňoval myšlenku zkoumat neobjevené možnosti kasin.

A navíc – může snad být nějaké spirituálnější místo? Jen žertuji. Když se ohlédnu zpět, přestože jsem nebyl duševně nemocný, určitě jsem měl rozpolcenou osobnost. Po prvním pohovoru v agentuře v Las Vegas se mi vrátily pochybnosti ohledně setrvání v byznysu. Probral jsem to se Sheenou, pak jsem zavolał Ligii a navrhl jí nechat všechno plavat a rovnou se odstěhovat do Brazílie. Ligia mi to vymluvila. Řekla, že bychom se měli navzájem líp poznat, než se přestěhujeme. Neochotně jsem souhlasil. Druhý den Ligia volala a řekla, že změnila názor, ale že je přesvědčená, že mě má doprovodit do Las Vegas.

Plat se rovnal 100 000 kanadským dolarům. Byl jsem venku z nemocnice zhruba tři roky a už mám trojnásobný plat. Ta „duševní nemoc“ se mi zjevně vyplatila.

Nová práce, nové město, nová dívka, nové SUV, nový byt. Mohlo by se změnit ještě něco? Pochyboval jsem o tom.

Život v Las Vegas měl své vzestupy a pády. Užívali jsme si a pravděpodobně jsem trávil příliš času s Ligí a málo času prací. Vypadalo to spíš jako prodloužené líbáňky. Skutečně jsme se vzali 1. ledna 2000, sedm měsíců poté, co jsme se sestěhovali. A kde mít líbáňky, když už žijete v Las Vegas? Na Havaji, samozřejmě! Strávili jsme dva týdny na Oahu a Maui, kde jsem Ligii představil svým dvěma oblíbeným ostrovům.

Práce v Las Vegas neměla dlouhé trvání. S prezidentem společnosti jsme si skutečně nepadli do oka. Přestože se snažil vypadat přátelsky a politicky korektně, měl v skrytu vlastnosti šikanujícího šéfa. Po pár měsících už bylo jasné, že se to nezlepší.

Mělo mi už na začátku dojetí, že mám problém. Jednoho večera se svými novými kolegy jsem náhodně pozoroval tajné jednání jedné skupiny. Jane, nadřízená, která mě přijímala, mě poprosila o „laskavost“.

„Jasně, co to bude?“ zeptal jsem se, dychtivý se zavděčit.

„Budeš schopen jít zítra na schůzi akcionářů s jedním naším klientem?“

„Jistě,“ řekl jsem. „O co jde?“

„Když přijdeš, bude u dveří chlapík, který ti položí otázku.“

„Otázku?“ zeptal jsem se. Poněkud jsem se v tom ztrácel.

„Ano, otázku na kousku papíru. Během tiskové konference dostane náš klient od novinářů otázku, na niž nebude chtít odpovědět. V tu chvíli dostaneš signál, abys položil svou otázku a na ni náš klient odpoví.“

„Aha, dobrá. Myslím, že to zvládnu,“ odpověděl jsem, rozhozený její žádostí.

Sedl jsem si vedle jednostranně průhledného skla, pozoroval jsem skupinu a důsledky toho, co jsem slíbil udělat, mi začaly vrtat v hlavě. Měl jsem být agenturní kurvou.

Po pár minutách jsem se vrátil k Jane.

„Jane, omlouvám se, ale nemůžu to udělat.“

„Proč ne?“ zeptala se hřejivě.

„Myslím, že to vůbec není etické.“

„Proč? Tohle je svobodná země. Kdokoliv sem může a kdokoliv se může zeptat na cokoliv chce!“ Znělo to jako naprogramovaná odpověď.

„A tisk má právo zeptat se na cokoliv chce,“ řekl jsem.

„Jasně, žádný problém,“ opakovala s kontrolovaným úsměvem.

Teď nemůžu říct, že jsem s tou agenturou skončil hned druhý den, ale naše vztahy nikdy nebyly, řekněme, vřelé. Znervózňovali mě a myslím, že já jsem znervózňoval je.

Krátce poté, co jsem se vrátil z líbánek na Havaji, mi Jane dala najevo, že nejsou spokojeni.

Ironické bylo, že vedení bylo s mou prací nespokojené, ale naši klienti v Mandalay Resort Group byli velice spokojeni. Měl jsem možnost dělat průzkum a strategické plánování ve třech jejich kasinech: Luxoru, Excaliburu a v Circus Circus. Já osobně jsem se při práci v těch kasinech cítil nejspokojenější, ne protože to byla největší reklamní akce, kterou jsem dělal, ale proto, co všechno jsem se dozvěděl o Američanech.

Každé kasino mělo jinou klientelu. Luxor se soustřeďoval na vyšší střední třídu, lidi žijící ve městech. Excalibur byl místem, kde to žije, pro „střední Ameriku“ – farmáře a lidi z malých měst. A konečně Circus Circus se zaměřoval na nízkopříjmové vrstvy a Hispánce z Kalifornie. Bylo skvělé zažít ty kontrasty, vidět, jak ty různé skupiny myslí a cítí, jak reagují na průzkumové otázky a na různé styly reklamy a jak různorodé je jejich sebevvyjádření.

Překvapující bylo vidět, jak jsou vysoce vzdělaní lidé daleko otevřenější a mají větší představitivost než lidé s nižším vzděláním. Z jednoho sezení dvě ženy přerušily interview a odešly, protože byly opravdu vystrašené z mých projekčních cvičení.

Užíval jsem obrázkové karty odvozené od tarotů a žádal jsem lidi, aby vybrali obrázky, které jim připomínají hotel, ve kterém jsou ubytováni. Ty dvě dámy se bály mého balíčku karet, protože si myslely, že je užívám k nějakým okultním obřadům. Já jsem jen chtěl, aby mi ukázaly kresby, které jim připomínaly hotel!

Naproti tomu jeden chlapík z marketingu, se kterým jsem mluvil, rozprostřel asi třicet karet, které se vztahovaly k jeho pobytu v Luxoru, a ke každé kartě měl zajímavou asociaci. Tento rozdíl ve vědomí byl cennou výukovou zkušeností, která měla význam i v budoucnosti. Zbývaly asi čtyři měsíce do konce mé roční smlouvy, kdy nám s Ligí připadlo nejlepší navštívit Brazílii a poprvé se setkat s celou rodinou. Jediným problémem bylo, že jsem neměl peníze na prodloužený výlet, který jsem chtěl. Nakonec jsem nejprve musel začít hledat jiné místo plánovače kampaní, tentokrát ve městě mých snů v San Francisku.

Ligia touhle představou nebyla nadšená, protože už dva roky nebyla doma. „Seane, měl bys hledat práci na volné noze!“ řekla mi. Když se o tom zmínila poprvé, myslel jsem si, že to není možné. Zprv jsem měl pracovní povolení pro jednu společnost, nikdy v životě jsem nepracoval na volné noze a za třetí, kde něco seženu? Las Vegas byl malý reklamní trh. Stalo se přesně to, že se našla práce na volné noze. Dva měsíce před koncem mé smlouvy jsem kývl na projekt hlavního rivala agentury, ve které jsem pracoval, za dvojnásobný plat na ty poslední dva měsíce v Las Vegas. S tímhle příjmem navíc jsme mohli

plánovat šestiměsíční cestu do Brazílie.

Pokud jste získali dojem, že můj život se stal nekonečnou snadnou plavbou a že ke mně nějak přicházejí peníze, abych mohl zaplatit cokoliv, co si přeji a že se příležitosti objevují na každém rohu a obracejí mé sny ve skutečnost - nemýlíte se. Moje plavba měla hodně zvrátů a zlomů, ale cítil jsem se, jako bych se pohyboval ve snu, jehož jsem tvůrcem. Vybavený penězi na cestu do Brazílie jsem měl pocit, že možné je vše.

Intenzita

Náš navrátilcecký výlet do Brazílie nebyla jen tak nějaká vyjížďka. Byl to také první zkušební pokus utéci z reklamy. Usoudil jsem, že pokud vůbec někdy vypadnu z téhle hry, Brazílie bude nejspíš můj nový domov. Ale dřív, než se rozhodnu stěhovat se, chtěl jsem vidět tolik „pokojů“ co to jen šlo.

Od první chvíle našeho příjezdu jsme s Ligií nepřetržitě cestovali. Napřed jsme navštívili rodinu a přátele v São Paulu, pak čtyřměsíční výprava jen s batohem na severovýchod a do Amazonie.

Setkal jsem se s celou Ligiinou rodinou poprvé a byl jsem potěšen výraznou absencí dram. Manželství jejich rodičů mělo tytéž skálopevné základy, z jakých jsem vyrůstal já. Rodina jejího bratra byla velmi úzce spjatá. Nikdy jsem neviděl dvě sestry vycházet spolu tak dobře jako Ligiiny neteře Ana a Elina. Nikdy mezi nimi nepadlo špatné slovo.

Byl tu jediný problém. Nedokázal jsem pochopit, jak Ligia mohla být, no dobře... Ligií. Byla ten nejvášnivější, nejdobrodružnější člověk, jakého jsem kdy potkal. Její rodina byla opak. Měli trvalý sklon k opatrnosti, tvořili zcela pragmatický konzervativní klan. Byl snad nějaký speciální „inženýrský“ gen v rodinné DNA, který Ligii scházel? Možná. Záhada byla objasněna teprve v Santosu, přístavním městě na pobřeží, když jsme navštívili Ligiiny univerzitní přátele. Většinou to byli psychologové a sociální pracovníci, kteří si po desetiletí zůstali blízcí. Když jsem se s nimi setkal, měl jsem pocit, jako by Léto lásky nikdy neskončilo. Jistě. Teď je jim čtyřicet, padesát, ale nikdy nevíte. Pařili, jako by byli pořád na koleji!

Bezpochyby toho bylo dost, na co si člověk musel zvykat. Když jsme přespávali v domě Ligiiných rodičů, pozorovala nás Sv. Teresina namalovaná na čelu postele. Poněkud to člověka zchladilo.

Kdykoliv jsem mluvil s Kanadany nebo Američany o blížícím se výletu, vždycky mi říkali, abych si dával pozor na brazilskou kriminalitu. Proč mě nevarovali před dveřními zárubněmi? Brazilci na severovýchodě, čili nordestinos, nejsou stavěni jako tenoučké a vytáhlé supermodelky, kterými je tato země proslulá. Ani náhodou, tihle lidé jsou malí. Tak malí, že jejich dveře jsou často nižší než šest stop. Jelikož měřím 182 centimetrů, aspoň jednou za den jsem se praštil do hlavy. Nakonec jsem začal pro ochranu nosit baseballovou čapku. Nejhorší bylo, když jsem se v podchodu musel sklonit, a přesto jsem se mlátil do hlavy – to opravdu bolí. Čili kdybyste někdy navštívili severovýchod Brazílie, nestrachujte se zločinců, to dveřní rámy vás můžou zabít.

Nejdobrodružnější část našeho cestování začala v přístavním městě Belém u ústí Amazonky. Nastoupili jsme s Ligií na doplněný trajekt a strávili následující měsíce zkoumáním poříčí, až jsme dorazili do Manausu, srdce deštných pralesů.

Trajekt měl kapacitu hodně přes sto cestujících a cesta jím tedy nebyla tak politicko korektně ekologická, jak byste si možná představovali. Vyřvávala místní hudba, na horní palubě probíhala nonstop party, na níž se muži nalévali pivem a několik osamělých žen na lodi mělo pořád s kým tancovat. Při všem tom nekonečném prolévání alkoholu a přátelení

pracovala Ligia přesčas jako můj tlumočnick, aby mě udržela v konverzaci. O patro níž byla další nezastřešená paluba, kde jsme objevili rodiče odpočívající ve visacích lůžkách a sledujících jejich hrající si děti. Nejlepší bylo, že soukromí neexistovalo, protože jejich „kabinou“ bylo pár háků držících visací lůžka a malý prostor na podlaze pro jejich osobní věci. Původně jsme s Ligí chtěli jednu z mála dostupných kabin, ale i když to bylo pohodlnější, usoudili jsme, že lepší pocit máme v davu. Bylo to taky daleko zábavnější! Pořád jsem se snažil chránit svou citlivou lebku a jediná chvíle, kdy jsem sundával čapku, byla doba oběda, protože kapitán lodi trval na tom, abych ji před jídlem sundal. Předpokládal jsem, že trocha ohledů bude nezbytná, než začneme s ostatními pasažéry bojovat o rýži, černé fazole a pečená kuřata.

Běžně trvá cesta do Manausu pět dní, ale my jsme zvolili své tempo a strávili dva týdny zkoumáním blízké Tapajós River. Tam se přihodilo jedno z našich nejpozoruhodnějších dobrodružství.

Od chvíle, kdy jsme v Santarému v půli cesty do Manausu opustili trajekt, mne začaly pokoušet říční čluny přivázané k městským stožárům. Jednoduchá dřevěná konstrukce obvykle natřená na bílo s červenými nebo modrými pásy. Tenhle motiv se v nezměněné podobě udržel od doby, kdy před stoletím Francouzi toto území otevřeli kaučukovníkovým baronům.

Pár dní jsme zůstali ve městě a užívali si pohodlí civilizace. Pak jsme se s naším krátce předtím nalezeným průvodcem Arim nalodili na jeden z těch malých člunů. Po několik následujících týdnů nás Ari doprovázel do odloučených vesnic podél Tapajós. Ari, mladý pohledný muž, byl opravdový námořník – v každém přístavu měl ženu! Aspoň to bylo počestné, zatímco jeho otec zplodil dvaadvacet dětí.

Mé kanadanství způsobilo, že jsem se cítil poněkud neslušně, když jsme přicházeli do přibytků zcela neohlášení. Ale kamkoliv jsme přišli, venkované toužili nás poznat a pozvat do jejich světa. Život v těchto odlehklých končinách skýtá jen omezené příležitosti a cokoli, co naruší stereotyp, je vítáno. Obvykle nás vzali na procházku do blízké džungle a pak jsme společně poobědvali.

Jednoho odpoledne jsme se dívali na úlovek dne ležící na stole a Ligia se zeptala: „Je tahle ryba dobrá?“ „Všechny ryby jsou dobré, když máš hlad,“ odpověděl náš hostitel. Byl to starý farmář, poznal jsem, že za jeho slovy jsou zkušenosti. Většina lidí v těch vesnicích někdy poznala, co je hlad. V období sucha voda klesla a ryby, které se neměly kam schovat, se staly snadnou kořistí. Ale v deštivých obdobích řeka stoupla o dvacet stop výš. Ryby měly velký prostor, v němž se mohly skrýt, a bylo těžké je lovit a získat jídlo. Jednoho dne jsme šli do domu Ariho bratrance, který se chystal jít na ryby. Byl vyzbrojen oštěpem připojeným k černému gumovému pásu a měl potápěčskou masku. Pozorovali jsme, jak skáče do mělké vody u jeho domu.

Po několika vteřinách se vynořil s nabodnutou rybou, která vypadala jako velká piraña. Chvilí jsem to jen pozoroval a pak jsem byl vyzván, abych to také zkusil. Ve vodě jsem jako doma, tak jsem skočil.

Zkoušeli jste někdy vystřelit šíp pod vodou? Není to možné. Nedokázal jsem stát na dně dost dlouho, abych zamířil oštěp jakýmkoliv směrem, natož pak na rybu. A ovšem, nemohl

jsem ani dýchat a musel jsem se vynořit a nadechnout se. Byl jsem nepoužitelný. Jak jsem tak kolem sebe zběsile cákal Ariho a Ligii značně pobavilo. Aspoň k něčemu jsem byl dobrý.

Při večerním kotvení našeho člunu se vzduchem neslo vytí větru.

„Počkejte chvíli. Slyším vítr, ale nic necítím. Co se děje?“ uvažoval jsem.

„Opice,“ vysvětlil to Ari. To, co jsem slyšel, vůbec nebyl vítr, ale velká tlupa opic v přilehlém lese.

Zvuky džungle trvaly a očarovaly mě. Ještě dlouho poté, co Ligia a Ari ve svých visacích lůžkách usnuli, jsem byl vzhůru a poslouchal ozvěnu kvákání velkých skokanů, které se neslo nad vodou.

Na rozdíl od trajektu člun neměl sprchu. Vykoupat se znamenalo skočit do řeky, která měla barvu jako Coca-Cola. Ne, nebylo to znečištění, pocházelo to od listové džungle, bylo to jako řeka plná čajových lístků. Bylo to tak tmavé, že se nedalo rozpoznat, jestli dole nejsou nějakí predátoři – hadi, pirani, aligátoři, rejnoci. Bylo to nebezpečné? Jistě. To je Amazonka.

Tahle první etapa našeho pobytu byl skutečný test, jak jsem předpokládal. O několik měsíců dřív jsem měl opakující se sen.

„Jdu džunglí a náhle před sebou vidím mělký potok, který protíná mou cestu. Na druhé straně je bahnitá stráž, po které musím vylézt. Jaké boty si mám about? Sandály budou klouzat, tenisky se promočí, turistické boty to zničí.“

Na hlubší úrovni jsem věděl, o čem ten sen opravdu je. Byl jsem pořád nejistý ohledně směřování svého života, hledání svého cíle, smyslu. Rozličné boty reprezentovaly moje různé role ve společnosti. Ale nedostal jsem jasnou odpověď, jaká by ta role měla být. Nikdy jsem se nerozhodl, které boty about.

Na povrchnější úrovni jsem měl problém s chodidly. Celý život jsem byl chráněn čistounkými hebkými bílými ponožkami a párem čistých tenisek. Chodidla jsem měl jemná jako mimino, citlivá a bez mozolů. Byl jsem si jist, že každému připadají skvělá, ale pro mou duši představovala zklamání. Má chodidla nikdy opravdu nežíla. Neměla duši. Hmmmm. Tohle bylo hlubší, než jsem si myslel.

Těsně před koncem našeho pobytu v Tapajós dostala má chodidla šance dokázat, co jsou zač. Ari nás s Ligii vzal dolů po proudu ke vzdálené vesnici, kde žili skoro jen původní Indiáni. Vystoupili jsme z lodi a museli jít do té vesnice bažinatou rovinou se stromy. Se sluncem nad hlavou byla chůze poněkud namáhavá, ale dalo se to zvládnout, mohli jsme šlapat na kořeny a kameny podél cesty.

Po příchodu do vesnice nás místní přivítali překvapivě formálně. Uvedli nás do své kultury prostřednictvím dětského provedení tradičních tanců. Po západu slunce se ale nálada velmi uvolnila, když jsme je s Ligii pobavili líčením našich dobrodružství.

Zatímco večer byl příjemný, návrat na loď byl jiný příběh. Příliv byl vysoký, takže ta bažinatá rovina byla pod vodou. Místní lidé nám řekli, že když je příliv vysoký, pádlují pryč ve vydlaných kánoích, jenže na to už nebyla voda dost hluboká. Museli jsme jít močálem. Zatímco Ligia a Ari šli v poklidu, pro mne byl každý pohyb nebezpečný. Pro chůzi v rozbředlé blátivé polévce nebylo možné použít jakoukoli obuv.

Nezbylo mi, než ponořit své panenské palečky do toho sajrajtu. Obzvláště teď, kdy se přiliv zvedl, byla bažina plná pavouků, žab a spousty jiných tvorů, na některé z nich jsem šlápl.

Ligia a Ari čekali na druhé straně a křičeli na mne rady, kam mám stoupat, abych to bláto přešel. Za jejich povzbuzování jsem se nervózně batolil dopředu.

„Blahopřeji! Umím si představit, jak těžké to pro tebe bylo!“ řekla Ligia oslavujíc můj návrat. Má duše byla pyšná. Moje chodidla taky.

Těch pár turistů, které jsme cestou potkali, byli většinou nadšenci pro přírodu. Snaživě čekali se svými gigantickými kamerami na ten správný moment, kdy budou moci zachytit divočinu v Amazonii v její nejlepším podobě.

Pokud jde o mne, rád jsem přesouval věci. S mou portugalsčinou na základní úrovni byla konverzace pomalá a obtížná, ale pokud tu bylo něco, co potřebovalo popostrčit, byl jsem gigant mezi obyčejnými smrtelníky.

Ráno po mé úspěšné procházce blátem byl přiliv tak nízký, že jsme nemohli dostat loď ze břehu. Místní muži a já jsme pracovali přes dvě hodiny na tom, abychom dostali Ariho loď zpátky do řeky. Nakonec jsme vymysleli, že k vyzvednutí lodi použijeme dvě dřevěné tyče. Všichni jsme se radovali, když jsme konečně dostali loď z pláže. Bylo to skutečné týmové úsilí.

To už jsem si zvykal na povolávání k těžké práci. Jednoho večera jsme směřovali k plážovému domu u Belému. Ligia najala muže s oslím povozem, aby nás po pláži odvezl do cíle. Těžko jsme mohli vědět, že ten osel nemá rád vodu. Když jsme se přiblížili k zátocě, náhle se zastavil. Jeho majitel silou přitáhl otěže, Ligia a já jsme tlačili vozík přes potok a nutili osla, aby se pohyboval správným směrem.

„Vai! Vai! Vai!“ křičí Brazilci, když potřebují něco někam tlačit. Znamená to „Pohni! Pohni! Pohni!“

Vymyslel jsem, že bychom mohli jet místním autobusem na farmu v Maranhão, jednom z nejméně šťastných regionů v zemi. Podél cesty se její nepevný okraj rozpadal na čistý písek. Autobus ztrácel tah. Nakonec muselo veškeré osazenstvo vystoupit a pomoci vytlačit autobus z písku. Až do té doby jsem nevěděl, že lidé skutečně mohou tlačit autobus skrze cokoli.

Kamkoliv jsme s Ligí přišli, hledali jsme šamany v naději, že objevíme někoho, kdo nám vysvětlí naše neuchopitelné spirituální volání. Nejzajímavější šaman, kterého jsme potkali, byl pouliční obchodník v centru Manausu. Opustil svůj lid a odešel do města. Žil z prodeje různých věcí. Stejně jako farmaceut prodává léky, on prodával rozličné přísady nezbytné pro obřady, jichž bylo třeba, abyste vyřešili své problémy. Směs medu, bylinek a alkoholu byla pravděpodobně dost dobrá, aby uspokojila duchy při malém uzdravování, ale jsem si jist, že aligátorův lebka vzadu je na něco vážnějšího.

Přistoupili jsme k němu poté, co jsme kolem něj velkou část odpoledne kroužili. Zeptal jsem se ho, proč zvolil život ve městě. Zamnul prsty „Peníze!“ Jako každý jiný i tenhle chlapík chce peníze.

Než jsme odešli, věnoval každému z nás ochranný dřevěný prsten. Oba jsme si ho nasadili a nosili ho po zbytek celého výletu.

Radili jsme se také se šamankou žijící v malé indiánské vesnici vzdálené několik hodin od Manaus.

Obvykle mě šamani fascinují, ale když jsem vstoupil do jejího obydlí, první, co mě zaujalo, bylo několik členů jejich domácnosti. Vedle šamanky sedělo děvče a chlapec, oba asi čtrnáctiletí. Dívka držela mimino, které Ligia považovala za její sestru. Ukázalo se však, že ty dvě děti byli už víc než rok manželé a mimino bylo jejich! V Amazonii byly věci rozhodně jinak.

Ve snaze pomoci nám najít svůj spirituální cíl navrhla šamanka, abychom udělali očistující rituál se speciální vodní lázní, kterou namíchá. Nelíbilo se mi to, protože to stálo 30 brazilských realů, ale Ligia cítila, že právě tohle potřebujeme.

V hledání našeho poslání se čím dál více projevovала Ligiina upřímnost. Po několikaminutové rozmluvě se šamankou se rozplakala. Uvolnila se. Šamanka potvrdila Ligiino tušení, že jsme na správné cestě.

Nocovali jsme v absolutně surreálném hotelu Arian Amazon Towers.

Je vzdálený tři hodiny plavby lodí z Manaus a celý sedí na třicet stop dlouhých pilotách – je to dost vysoko, aby byl nad vodou v období dešťů. Jedním z jeho hlavních rysů je úzká asi míli dlouhá promenáda pod baldachýnem. Ať je to dobře nebo špatně, chození skrz džungli po promenádě je skvěle civilizované.

Jídlo určené hlavně pro zahraniční turisty a hotelové pokoje byly trochu mimo naše možnosti. Naštěstí tam byl prostor pro kempování, kde jsme si mohli zavěsit svá lůžka. Žádný zájezd tam neměl rezervaci, takže jsme měli celý prostor pro sebe. Naprosto originálně strukturovaná stavba vypadala jako šestipodlažní podkroví pod širým nebem s centrálním schodištěm, které bylo postaveno kolem mohutného stromu. Na snídani jsme vyšplhali po schodech do stromového domu s výhledem na nekonečný baldachýn džungle. Hotel byl plný bizarností. U promenády jsme objevili skleněnou pyramidu zaplněnou umělými rostlinami a meditačními polštářky. Byl to spirituální střed hotelu a s Ligí jsme jím byli přirozeně přitahováni (klimatizace nebyla na škodu).

Byla tu přistávací plocha pro UFO. Podle zaměstnance, se kterým jsme tam potkali, byl vlastníkem excentrický muž středních let se svou čtrnáctiletou přítelkyní. Nejenže věřil na UFO, ale byl přesvědčen, že když pro ně vybuduje přistávací plochu, mimozemšťané přijdou. Navrhl něco, co hodně vypadalo jako přistávací plocha pro vrtulník, s nápisem „Welcome“ namalovaným v mnoha jazycích. Jednou v noci svolal personál, aby spolu s ním na přistávací ploše čekali až do svítání, protože byl přesvědčen, že se jeho milovaná vesmířaná konečně ukáží. Není třeba říkat, že toho večera byl trochu zklaman. Hotel měl také nepříliš skvělou atrakci. Kolem půlnoci hráli kaloni veselou hru „vydět turisty“. Celý hotel byl třicet stop nad zemí a jedinou možností, jak se dostat z jednoho místa na druhé, bylo jít po promenádě. Kaloni rádi viseli právě tam. Léтали pouhé čtyři pět stop nad promenádou a měli ve zvyku letět přímo na vás, dokud vás nedetekovali svým sonarem. Pak jednu stopu před vaším obličejem prudce odbočili, aby předešli kolizi.

„Ježišmarjá! Ježišmarjá!“ zařval jsem a odháněl jejich pleskající křídla od mých uší. Ligia zavyla nad mým náhlým návratem ke křesťanství. Víte, ani ona nebyla do těch netopýřů blázen. Jediný způsob, jak projít, bylo sklonit hlavu a rukama si zakrýt oči.

Předtím než jsme opustili náš bláznivý barák, jsme se vydali ke vzdálenému konci hotelového prostoru, abychom vykonali svatou lázeň. Svlékli jsme se a oba vstoupili do řeky. Zvedl jsem dvoulitrovou láhev pozeňnané vody a ceremoniálně vodu vyliil na Ligiinu hlavu. Ona pak udělala totéž mně. Právě když jsme se chystali uzavřít rituál, zasáhla nás silná bouřka.

„Hurá!“ křičeli jsme, když silný déšť bičoval naši kůži. Možná jsme nedosáhli svého cíle, ale byli jsme Ž-I-V-!!

Dvacet nocí spánku ve visutém lůžku, mytí v řece a boje se hmyzem způsobilo, že jsme s Ligií dychtili po jednoduchých radostných požitcích. Tak jsme se z Manausu vrátili zpět do letoviska Fortaleza na atlantickém pobřeží. Strávili jsme několik následujících týdnů návštěvami malebných přímořských měst na severovýchodě – převážně míst, jejichž názvy nelze vyslovit, jako Jericoacoara.

Bylo to skvělé, jak to většinou s prázdninami na plážích bývá, ale není o tom moc co psát. Prostě nějak komfort a dobrodružství nejdou ruku v ruce.

Usušili jsme se a zamířili do Salvadoru, z tohoto výletu mé nejoblíbenější město. Tam jsme se poprvé setkali s obřady Candomblé. Slavili je lidé ve skromných domech ve favelách na svazích, které obkličují město. S úctou jsme sledovali, jak se lidé uvádějí do transu a vyvolávají africké duchy Orixá, jimž se uctívě klaní. Jakkoliv bylo zjevné, že ti lidé jsou chudí a nevzdělaní, bylo mi také jasné, že vědí něco, co jsme my, moderní lidé, dávno zapomněli. V jejich transu byla síla. Síla k čemu? Nevím.

Během té ceremonie jsme zahlédli náctiletou dívku, která sama v transu tančila, ale její počínání mělo řád. Žena, která řídila sešlost Candomblé, se k ní pozvolna nakláněla a šeptala něžná povzbuzení.

Nakonec, po zhruba dvaceti minutách, děvče vklouzlo do hypnotického rytmu bubínků bongo. Se skloněnou hlavou a kývajícími se rameny vydala náhlý primární výkřik. Vůdce skupiny k ní vzrušeně přiskočil. Dokázala to! Prošla na Druhou Stranu. Starší ji hřejivě objali a dali jí podporu. Sledoval jsem tehle moment a připomněl si svou vlastní zkušenost z Druhé Strany, a jak to ti kolem mne těžce nechápali. A tady ti prostí lidé rozhodně věděli, oč jde. Bylo mi líp s nimi než v nemocnici. Opustil jsem ten obřad hluboce dojatý. Jednou ráno jsem si prohlédl místní noviny, hledal jsem, co podniknout. Příliš jsem neuspěl, protože má portugaltina byla pořád hrozná. V rubrice Události jsem spatřil malý inzerát na přednášku Dr. Stana Grofa na univerzitě v Bahii.

Chtěl jsem, aby ho Ligia viděla skutečného naživo, a tak jsme se té události zúčastnili. Pro mne byla jeho přednáška trochu zklamáním, protože byla stejná jako ta, kterou měl na semináři o holotropním dýchání, na níž jsem byl před pár lety ve Vermontu. O přestávce jsem nicméně dostal příležitost mluvit s dr. Grofem osobně a poděkovat mu za vliv, který na můj život měly jeho knihy. Už proto ten večer stál za to. Měl jsem pocit, že během našich cest potkáme někoho, kdo nás zcela překvapí. Nikdy bych si nepomyslel, že to bude Dr. Stan Grof. Naše cestování nás zavedlo do šestnácti měst, sedmi národních parků a na dva ostrovy. Zažití obrovské a rozmanité země, kterou bude mít pár Brazilců navždy. Většina našich přátel v São Paulo se otřásla při představě spaní ve visutém lůžku měsíc u řeky Amazonky. Myslím, že mě pokoušali všichni možní mravenci

a komáři, které lidstvo zná. Setkali jsme se s jedovatými hady, tarantulemi, piraňami, netopýry, vodními buvoly a opilými vesničany. Připletl jsem se i k několika výbuchům – jednou to byl místní papoušek a pak velmi vzteklá opice. Nikdo mi neukradl pivo.

Navzdory potížím bylo naše dobrodružství nezapomenutelné. Ocitli jsme se v několika dech beroucích nedotčených krajinách planety. Naše poznávání místní kultury se vždycky dělo na ulicích, nikdy v pasterizované turistické imitaci. A nelze opomenout Brazílce. Kamkoliv jsme přišli, chovali se k nám jako k dávno ztraceným příbuzným. Můj zjevně „legrační“ přízvuk byl vždycky tématem místních hovorů.

Zbytky mého příjemného městského života se radostně rozpadly. Dokonce jsem měl několik mozolů! Když se dívám na fotografie, ptám se občas „Byli jsme to opravdu my?“ Ale ačkoliv se splnilo vše, v co jsme doufali, duchovní poslání, jež jsme chtěli nalézt, nám unikalo. Nejsem si přesně jist, co jsme vlastně hledali, ale ať už to bylo cokoli, kdekoli, svou tvář to neukázalo. Po sedmi měsících cíleného cestování jsem měl dluh 5 000 dolarů a myslel jsem na jediné – vrátit se do práce.

Výprodej

Mohl jsem se chlubit vzrušujícím výletem do Brazílie a nepochyboval jsem, že budu schopen vrátit se do byznysu a konečně zakotvit ve „velkém“ reklamním podnikání, o němž jsem si myslel, že by mě mohlo uspokojovat. Byl tu jediný problém. Představa, že svůj sen uskutečním v San Francisku, mě nenaplňovala nadšením.

Lidé, s nimiž jsem se setkal v Brazílii, byli vřelí a bez pokrytectví. Při vzpomínce na sebevědomé vystupování vedoucích, se kterými jsem byl nucen pracovat, je mi trochu zle. Po letech jsem měl opakující se sen, o kterém se domnívám, že vše vysvětluje:

„Vidím sebe sama osamělého na jedné straně skleněné stěny a zírám na skupinu lidí z reklamy, všichni jsou uhlazení, elegantní, sofistikovaní a zjevně si to užívají. Ať se bavili nebo pracovali, vždy se bavili. Po chvíli jsem se s nimi ocitl v místnosti a pokoušel jsem se jim přizpůsobit, patřit k nim. K mému zklamání mi zůstal pocit osamělosti, izolace a totálního nezájmu o to, co dělají. Chci být členem exkluzivního klubu, který mě popravdě odpuzuje. Rok za rokem jsem vůči nim měl stejný pocit. Ale podobně jako ve špatném manželství, jsem si říkal: „Tentokrát to bude jiné.“ Když jsem se v únoru 2001 vrátil z Brazílie, celý reklamní trh se svíjel kvůli kolapsu „dot-com“ před pár měsíci. Přes noc spadl celý internetový boom a strhl s sebou polovinu reklamních agentur v San Francisku. Těch pár míst, kde jsem byl na pohovoru před necelým rokem, už nefungovalo.

Naštěstí nebylo vše ztraceno. Navzdory ztenčujícímu se trhu jsem byl schopen si zajistit rozhovory v agenturách v Los Angeles a Miami a získat lukrativní pracovní nabídky. Během dvou měsíců jsem se stěhoval do Miami pracovat pro OCEAN advertising a byl jsem z toho nadšený. Na rozdíl od agentury v Las Vegas měla agentura OCEAN pověst firmy, která dělá vysoce kreativní reklamu umocněnou ještě oceněním za nejlepší plánování kampaní. Během rozhovoru mi ředitel plánování kampaní Ted připadal příznivě nakloněný pouličním a guerilovým průzkumům, které mě bavily a ukázaly se velice efektivními. Seznam jejich klientů také nebyl špatný. Právě jim přistála zakázka od BMW na jejich nový typ auta MINI Cooper, na které jsem měl začít ihned pracovat. Přijal jsem Tedovu nabídku, i když plat byl o 10 000 dolarů nižší než v L.A. „Konečně agentura, kde si udělám jméno!“ Aspoň jsem si to říkal.

Koncem prvního týdne v OCEANu jsem stejně zavola headhunterce, která mi tuto pozici dohodila.

„Myslíte, že ta pozice v L.A je stále volná?“ zeptal jsem se jí. Pořád jsem měl pocit, že dělám ohromnou chybu.

První den v práci jsem měl schůzku s Tedem a třemi mladými nervózními dámami ve vedoucích funkcích. Měl jsem vědět, že měli problém s novou kampaní pro jejich klienta, „TRUTH“, floridskou organizací proti kuřáctví mladistvých. Předtím se agentura OCEAN proslavila sérií průlomové reklamy pro tohoto klienta a vyhrála prestižní cenu za její pojetí. Nevěděl jsem, že vztah mezi agenturou a tímto klientem se zhoršily. Mladistvý štáb organizace „TRUTH“ byl nespokojený s jejich poslední reklamní kampaní a chtěl ji stáhnout. Během schůzky jsem tu reklamu zhlédl a pochopil jsem, proč byl klient tak rozčilený.

„Proč ty reklamy netestujeme?“ navrhl můj šéf Ted. „Ujistíme se tak, že jsou v pohodě.“ „Cože? Co má TOHLE znamenat?“ pomyslel jsem si. „Ujistíme se, že jsou v pohodě?“ Jak se ukázalo, přesně tohle jsme dělali.

Po několik měsíců jsem stál stranou a sledoval Tedem navržený velmi zkreslující výzkumný projekt, který měl prokázat, že byla reklama dobrá. Získal výstupy od lidí, kteří to celé otočili pozitivním směrem. Silně negativní hodnocení, které jsem získal od mladých lidí během schůzky cílové skupiny, bylo zcela ignorováno. V podstatě jsme mladému týmu z „TRUTH“ lhali.

Zůstal jsem v klidu a doufal, že to byl jen ojedinělý incident. Začínal jsem chápat, že moje práce jako plánovače kampaní v OCEANu bude spočívat v tom, že se ve všech výzkumech zaměřím na to, ujistit se, že „to bude v pořádku“. Koneckonců právě to je moje práce: jít a potvrdit to, co si agentura už myslela. Případná negativní nebo jenom jiná odezva měla být založena ad-acta.

Vždycky jsem věděl, že v reklamě je spousta nesmyslů, ale nějak jsem se navzdory všemu držel svého citu pro integritu. Ale tentokrát nebylo úniku. Ted vyslal vzkaz, jasný a nepřehlédnutelný: pokud se stanu skutečnou součástí „týmu“, musím hrát po jejich. Jinak budu držen stranou od spousty významných projektů.

Po práci jsme se s Ligí chtěli smočit v oceánu pár kroků od našeho South Beach kondominia. Brodili jsme se čistým tyrkysově zbarveným písečným výběžkem, učiněný ráj, a já jsem se jí opakovaně ptal „Co mám dělat? Jsem v háji!“

Po čtyřech měsících už jsem viděl dost. Jednou ráno jsem stál na schodišti v agentuře. Rukama jsem pevně svíral zábradlí a uvědomil jsem si, že nadešel okamžik pravdy. Musel jsem si vybrat. Mohl jsem se vrátit ke svému stolu, být zticha a „hrát hru“ jako všichni ostatní, nebo po schodech vyjít do Tedovy kanceláře, říct mu přesně to, co si o něm myslím, a nechat se vyhodit.

Představil jsem si sám sebe po pěti letech, jak pracuji v San Francisku jako úspěšný kreativní ředitel, už s několika vráskami získanými za lži, které bych musel říct, abych se tam dostal. Představil jsem si, jak těžké by pro mne bylo podívat se na sebe do zrcadla při vědomí, že jsem dosáhl fenomenálního úspěchu za cenu obrovské zrady sebe sama. S bušícím srdcem jsem vyběhl po schodech a usedl v Tedově kanceláři. Po několika málo minutách bylo po všem.

„Nejsi plánovač, Tede,“ řekl jsem klidně. Má slova tohoto jinak chladného a necitlivého člověka silně zasáhla, nevyvratitelná pravda jím otrásla.

V půl jedenácté jsem byl v našem prostorném apartmá s výhledem na pláž a plakal na Ligiině rameni. Právě jsem zničil svou kariéru.

Po tomhle všem si možná pomyslíte „Skvělé! Teď můžou Sean a Ligia jet do Brazílie a konečně skoncovat s tím reklamním nesmyslem.“ Problém byl v tom, že jsem pořád byl trochu v minusu a nemohl se smířit s představou, že se přestěhuji do Brazílie se svými dluhy. Tak jsem se v tom pořádku nějak motal. Udělal jsem si v Miami několik známých mezi sympatickými lidmi, kteří pracovali na volné noze, a něco pro ně zadarmo dělal, jen abych si to vyzkoušel. Dobře jsme spolu vycházeli a dokonce jsme plánovali udělat společnou nabídku hlavnímu řetězci fitness. „Hele, možná ještě nejsi mrtvý!“ myslel jsem si.

A tehdy přišlo 11. září.

Několik příštích dní jsem bloudil ulicemi South Beach. Bylo až strašidelné vědět, na co všichni myslí, ale nemluví o tom – jako kdyby zemřel celý národ. Hoře nás ochromilo. Nebylo překvapivé, že spolu s World Trade Centers padl také reklamní trh. Návrh pro řetězec fitness jsme dali navždy k ledu.

Nevzdávali jsme se naděje, vězeli jsme v Miami ještě několik měsíců a čekali na nějaké, byť třeba slabé příležitosti. Nepřišly, tak jsme s Ligí sbalili své věci a zamířili do Toronta, abychom tam setrvali, dokud si to nesrovnáme v hlavě.

„Všechny naše sny... jsou pryč!“ plakala Ligia.

Deprese

Každý den cestou na sever byl trochu chladnější, obloha šedivější a my si víc a víc zvykali na naši těžkou situaci. Na hranicích jsme museli přesvědčovat imigračního úředníka, že Ligia nebude žádat o trvalý pobyt.

„Jedeme jen navštívit mou rodinu, pak se vracíme do Brazílie,“ řekl jsem mu. Na vteřinu jsme se na sebe podívali se zábleskem vzrušení v očích. Je to pravda? Opravdu se přestěhujeme do Brazílie?

Když jsem přijel domů, cítil jsem se jako totální ztroskotanec. Pětatřicet let a visím se svou ženou na krku svým rodičům. Ze všech mých snů se stala gigantická noční můra. Pak přišly měsíce nerozhodnosti. „Měli bychom zůstat v Kanadě, poplatit dluhy a za pár let vyrazit do Brazílie? Měli bychom jet do Brazílie i s dluhy? Měli bychom prostě zůstat v Kanadě?“ Chvilí jsem dokonce uvažoval o radě, kterou mě matka léta pronásledovala – udělat si MBA. To by samozřejmě znamenalo žít s matkou a otcem další tři zimy! „Je to možné, že jsme s Ligí před necelým rokem slavili příchod Nového roku na pláži Copacabana? Co se to stalo s mým vzrušujícím životem?“

Každé ráno jsem se takhle probouzel s hrůzou z nového dne. „Panebože, pořád jsme tady,“ říkal jsem si.

Byl jsem také vzteklý. Pro ostatní bylo snadné kritizovat moje rozhodnutí, ale pro mne byla každá volba otázkou víry. Věřil jsem své intuici tak, jak by se ostatní neodvážili. Žil jsem intuitivně v souladu se svou integritou. Skončit zpátky v domě svých rodičů se pro mne rovnalo zradě. Bůh mě opustil.

Většinou jsem nechtěl nikoho vidět. Jednou odpoledne jsem byl v nákupním centru a zdálky jsem rozpoznal dávnou přítelkyni, která pracovala v jednom obchodě. Zabočil jsem za roh dřív, než mě zahlédla. Připadal jsem si tak bezcenný, jako by cokoliv, co jsem kdy udělal, k čemu jsem se rozhodl, bylo chybné.

Vyjma jednoho.

Ligia mě celou dobu podporovala. Nikdy mě nekritizovala, ani mě nepřemlouvala k přestěhování do její vlasti. Věděl jsem, že umírá touhou odstříhnout se od proher a zamířit na jih, ale věděla, že rozhodnutí, jak dál v životě, musí vzejít ode mne. Po pravdě řečeno, věděl jsem, že když zůstaneme v Kanadě, opustí mě. Kdybychom žili v Torontu, nikdy bych nebyl tím, koho si vzala, nebo mužem, jakým jsem doufal být.

Chvilí se objevil malý záblesk světla, který mi pomohl obnovit víru, jen dotek. Pořád jsem věnoval pozornost svým snům a jednoho rána jsem se probudil ze snu, se kterým jsem si zprvu nevěděl rady.

„Zdalo se mi o koale,“ řekl jsem Ligii. Neměl jsem představu, co to mělo znamenat. Později jsme tentýž den navštívili malý „Veletrh psychiky“ blízko domu mých rodičů. Konalo se to v místní veřejné škole a nemělo to úroveň Las Vegas show, na jejichž kvality jsme si s Ligí zvykli. A k tomu jsem ani neměl chuť se rozloučit s několika dolary, které jsme měli na útratu. A náhle jsem uviděl koalu.

Jedna z účinkujících měla před svým stánkem vystaven soubor fotografií.

Uprostřed tabla byla jedna fotografie, kde drží koalou. Po všem, čím jsme prošli, jsme se nemohli odvrátit od takové synchronicity.

„Měl byste si vzít tuhle dívku,“ řekla mi věštkyň.

„My už jsme sezdání,“ opáčil jsem.

„Nevypadáte jako manželé,“ řekla.

„Já vím, neděláme ten dojem.“

Byl jsem ohromen jejím postřehem. Ligia a já jsme vypadali příliš mladí na to, abychom už byli oddaní. Za chvíli jsem se zmínil o tom, čím jsem prošel v reklamě a jak se cítím ztracený.

„Trápíte se,“ řekla mi.

„Kdykoliv ukončíme nějaký důležitý vztah, ať už je to někdo z rodiny, blízký přítel nebo i kariéra, může to člověk pociťovat jako nějaký druh smrti,“ dodala.

Asi to nebyla telepatická zpráva, ale pro mne byl její jasnozřivý vhled potvrzením. Jak už jsem řekl dříve, má kariéra byla jako špatné manželství. Teď jsem trpěl kvůli rozvodu. Její slova mi dovolila odpustit si a mít o něco větší trpělivost sám se sebou.

Některé dny byly určitě horší než jiné. Poměrně často se na mne Ligia obracela jako na „Tatu Sean“. „Tatu“ je portugalské označení pro armadillo, malé zvířátko, které žije v díře v zemi. Pokaždé, když jsem prchal po schodech dolů do naší suterénní ložnice, připomínal jsem Ligii smutné malé armadillo.

„Seane, to není k ničemu, být zalezlý v noře,“ říkala mi. Její povzbuzování mi dávalo dost energie k tomu, abych pokračoval dál.

Matka a otec mě také velice podporovali. Vždycky měli problém pochopit mé rozhodnutí, a to se týkalo i pobytu Ligie a mne takovou dobu v jejich domě. Byla to úleva vidět, jak dobře spolu vycházeli – má „hippie“ manželka a mí rodiče „padesátníci“. Domnívám se, že v podstatě platí, že dobří lidé jsou prostě dobří lidé.

Můj roční pobyt doma byl opravdu Černá noc duše, což je namáhavé pro každého.

Po osmi nebo devíti neúspěšných pohovorech, kdy jsem se ucházel o práci, a po šesti měsících práce v továrně na částečný úvazek jsem konečně dospěl k rozhodnutí, které jsem měl udělat už dávno. Ligia a já jsme se přesunuli do Brazílie, přestože jsme riskovali bankrot.

„Proč nějaké peníze neukradnete,“ sarkasticky navrhl otec. Musím přiznat, že jsem s ním souhlasil. Pochybuji, že by to pro mne byla větší ostuda, než udělat bankrot, obzvláště poté, co jsem utratil tolik peněz cestováním, „honbou za snem“.

Třebaže bankrot byl velmi pravděpodobný, cítil jsem, že nemám jinou možnost. Byla to volba – přesídlit do Brazílie nebo strávit roky v depresi.

Ligia odletěla v srpnu 2002 do São Paula, aby připravila vše pro můj příchod. Zatímco byla pryč, organizoval jsem prodej našeho SUV, Isuzu VehiCross. Koupil jsem tuhle limityvanou edici auta při své první návštěvě Las Vegas. Až do dnešního dne je to má oblíbená značka. Po návratu do Toronta jsem to chtěl prodat za 35 000 kanadských dolarů. Teď jsem byl ochoten to prodat za jakoukoliv cenu.

Jakmile padlo rozhodnutí odjet, rychle mě opustila má roční deprese, kdy jsem se choval jako armadillo. Konečně jsem byl schopen prodat VehiCross, což jsem zkoušel od našeho

příjezdu. Přítelkyně Sheena mi dala placenou zakázku pro svůj kalendář, který tvořila. Ligia začala v São Paulu učit angličtinu. Náhle se do našich životů vrátilo světlo. Pár týdnů před odjezdem jsem navštívil svého bratra a jeho malého synka Camerona. Kdykoliv předtím jsem je navštívil, Cameron byl opatrný, nikdy se se mnou nesblížil. Glen mi řekl, že se bojí cizích lidí, ale já mu nevěřil. Věděl jsem, že tím problémem jsem já. Ale tentokrát Cameron strávil celé odpoledne u mne na klíně a používal mě jako své osobní kanape. Byl jsem zpět.

Nebe?

„Musíme být ochotni zbavit se toho, co jsme si pro život plánovali, a žít ho takový, jaký na nás čeká.“

Josef Campbell

Jakkoliv bolestné to bylo, konečně jsem změnil svůj život. Ten zchátralý viktoriánský dům mé psychiky jsem navždy zbořil. Jen bych si přál ten citát Josepha Campbella číst dřív! Když jsem se v listopadu 2002 přesouval do São Paula, cítil jsem se jako bych se vzdaloval celému svému dosavadnímu životu. Přijel jsem, aniž bych měl nějaký plán, neměl jsem žádnou představu, co může budoucnost obnášet. Vypadnout z Toronta byla obrovská úleva, ale bylo to také trochu děsivé.

Ligia a já jsme se postupně uvolnili v životním stylu, který nám velmi vyhovoval. Její rodiče hodně pomohli, koupili nám malé auto a dali nám nějaké peníze na zařízení malého bytu. První rok jsme oba učili v místních školách angličtinu. Ligia se soustředila na obecnou angličtinu, hlavně pro teenagery a dospělé začátečníky, já jsem vydělával víc peněz jako lektor pro vedoucí pracovníky. Po roce jsme začali učit nezávisle a oproti předchozímu roku jsme své příjmy zdvojnásobili. Koncem druhého roku jsme zaplatili všechny dluhy, které jsem měl v Kanadě. Předešlo se tak bankrotu, kterého jsem se tolik bál. Přestože jsem si zpočátku myslel, že mě učení angličtině bude nudit, zjistil jsem, že mě to povzbuzuje víc, než jsem si uměl představit. Vůbec to nevypadalo jako práce. Protože jsem byl nezávislý, mohl jsem si dělat sám svůj rozvrh. Nebyla tam žádná podniková politika ani šéf, se kterým bych měl co do činění, a nadto jsem opravdu pomáhal lidem zlepšit jejich život.

Ale co bylo možná to nejdůležitější, dělal jsem něco, co mi umožnilo být prostě sám sebou. Nenadýmá jsem se a nechoval se jako nějaký expert. Většina lekcí byla spontánní, živá a příjemná. Nebylo neobvyklé, že se výuka změnila v terapeutické sezení – pro žáky, nikoliv pro mne! Hodně mých studentů se mnou vydrželo tři nebo čtyři roky a vztahy mezi námi byly přátelštější nežli běžný vztah mezi studentem a učitelem. Když jsem se po jedné ze svých prvních lekcí vrátil do svého auta, zasáhl mě pocit vnitřního ticha. Žádné emaily, žádné podrazy, žádné pitomosti, žádná dramata. Bylo to lehké. Cítil jsem se svobodný.

Vyhříval jsem se ve svém „odpočinku“ jako učitel angličtiny a také jsem omezil své ambice, pokud jde o neuchopitelnou spirituální práci, kterou jsme nikdy nenaplnili. Ligia i já jsme se spíš nežli na přímou pomoc druhým soustředili na to, jak co nejvíc posílit naši vlastní mysl. Ve volném čase jsme četli to, co nás inspirovalo, meditovali a cvičili. Také jsem dostal videohru Max Payne, asi na pět měsíců. Někdy prostě potřebuju být pitomý chlap.

Zajímavější činností bylo zapojení do šamanských rituálů staršího anglického páru, Felicity a Andrewa. Připojili jsme se k jejich skupině potních chýší, která se scházela jednou za měsíc na jejich pozemku mimo São Paulo. Tam jsme, jednou ročně, chodili na

jejich Sun Moon Dance, propracovaný obřad meditativního cvičení, který zahrnoval příležitostní třídní tančení, bez jídla a s jen velmi málo vodou. Je extrémně náročné tento obřad dokončit a vyžaduje to obrovskou obět. Ale jakkoliv je to namáhavé, je to intenzivní zážitek omlazení. Bylo to dobré pro mou duši.

Můj nový životní styl neudělal doma na nikoho dojem, ale bylo to skutečné. Po deseti letech hledání jsem konečně žil život, který jsem vnímal jako skutečný.

Během třetího roku pobytu jsme se rozhodli otevřít vlastní angličtinářskou poradenskou společnost. Osm měsíců jsme pracovali na webové stránce podle našeho vlastního návrhu a vytvářeli nové služby, o kterých jsme si mysleli, že by mohly zajímat vedoucí pracovníky, kteří hledají, jak zlepšit svou angličtinu. Stalo se ale něco bláznivého. Zničehonic šlo všechno, oč jsme se snažili, ztěžka. Měli jsme časté konflikty s našimi designery webové stránky. Naše reklama na Googlu rozhodně neměla hvězdný úspěch. Řízení ostatních vyučujících bylo otravné a vyčerpávající. A jak se ukázalo, růst naší vlastní společnosti vůbec nebyl povznášející.

Aby to bylo ještě horší, Ligia jednou za čas pípla „Seane, snil jsi o tom, že půjdeš do Peru. Potkal jsi mě tam. Narodili jsme se ve stejný den a hodinu. Cestovali jsme Amerikou, teď jsme v Brazílii. Pak jsi všechno opustil, aby ses přestěhoval do São Paula a abychom se tu spolu stali... učiteli angličtiny? Něco není v pořádku.”

Nebylo to něco, co jsem chtěl slyšet, ale věděl jsem, že má pravdu. Takže jsme bez fanfár opustili ideu rostoucí společnosti. Ten starý já, v mých dvaceti letech, by se snažil a snažil o zvětšení své společnosti, i kdyby ho to mělo zabít. Ale ve třiceti devíti, po všem, čím jsem prošel, jsem viděl, že to, co mělo umřít, jsem nebyl já, ale mé ego. Uvědomil jsem si, že vzrůst mé společnosti není tím, co si hodně přejí, ale že to dělám proto, abych ohromil ostatní lidi. Chtěl jsem moci říct „Ano, přestěhoval jsem se do São Paula bez ničeho, a vybudoval jsem nejlepší firmu pro výuku angličtiny ve městě!” (Slyšíte, jak se buším do hrudi? Bum, bum.) Když jsme si to uvědomili, místo abychom své práci věnovali ještě víc energie, ubrali jsme. Ve stejné době nám koupil Ligiin otec neokázalý ale působivý byt jako součást dědictví. Trávili jsme čas mezi hodinami výuky dozorem nad renovací bytu a nákupy nových věcí do nového domova. Proměnili jsme jednu ložnici na prostor „Zen-Bahia” s futonem a visutým lůžkem ke čtení, meditaci nebo prostě jen tak pro ležení. Pozvali jsme jednoho umělce, aby přišel a něco namaloval na stěny a na skříně. K mému překvapení byla renovace skvělým uvolněním pro nás oba. Když jsme skončili, byl každý centimetr našeho nového domova naším odrazem.

Osvobozený od jakýchkoliv pracovních ambicí a potěšený naším novým prostředím jsem měl koncem čtvrtého roku v Brazílii hluboký prožitek míru a štěstí. Také jsem jak blázen meditoval. Skoro tříhodinové sezení se mi stalo jakýmsi experimentem.

Jednou v září 2006 jsem v pondělní odpoledne relaxoval a díval se na televizi. Strávili jsme celý víkend s Felicity a Andrewem a asi třiceti členy jejich „kmene”. Byl to pamětihodný víkend obřadů, vyprávění příběhů a významných spojení. Když jsem teď ležel na gauči, obklopila mě něžná radost. Rozpoznal jsem jedinečnou podobu tohoto pocitu a vypnul jsem televizi, abych mohl meditovat.

Po asi dvaceti minutách přišla domů Ligia. Uviděla, že medituji, a nechtěla mě rušit.

o pár minutách, jak jsem tam tak seděl se zavřenýma očima, spatřil jsem nádherný pa-prsek světla.

„Co to je?“ pomyslel jsem si. „Nějaká nová úroveň reality, kterou zakouším?“

Otevřel jsem oči a uviděl Ligii, která stála proti mně s kamerou. Právě mě vyfotografovala.

„Seane, tys byl dokonale blažený!“ řekla. Tohle je má žena. Zabralo to několik let, než jsem si to uvědomil, ale co se musí říct, je to, že Ligia vždycky ví, jak se cítím – často dřív, než to přijde. Je to příšerné.

Spolu s příležitostnými momenty dokonalého štěstí jsem začal vnímat něco, co je pro mne dokonalou záhadou. Všiml jsem si v životopisech slavných i méně slavných lidí, že hodně z nich mělo velmi přesně propracovanou ideu, co chtějí dělat, už od svého mládí. Předpokládám, že Tiger Woods, který hraje golf od svých tří let, je nejlepším příkladem. Ale já si, navzdory všemu úsilí, nevybavuji, že bych kdy opravdu chtěl něco, cokoliv, dělat jako zaměstnání.

Na univerzitě jsem studoval ekonomii, sociologii a religionistiku, aniž bych chtěl být ekonomem, sociologem nebo teologem. Dostal jsem se k reklamě v podstatě proto, že mě zajímala práce s nápady a sledování, jak lidé myslí. Reklama jako taková mě nezajímala. Výuka angličtiny, přestože příjemná, byla v první řadě způsob, jak mít na zaplacení účtů, a sotva něco, o čem bych uvažoval jako o kariéře. Ve skutečnosti jedině, co mě opravdu zajímalo, bylo pochopit podstatu Boha. Ale jak toho dosáhnout s mým vzděláním a zkušenostmi se spirituální sférou mi bylo záhadou.

Navzdory všemu jsem si uvědomil, že podzim 2006 byl nejšťastnějším obdobím mého dospělého života - ne proto, že bych měl kariéru, ale proto, že jsem ji přestal hledat.

Nikdy předtím jsem nezažil takový klid a spokojenost sám se sebou, se svými vztahy a světem kolem mě. Po deseti letech boje jsem konečně integroval svůj život tím, že jsem to vzdal.

Díky novému pochopení sebe sama jsem se rozhodl zahájit rok 2007 s novou ideou. Stejně jako mnoho lidí i já jsem si zapisoval určité cíle, jichž jsem chtěl během příštích dvanácti měsíců dosáhnout. V mých dvacátých letech jsem je málokdy uskutečnil a má kariéra stagnovala. Avšak po mé hospitalizaci moje schopnost vidět svou budoucnost značně zesílila. Ale ani s touto schopností život samozřejmě nebyl bez zákrut. Když se ohlédnu, tak ve mně i naplnění některých z mých nejambicióznějších snů zanechalo pocit nespokojenosti.

Nakonec jsem totiž přišel na to, že nemít vůbec žádné cíle může být lehčí a zajímavější cesta životem. Koneckonců, když bude můj život postrádat cíle, patrně se v něm nebude vyskytovat ani zklamání. Život bez ambicí může také zlepšit moji přítomnost „teď“, o čemž tak výmluvně píše Eckhart Tolle.

„Rok 2007 bude rokem bez cílů!“ prohlásil jsem.

Ačkoli jsem úmyslně prohlásil, že nemám žádný zvláštní plán pro nadcházející rok, čekalo na nás opravdové poslání.

Část 3

Poslání

Strach

V dubnu 2007 nás s Ligií navždy změnil jeden telefonát. Jedna z našich neteří měla „krizi“ a rodiče ji vzali k psychiatrovi. Ligia mluvila se svou švagrovou portugalsky a já se pokoušel porozumět základním informacím. Během tří dnů jsem si vyslechl, o jaké symptomy šlo: vysoká hladina energie, nespavost, neustálé mluvení, svléknutí blůzy před otcem, ohromný strach atd. Znělo mi to všechno povědomě.

„Ligie, myslím, že Ana se nezbláznila, že prochází tím, co jsem zažil já, spirituální krizí.“ Následující čtvrtek volala Ligiina sestra. Bylo jasné, že Anina mysl byla zdrogovaná tím, co jí psychiatr naordinoval. Chovala se před ním velmi špatně. Zvážili jsme, co hrozí, a druhý den jsme k nim jeli.

Cestou jsme s Ligií vypracovali plán. Připomenul jsem si svůj pobyt v nemocnici a usoudil, že Ana je nejspíš extrémně senzitivní a strach jejích rodičů ji ohrožuje. Předpokládal jsem, že se Ana bojí, protože rodiče jsou vyděšení.

„Musíme ten dům vyčistit od strachu,“ řekl jsem Ligií.

Po příjezdu jsme zjistili, že Ana je pod silným účinkem léků. Stěží udržela sklenici. Přesto byla vůči nám otevřená a srdečná a sotva jsme se setkali, objímala se s Ligií a smála se. Ligia okamžitě odešla s Anou o poschodí výš, aby s ní byla v co nejtěsnějším kontaktu a dala jí najevo svou lásku a podporu. Skutečně v jednu chvíli skočily obě oblečené pod sprchu, jen proto, aby zlepšily všeobecnou náladu – což se podařilo.

„Nejsi blázen,“ řekla jí Ligia. „Procházíš něčím velmi, velmi výjimečným.“ Já jsem zatím seděl s Aninými rodiči a vyprávěl jim dopodrobna o své hospitalizaci a o tom, jak prospěšná byla ta zkušenost pro můj život. Přestože jsem je znal už roky, dosud jsem Ligiinu bratru a švagrově nepověděl svůj příběh, protože jsem usoudil, že mají jako tolik lidí příliš uzavřenou mysl, než aby to pochopili. Ale teď, když byl život jejich dcery na váškách, jsem neměl na vybranou.

Řekl jsem jim, že jestli je její stav podobný tomu mému, Ana podle mého názoru touhle situací projde a vrátí se do života, který bude možná lepší než předtím.

Byl jsem opatrný, protože rodiče nám řekli, jak byla Ana vyděšená – to já jsem tehdy nebyl. Ale když jsem ji po několika minutách uviděl s Ligií, bylo mi jasné, že se jí hodně ulevilo. Poprvé byla schopna vyjít ve svém vlastním domově po schodech bez něčí pomoci. Postupně jsem pozoroval další symptomy podobné těm mým: demonstrace silných afektů vůči nám, vytržení nad vším, co se jí jevilo krásné, umocněný čich a sluch.

Druhý den jsme šli všichni k psychiatrovi, abychom dohodli snížení medikace na rozumnou úroveň. V čekárně jsem ohromeně sledoval, jak Ana čichá ke květinám. Zcela se ponořila do jejich vůně a vypadalo to, jako by to byly ty nejkrásnější květiny, jaké kdy viděla. Všechno mi to silně připomnělo mou vlastní zkušenost, cítil jsem, že bych mohl sám sklouznout do toho mystického prostoru.

Tehdy už jsem viděl dost, abych si byl jist, že Ana prožívá totéž co tehdy já, a povzbuzoval jsem její rodiče, aby trvali na tom, že bude zcela bez léků.

„Není to duševní nemoc,“ řekl jsem jim, „je to spirituální zkušenost.“

Přesto ale trvali na psychiatrické péči a pokračování v medikaci, aspoň prozatím. S Ligí jsme s nimi zůstali celý víkend. Celé hodiny jsem mluvil s Aninými rodiči o své zkušenosti, o knihách, které jsem přečetl a které mi pomohly pochopit spirituální krizi, o kterou podle mého názoru šlo, a o tom, co by měli dělat. Ligia dělala s Anou, co mohla, povzbuzovala ji, aby popisovala, co cítí, aby vyjádřila svou životní frustraci a integrovala, co se děje do svého vědomí.

Stejně jako bezpočet sedmnáctiletých lidí, prošla Ana za uplynulé tři měsíce hodně změnami a zklamáními. Nedávno ukončila střední školu a neuspěla ve snaze dostat se na manažerská studia na Univerzitě São Paulo (USP) – na studia její volby. Zatímco většina jejích přátel postoupila na jiné univerzity, ona zůstala sedět doma. K dovršení všeho její starší sestra a synovec nedávno odjeli do Evropy na delší pobyt. Jak je tomu u spousty dívek, Anina přátelství byla její život. Během několika týdnů byla většina z nich pryč. K tomu všemu začala zjišťovat, kým vlastně je. Přiznávala si, že strávila celý život jako „hodná dcera“ snažící se zapadat a vyhovět komukoli v jeho představě o tom, jaká by měla být. Jedné noci jsme si s Ligí a Anou povídali v kuchyni až do pěti do rána. Ana byla zpočátku vyhybavá, chodila sem a tam, mluvila směšně vysokým, dětským tónem. „Ano,“ řekl jsem, „Nechci se bavit s malou holčičkou, chci mluvit se skutečnou tebou.“ Brzy mluvila vsedě přede mnou hlubším hlasem.

„Co chceš udělat se svým životem?“ zeptal jsem se. „Nevím,“ zamumlala.

„Tak mi dovol se tě zeptat. Jak se cítíš, když pomyslíš na obchodní studia na Univerzitě São Paulo?“

„Hmmm,“ vzdychla a svěsila ramena. Řeč jejího těla nemohla být depresivnější.

Věděl jsem, že uvažovala o studiu výživy, a tak jsem se jí zeptal „A teď, jak se cítíš při pomýšlení na výživu?“

Ruce jí vylétly nad hlavu a ona zvolala „Když myslím na výživu, VIDÍM SVĚTLO!“

„Ano, ano. To je to, za čím máš jít! Ano, musíš následovat své srdce, jinak nikdy nebudeš šťastná!“ To už jsme oba tonuli v slzách. Podívali jsme se vzájemně do očí a já viděl, že se stalo něco zásadního. Byli jsme v silném spojení.

„Ale já jsem uvízlá v tamtom!“ řekla a ukázala na černě označené léky, které musela brát. „Netrap se tím,“ řekla Ligia. „O to se postaráme, až přijde čas.“

Ligia pokračovala v práci s Anou celý další den, vytrvale ji povzbuzovala, aby nenechala zvenčí odvádět svou pozornost a zůstala pozorná ke svým pocitům. Jak jsme zjistili, Ana byla poněkud závislá na internetu. Bylo těžké odtrhnout ji od nejnovějšího zdroje rozptýlení pozornosti, sociální sítě Orkut, aby se jí dalo pomáhat soustředěněji. Mezitím jsem dělal, co bylo v mých silách, abych ukázal jejím rodičům nebojácnější přístup k situaci jejich dcery.

Do nedělního večera Ana vytvořila koláž, jak se vidí teď a kým by chtěla být v budoucnosti. V koláži vyjádřila velké přání přestat být „malá dceruška“ a vyzrát v mladou ženu, která přijímá své ženství. Večer jsme odjížděli z Anina domova s pocitem, že jsme nastartovali úspěch. Ve skutečnosti jsme ji možná zachránili. Předpokládal jsem, že ji rodiče rychle zbaví léků. Později v tom týdnu vzali Anu k jejímu psychiatrovi a psychologovi. Oba řekli, že ještě nikdy neviděli, aby se děvče tak rychle dostalo z tohoto typu krize.

O dva týdny později jsme se s rodinou zase viděli. Ana stále brala léky, ale byla už svěžejší. V jejích očích se objevila dříve skrytá hloubka. Řekla nám, že nelituje té zkušenosti a že se cítí nějak jiná.

„Nestarám se tolik, co si lidé myslí,“ pověděla.

Její otec byl ale zdráhavější. „Nejsem si jist, že je to to samé,“ pravil. „Vám bylo třicet, jí je teprve sedmnáct.“ Nevěděl jsem, v čem je rozdíl, protože symptomy byly úplně stejné. Pak začal hájit psychiatry. „Je jí líp, protože brala léky,“ řekl nám. To mě rozzlobilo. Byl úplně slepý k tomu, co jsme před pár týdny dokázali, a hluchý ke všemu, co jsem mu vyprávěl o své zkušenosti. Druhého dne jsem sepsal všechny své klíčové myšlenky, jen pro jistotu, aby oba rodiče měli jasno, za čím si stojím. A dál už je to v Božích rukou. Jak týdny mýjely, naše sny o tom, že Ana přestane užívat léky, vyvanuly. Všechno naše úsilí přesvědčit její rodiče, abychom s ní mohli pracovat bez léků, bylo odmítnuto. Když její otec informoval Ligii, že Ana bude pokračovat s psychiatrem, pohádali se a Ligia křičela.

Při mém dalším setkání s Anou, byla zase tam, kde předtím, usmívající se, nejistá. Hádky mezi jejím otcem a Ligii si vybrala svou daň. Netrvalo dlouho a Ana propadla depresi. A nakonec jsme se od Aniných rodičů dozvěděli, že vzhledem k tomu, že Ana prodělala manickou epizodu, která byla následována depresí, řekl psychiatr jejím rodičům, že Ana má pravděpodobně bipolární poruchu a bude muset brát léky minimálně dva roky. Ligia zuřila a já byl zmatený. Jak to, že její stav byl tak podobný tomu mému a teď musí být dva roky na lécích? Byl jsem nepřítel.

Každou noc jsem sjížděl internet, zkoumal webové stránky, četl blogy, díval se na videa – všechno ve snaze pochopit, co to vlastně je takzvaná „bipolární porucha“.

Čím víc jsem se dozvídal, tím víc jsem byl znepokojený. Je to celoživotní nemoc, stejně jako astma nebo cukrovka. Vyžaduje to celoživotní brání léků. Pravděpodobnost relapsu do manického stavu při vynechání léků je kolem 90%. Tyto léky mají nekonečný seznam surových dlouhodobých účinků – mimořádné zvýšení tělesné váhy, ledvinové potíže, glaukom, vyrážky atd. Člověk je celý život, ačkoliv kdysi byl plný sil, okrádán o vitalitu. Při bližším zkoumání se ale ukázalo, že obrovská většina symptomů bipolární poruchy je identická se symptomy spirituální krize. Skutečně většina lidí s bipolární poruchou, o nichž jsem četl, měla v podstatě stejné prožitky jako já před deseti lety.

Bylo mi, jako bych v hlavě slyšel poplašné zvony. Ty bipolární děti mají zážitky spirituálního probuzení a jsou na celý život odsouzeny brát léky!

Byl jsem odhodlaný dojít úplného pochopení. Zabořil jsem se do prací radikálních psychiatrů ze šedesátých a sedmdesátých let, Dr. R. D. Lainga a Dr. Johna Weira Perryho. Oba prohlašovali, že jsou schopni léčit lidi s mnohem závažnější duševní nemocí, schizofrenií. Byl jsem šokován zjištěním, že na smyslové úrovni má hodně lidí se schizofrenií stejný druh prožitků, jaké jsem měl já: pocit jednoty se vším, bezčasí, představa, že jsem mesiášem jako Ježíš, že jsem vyslán Bohem, láskyplné výlevy ke komukoliv, s kým se cítí člověk dobře, setkání se smrtí, prudký hněv, když je tento prožitek kontrolován či potlačován rodiči, lékaři nebo policií. Jinými slovy: aspoň na smyslové úrovni je schizofrenická zkušenost, bipolární manický stav nebo spirituální krize totéž! Takže

jak to, že já jsem bez léků, zatímco všichni lidé s bipolární poruchou směřují k relapsu? Nakonec jsem sáhl k předběžné hypotéze: bipolární manický stav je něco jako psychos-pirituální zvracení – proces, který musí proběhnout, jinak se zase vrátí.

Z kontaktů s lidmi s bipolární poruchou jsem pochopil, že jejich typická situace probíhá tak, že se dostanou do konfliktu s policií nebo rodinou, která se pokouší je kontrolovat, fyzicky nebo verbálním útokem. Jinými slovy pokouší se je vyděsit natolik, aby byli povolní. Já jsem nikdy nepřipustil, aby k tomu došlo. I když mi policie hrozila, že mě zavřou, ignoroval jsem to. Odmítl jsem manipulaci. Výsledkem bylo, že můj proces (mé zvracení) proběhlo až do konce. U velké většiny lidí byl jejich manický proces „zablokovan“ a „blok“ je vystavěn léky. Když se medikace zastaví, mánie se časem vrátí. Manický proces se nikdy nezastaví, dokud není uzavřen. Vše, co má být vyzvraceno, musí ven. Od té doby jsem svůj názor poněkud změnil, ale takhle jsem si to tehdy myslel. Když jsem si svá zjištění ověřil, stal jsem se důraznějším. Vytvořil jsem na YouTube kanál bipolarOR-wakingUP, kde jsem se podělil o svůj vlastní příběh v sérii videí. Představoval jsem si, že dokud budou psychiatři Aně říkat, že je duševně nemocná, budu tam křičet opak. Tato videa mi nejen pomohla zveřejnit získané informace, ale spojila mě s mnoha lidmi trpícími bipolární poruchou, kteří sdíleli mou zkušenost. Jak řekla jedna dívka: „Seane, po vyslechnutí tvého příběhu jsem si řekla, že můj život se může změnit. Děkuji ti.“

Po vyslechnutí příběhů lidí z celého světa jsem byl schopen líp se připravit na další úkol. Můj plán byl jednoduchý – studovat bipolární poruchu, dokud budou psychiatři říkat rodině, že Ana bude potřebovat léky celý život. Doufal jsem, že na to přijdou dřív, než bude pozdě, protože vedlejší účinky si vybíraly svou daň. Ana velmi rychle tloustla. Takže s ohledem na tuto chmurnou možnost, která před nimi byla, jsem jim navrhl zapomenout na doktory a s plným vědomím provést Anu celou manickou krizí, jakmile přestane užívat léky. Zatímco jsem se prohrabával horami informací, Ligia pokračovala v práci s Anou a povzbuzovala ji k rozšíření obzorů: nehledět jen na onu manickou epizodu ale na celý svůj život.

Přestože Ana stále užívala léky, učinila důležité kroky směrem k budoucnosti, která bude lépe odpovídat tomu, kým opravdu je. Pravidelná terapeutická sezení a jóga byly důležitou součástí tohoto procesu, ale patrně nejzásadnější bylo její velmi odvážné rozhodnutí stran jejího vzdělání.

Na střední škole se připravovala na studium obchodního směru na vysoce uznávané Univerzitě São Paulo (USP), kde studovala její sestra. Aně více než co jiného přivodilo depresi a možná i celou poruchu její nekonečné úsilí věnované tomu, aby se dostala na USP. I přes své potíže se Ana stále účastnila přípravného kurzu, který jí měl pomoci dostat se příští rok na USP. Jenže jak se během její první epizody ukázalo, její srdeční záležitosti nebyl obchod ale výživa.

Během pár týdnů se Ana rozhodla opustit přípravný kurz a prozkoumat možnost studia výživy ve škole, která by jí víc vyhovovala. Byl to v jejím vývoji zásadní krok. Asi ji to zcela nevléčilo, ale posunulo ji to správným směrem. Přestože Ana neměla jinou možnost, než stále užívat stabilizátory nálady, brzy po tomto rozhodnutí už nemusela brát antidepresiva.

Láska

V červenci příštího roku se Anina sestra Eliana vrátila z půlročního výměnného studijního pobytu v Paříži. Když přiletěla do São Paula, věděla už, jak na tom její sestra je, a doufala, že bude v jejích silách jí pomoci. O týden později nás Ana a Eliana navštívily a zůstaly u nás i přes noc. Eliana byla velmi vzrušená ze svého cestování, šťastná, že je doma, a plánovala, že se během týdne vrátí na USP. Celý večer jsme poslouchali její příhody a prohlíželi si fotografie. Byl to příjemný večer. Ana chtěla probrat zdejší možnosti vzdělávání a plánovala strávit s Elianou v jejím bytě zbytek týdne.

Pár dní po této návštěvě Eliana zavolala Ligii.

„Seane, Eliana je mimo sebe. Musíme tam zajít,“ řekla Ligia, když dotelefonovala. Nemohl jsem uvěřit tomu, co jsem slyšel.

„Copak Eliana má také manickou krizi? Copak žiju v televizním seriálu?“ pomyslel jsem si. Když jsme přišli do jejího bytu, vzdáleného několik mil, Eliana vypadala agitovaně, ale jinak v pořádku. Naléhavě potřebovala probrat s Ligí nějaké nápady, jež Ana považovala za absurdní a zmatené. Seděl jsem u stolu v jídelně a snažil se zůstat klidný, když tyhle dvě přešly do portugalštiny a mluvily tak rychle, že jsem nerozuměl všemu. Eliana byla trochu rozrušená, ale nijak vážně. Pak nás vzala do své ložnice. Na zdi byla rtěnkou napísaná báseň v portugalštině:

„Co je svět?

Svět se sám zachránit nemůže,
protože sám v sebe nevěří.

Jak můžeme současně milovat a být svobodní?“

„Napsala jsem to, protože je to důležité,“ řekla nám.

„Byla jsem blázen, ale nikdy jsem nepsala po zdech,“ poznamenala Ana.

Během večera s námi Eliana probrala spoustu nových nápadů, ale pořád měla problém jasně je vysvětlit. Přesto jsem okamžitě pochopil, co se děje. Byla ve stavu osvícení.

„Jak vnímáš čas?“ zeptal jsem se jí.

„Čas neexistuje!“ široce se ušklíbla.

„Je to síla a s touto silou můžeš kontrolovat svět,“ řekla.

„Co je síla?“ zeptal jsem se.

„Prostě můžeš číst lidi. Je tam všechno!“

Sám jsem si tu schopnost vybavil.

„To se stane každému!“ zvolala.

„Proč?“ zeptala se Ligia.

„Protože jsme už osvícení, jen o tom nevíme,“ odpověděl jsem.

„Ano! Ano!“ vykřikla Eliana vzrušeně. Líbilo se jí, že jsme se ztotožnili s jejím vhladem. Dal jsem Elianě deku přes ramena a poslouchali jsme její bláznivé moudrosti. Jestli to dávalo smysl nebo ne, bylo jedno. Důležité bylo, že jsme tu byli pro ni, všichni jsme jí naslouchali, aniž bychom soudili.

„Ty jsi skutečný Buddha,“ řekl jsem. A v tu chvíli byla.

Eliana se ulevilo, že se s námi podělila o své myšlenky. Lehla si k odpočinku a já jsem se vrátil do našeho bytu. Ale nemohla spát a držela Ligii vzhůru až do šesti do rána. Na její žádost jsme nevolali jejím rodičům, abychom jim sdělili, co se dělo.

Já jsem se vrátil do práce a Ligia zůstala s děvčaty. Příští den ale v přeplněném bytě stoupalo napětí a Ligia se také vrátila domů. Eliana odmítala naši radu, aby během své krize bezpečně setrvala doma, a trvala na tom, že se během víkendu zúčastní nějakých večírků. Byla se svou sestrou, tak jsme to nechali být. Eliana byla šťastná a dobře fungovala. Ale Ligia měla při řízení auta domů srdce až v krku při myšlence, že jsme je tam nechaly samotné.

V pátek večer jsme se s Ligií dívali na televizi a já jsem na to nepřestával myslet.

„Neochránili jsme ji dostatečně,“ pomyslel jsem si. „Je v São Paulu, v manickém stavu. Může se stát cokoliv.“ Byl jsem minutu od minuty nervóznější.

V půl jedné v noci zazvonil telefon. „Jsem na večírku a jsem vyděšená.“

Oblékli jsme se a spěchali ji vyzvednout, co nejrychleji to šlo.

„Nedovolím jim poslat ji do nemocnice. To budou muset nejdřív povolat záchranku na mne.“ řekl jsem Ligií. Nechtěl jsem ztratit Elianu tak, jak jsem ztratil Anu. Zatímco Ligia řídila auto v tom šíleném chaosu známém jako São Paulo, mluvil jsem mobilem s Elianou.

„Jak jsi to udělal, Seane? Jak jsi zvládl strach?“ ptala se.

„Buď s lidmi, kteří tě milují,“ odpověděl jsem.

Po příchodu do obytného komplexu jsem vystřelil rovnou ke schodům do prvního poschodí a našel jsem ji tam samotnou ve tmě. Krčila se bosá na schodech. Její mobil, stále zapnutý, ležel na zemi. Ve chvíli, kdy se automaticky zapnulo světlo, se probírala, vstala a pohnula se ke mně, a pak se mi zhroutila do náruče. V duchu jsem si představil světelnou energii proudící z mého srdce do jejího, takže se probírala a přišla k vědomí. Ligia ji objala zezadu. Zdálo se, že to funguje. Asi po minutě byla zpátky, s námi. Šlo to ztěžka. Vzali jsme ji dolů do auta. Na ulici Ligia řekla: „Musím se vrátit pro její boty a kabelku.“ „Zapomeň na to!“ odpověděl jsem. „Na to bude dost času později.“

Cestou zpátky do našeho bytu znovu zkolabovala ve výtahu, tentokrát Ligii na ramenou. Zvedl jsem ji a doslova ji pronesl dveřmi. Vymrštila se a v radostné hysterii vykřikla v rodné portugalské: „Chci létat! Chci létat! Chci létat!“

„Je to divoška!“ žertoval jsem s Ligií. Jakkoliv vážná situace to byla, nikdy jsme neztratili smysl pro humor, bez ohledu na absolutní šílenost té chvíle.

Uvnitř jsme ji okamžitě uložili na náš futon, do „Zen-Bahia“ prostoru v našem bytě – do místa, kde jsme relaxovali a meditovali. Byla to také naše kancelář.

„To je šamanský proces... Vstup do něj... Vstup do šamanského procesu...“ šeptal jsem Elianě do ucha.

Během pár minut vykřikla: „Máš pravdu! Máš pravdu!“ a zmítala se napříč futonem a na podlaze. Rychle jsme z místnosti odstranili kancelářskou židli a keramiku a další věci, o které by se mohla poranit. Ligia pak donesla několik svíček, aby posílila posvátnost toho prožitku.

Když tam s ní zůstala Ligia, začala ze sebe strhávat šaty a pořád křičela „Žádná hanba! Už žádný stud!“

Zase se mi vrátily vzpomínky na mé vlastní prožitky. Nemohli jsme s Ligí dělat nic jiného, než se smát a nechat všechno běžet, jak to podle nás běžet mělo. Zůstal jsem zdvořile mimo pokoj. Vlastně jsem šel pro deku z umělé kožešiny, abych ji přikryl, jak se tam válela. Nemělo smysl snažit se, aby zůstala oblečená. Když jsem se vrátil, svištěla po pokoji a trvala na tom, že chce létat. K mé nejhorší obavě se vrhla na naše skleněné dveře na balkon a pokoušela se letět ze třináctého podlaží, kde jsme bydleli.

„Nebe! Nebe!“ pořád opakovala.

Viděl jsem, že Ligia je příliš malá na to, aby situaci zvládla, tak jsem vběhl do pokoje a zůstal stát před roztahovacími dveřmi na balkon. Elianino tělo se odrazilo do mé náruče a současně její noha kopla do našeho počítače. Pak si Eliana zase lehla na futon. Přikryl jsem ji dekou a nechal jsem ji s Ligí na několik minut v klidu. Eliana měla úplný mimotělní prožitek – daleko intenzivnější, než čím jsem prošel já.

Pozoroval jsem ji zblízka a viděl, jak se začíná hýbat a dýchat přirozeně. Hluboké, zrychlené dýchání ji totiž přivedlo do nejtemnějších zákoutí duše. Přikrytá dekou začala kroutit boky jako při sexu nebo při porodu. Připomněl jsem si podobné pocity, které jsem měl před lety během dechových cvičení s Dr. Stanem Grofem, takže jsem věděl, že prochází něčím důležitým. Později mi Eliana vysvětlila, že prožívala své vlastní narození a cítila, jako by byla znovu v děloze.

„Budu tam devět měsíců?“ byla jedna z myšlenek, které jí táhly hlavou.

Začaly kontrakce. S Ligiinou pomocí pevně stáhla břicho, jako by se dítě už mělo narodit. Po dlouhých pěti minutách jsem vstoupil do místnosti, abych zjistil, jestli Ligia něco nepotřebuje. Když jsem se k nim přiblížil, Eliana mě uchopila za ruku a začala ji líbat.

Byla v absolutní extázi.

Ligia a Eliana té noci spaly v naší posteli, já na futonu. Jednu chvíli Eliana spadla z postele, když šla do koupelny a poranila si nohu. Ve stavu, v jakém byla, necítila bolest. Jako většina lidí s bipolární manickou epizodou, ani ona nemohla spát. Uložili jsme se ke spánku v šest ráno a už kolem půl jedenácté jsme byli vzhůru.

Byl jsem znepokojen tím, že Ana je sama v Elianině bytě v São Paulu a jel jsem ji vyzvednout. Když jsme se po hodině vrátili, Eliana ležela s Ligí na gauči. Přes den jsme se s Ligí a Anou střídali v kontaktu s Elianou. Když tam ležela v alterovaném stavu, dotýkal jsem se jejích zad nebo ramene, protože jsem si pamatoval, jak moc jsem potřeboval během své vlastní epizody láskyplné dotyky. Neumím si ani představit, jak strašné musí být jedním z tisíců lidí venku zamčených během epizody v izolaci. Později jsem ji prostě držel za levou ruku a zachovával posvátný stav mysli. Mluvili jsme jen chvílemi, ale vřele. Jednu chvíli se na mne podívala a řekla: „Potřebuji tě.“

„Já tebe taky. Potřebujeme se navzájem,“ odpověděl jsem.

Otočila se a podívala se mi přímo do očí.

„Věřím v tebe,“ řekla mi.

„Věřím v tebe,“ opakovala.

Nikdo nikdy se mnou takhle nemluvil – žádné ego a tak podobně... prostě čisté z duše jdoucí vyjádření pocitů. „Také v tebe věřím,“ řekl jsem. Políbil jsem ji na čelo. Byla pro mne svatá.

Její nálady se během dne proměňovaly. Chvilí hodně plakala, pak nás zdvořile požádala, abychom odešli z místnosti. Později, zatímco jsme se bavili u kuchyňského stolu, se zepřetala, jestli věřím v reinkarnaci. Zjevně přemýšlela o smrti.

Jídlo muselo být výjimečné, když jsem tak pozoroval svou kultivovanou neteř, jak jí bez přiboru volská oka. Když dojedla, byla tak vyčerpaná, že jsem jí musel pomoci do postele. Ligia dala Elianě pastelky, aby vyjádřila sebe samu. „Jsem teď svobodná,“ řekla nám, když pokreslila celý list jednoduchým obrázkem modrých racků nad vodní hladinou. Když byla zpátky na gauči, začala Eliana zase „létat“. Byl jsem zmatený, protože jsem si myslel, že už má za sebou alterované stavy. Zřejmě měla na Druhé Straně ještě spoustu práce. Svíjela se, sklouzla na zem. Pomohl jsem jí zpátky na gauč, začala šplhat na jeho opěradlo. Znervózněl jsem.

„Co to dělá?“

Odplazila se ode mne, jako by se pokoušela utéct. Vyskočil jsem z gauče a poprvé jsem ztratil fyzický kontakt s ní. Stála na opěradle, opírala se rukama o zed'. Tiše jsem se plížil jejím směrem, kroužil jsem kolem gauče, a zjistil jsem, že mezera mezi námi je zatarasená koženým sedátkem.

„Ach jo.“

O vteřinu později se Eliana pokusila přeskočit mě a proletět skleněnými balkonovými dveřmi.

Naštěstí přistála v mých rukou s primárním skřekem, který vydávala během pohybu. Nepamatuji se tuhle přelomovou vteřinu. Nemám v paměti obraz jejího skoku. Poprvé jsem byl vyděšený. Všichni jsme byli.

„Tohle jsem nepředpokládal,“ řekl jsem Ligii a nesl Elianu zpátky na gauč.

Eliana ležela zase na gauči a začala zkoumat své paže. Nevěděl jsem, že tři dny předtím si je po cvičení jógy potloukla při pokusu projít zdí. „Kde jsem k těm modřinám přišla?“ zeptala se zneklidněně. Bolely ji nohy od toho, jak noc před tím spadla z postele. „Jak jsem si poranila nohu?“ Všimla si i naražených žeber, pravděpodobně z toho skoku.

„Nevím, co se stalo, a až doteď jsem necítila žádnou bolest,“ řekla. Její blaženost byla pryč. Teď byla vyděšená.

„Podívej, já vím, že se snažíš mi pomoci, ale... nejsem na to připravená... Nikdo tomu neuvěří,“ pravila utrápeně.

„Počínala sis správně,“ odpověděl jsem.

Ligia rozpoznala Elianin strach, ale nevěděla, jestli je ve změněném stavu vědomí nebo ne, a snažila se ji vrátit do reality.

„Dobrá, vraťme se zpátky. Jsi tady! Tohle je skutečné!“ vyštěkla a bouchla do jídelního stolu.

„Tohle je nemocnice?“ zeptala se Eliana zírající hrozivě na naše bílé stěny.

„Ne, to je náš byt a ty jsi v pořádku,“ řekl jsem.

„Umírám?“

„Svým způsobem, ale budeš v pořádku.“

„Prodávала jsem v Evropě drogy?“

„Ne.“

Zodpověděli jsme její otázky, jak nejlépe jsme mohli, pokoušejíce se zmírnit její úzkost, ale moc to nepomohlo. Vyčerpaný jsem se jí nakonec zeptal: „Čeho se bojíš?“

„Bojím se tebe.“

V tu chvíli jsem věděl, že přišel čas ustoupit. Eliana mě zcela asociovala s jinou realitou, kde byla šťastná a já byl její hrdina. Teď, když měla úzkost, jsem ji nějak z něčeho obviňoval. Tak jsem si to aspoň vysvětloval. Pro zbytek noci převzala kontrolu Ligia a já jsem odpočíval.

Později toho večera, čtyři dny po záchvatu, Ligia poprvé kontaktovala Elianinu matku Marii. Během jejich telefonátu jsem zaslechl, jak Eliana říká „No, Sean tu není. Bojí se mě.“

Prestože jsem věděl, že se její pocity vůči mně zase změní, ranilo mě to. Šel jsem si lehnout rezignovaný. Modlil jsem se tu noc „Bože, Ligia a já jsme vyčerpaní. Prosím tě, pomoz Elianě, aby se vyspala a vrátila do reality. Myslím, že je hotová.“

Neschopný usnout jsem se přesunul na gauč naproti futonu, na němž spala Eliana se svou sestrou. Udělal jsem to, protože jsem byl k smrti vyděšený z toho, že by Eliana mohla zopakovat svůj pokus dostat se na balkon. Každý zvuk, který jsem tu noc slyšel, mi zněl jako otevírání skleněných dveří. Usnul jsem kolem půl šesté ráno. Dívky spaly celou noc.

Ráno Ligia skočila do postele, kde byla děvčata, a přátelsky je probudila. Slyšel jsem jejich smích. Pomalu jsem tam vlezl, přiblížil se k Elianině obličejí a juknul jsem na ni. Rozchechtala se. Byla zpátky!

Eliana, která se vrátila, byla zdravá, ale nebyla to úplně ta dívka, kterou jsme znali.

Trošku našťavaná a velmi citlivá, chtěla být sama. Trpěla z příčin, kterými jsme si nebyli zcela jisti. Později téhož dne jsme ji s Anou odvezli do domu jejich rodičů.

Když jsme si sedli s Marií, pokusil jsem se vysvětlit, co by se mělo dělat.

„Trpělivost, trpělivost,“ prosil jsem. „Je v pořádku, jen potřebuje trochu času.“

Řekl jsem, co mělo být řečeno, ale po zkušenostech s Anou jsem věděl, že mé úsilí bude marné. Ve snaze „pomoci“ své dceři udělali pravý opak.

„Vím, že mi nevěříte,“ řekl jsem Marii.

Soucítěně mě uchopila za ruku. „Věřím, že je to váš výklad.“

„Můj výklad... můj výklad...“ frustrovaně jsem mručel.

„Deset let... deset let se to pokouším vysvětlit a pořád to nikdo nechápe! Je jedno, jestli to říkám nebo ne, nikdo nerozumí!“ pomyslel jsem si.

V té chvíli Eliana chtěla, abychom šli. S nervy napjatými k prasknutí jsme to s Ligí nechali plavat. Nebyl to ten hollywoodský šťastný konec, v nějž jsem doufal.

Na cestě domů jsem si byl jistý, že i kdybychom to měli podstoupit znovu, nic nezměním. Dávali jsme Elianě po celých pět těžkých dní vše, co šlo. Víc po nás nikdo nemohl chtít.

Druhý den se Ligia zbavovala stresu z víkendů tím, že šla rovnou do jejího kurzu angličtiny, který jí měl pomoci zapomenout na zmatek, kterým jsme právě prošli. Šla také do parku vyčistit sebe samu svými vlastními rituály.

Pokud jde o mne, zrušil jsem rozvrh vyučování a zůstal celý den v posteli. Ta zkušenost byla příliš drtivá. Na jednu stranu jsem si nebyl jistý, jestli Eliana bude schopna přežít

tu spoustu nesmyslů, co se na ni chystá. Měl jsem o ni strach. Ale na druhou stranu jsem věděl, že jsme s Ligií udělali cosi pozoruhodného, když jsme provedli zcela nepřipraveného člověka manickou epizodou bez doktorů a hospitalizace. Jakkoliv to bylo nebezpečné, byl jsem na nás všechny pyšný, obzvláště na Elianu.

Ta zkušenost také dala smysl všemu, čím jsem prošel. Konečně tu bylo něco, co vy-
padalo jako spirituální práce, kterou jsem hledal od své hospitalizace. Poprvé ve svém životě jsem slyšel hlas, který mi říkal „To jsem já a tohle je to, co dělám.“

Byla to práce opravdového šamana.

Naděje

Elianiny první týdny doma byly hrozné. Jak se dalo čekat, její rodiče dělali všechno, co normální rodiče dělají, aniž by si uvědomovali, že věci jen zhoršují. Během prvního týdne ji vzali ke dvěma místním psychologům a psychiatrovi její sestry – všechno navzdory našim doporučením. Prosili jsme o trpělivost. Místo toho stiskli alarm.

Díky bohu, protože jsme jí umožnili projít celý proces, psychiatr nebyl schopen najít žádné symptomy mánie a nechal ji odejít bez léků. Nemohl jsem tomu uvěřit. Zřejmě byla dost chytrá na to, aby byla před doktorem zticha. Ale to neznamená, že i pod povrchem bylo všechno v pořádku.

„Vy mě kontrolujete, vy mě kontrolujete!“ – to byla její mantra v těch prvních týdnech doma. Eliana se zjevně cítila kontrolována rodiči, i když šlo o sebemenší návrh z jejich strany. Poprvé v životě se s nimi každý den hádala.

Protože život s nimi se stal příliš konfrontačním, rozhodla se Eliana být ve svém bytě v São Paulu tak často, jak jí rodiče dovolili. Maria trvala na tom, aby Eliana strávila většinu nocí s ní, dokud i ona nepochopila, že napětí mezi Elianou a jejím otcem je pro rodinu nesnesitelné.

Eliana měla doma problémy, ale ani nám nebyla ochotna naslouchat. Navzdory opakovanému doporučení, aby zvolnila a odpočívala, zaplnila svůj čas aktivitami a vrátila se ke svému normálnímu životu, jako by se nikdy nic nestalo.

Přišla k nám na oběd o měsíc později a byla poněkud nepříjemná, když mluvila o tom, co se přihodilo. Přestože znala hodnotu toho, co prožila, a byla vděčná za to, že je bez léků, nedělala toho moc, aby svou zkušenost integrovala do běžného života. Jedinou výjimkou bylo, že začala chodit k novému terapeutovi, transpersonálnímu psychologovi, kterého jí našla a moudře doporučila Ligia.

Pár dní po našem společném obědě měla Eliana relaps. Hodně se učila a tři dny nemohla spát. Tohle, spolu s nějakým hlukem z blízkého staveniště a typickým chaosem São Paula, jí přivedlo do stavu zmatenosti.

V touze po pohodlí a bezpečí zavolala matce. Ale Maria nechtěla nic riskovat. Navzdory Elianinu ujišťování, že je jí „dobře“, vyjeli její rodiče z jejich města Itu, aby ji vyzvedli. Sotva byla v rodičovských rukou, volala nám, jakmile to bylo možné.

„Nutí mě brát léky,“ řekla mi. Znovu ji odtáhli k psychiatrovi.

„To je mi líto, Eliano,“ řekl jsem, znovu poražený.

„To je dobrý,“ odpověděla.

„Věřím ti, Eliano,“ řekl jsem jí. To bylo všechno.

„Vy mě zabijíte, vy to víte,“ opakovala rodičům. „Tohle chcete?“ Nakonec souhlasila s tím, že deset dní bude brát léky.

K mému úžasu nás o týden později navštívila Maria. Byla frustrovaná a hledala pomoc. Zřejmě se nakonec Ligiino úsilí a moje rozmluvy s ní vyplatily. Jak se ukázalo, Maria hodně

četla materiály, které jí Ligia dala. I když nic z toho Marii nepřesvědčilo a neposkytlo jí jistotu, že Eliana netrpí chemickou nerovnováhou, jak tvrdili psychiatři, knihy jí otevřely oči pro alternativní možnosti. Prostřednictvím literatury, kterou jsme doporučili, byla Maria uvedena do teorií o duševních nemocech, nejen od Dr. Stanislava Grofa, ale také od Dr. Roberta Assagioliho, Dr. Carla Junga, Kena Wilbera a dalších. Maria si dala tuto směs optimistických názorů do kontrastu s beznadějnou jistotou psychiatrů a připustila, že na tom, co jsme jí říkali, možná něco je.

„Eliana neintegruje, nepracuje se svou zkušeností,“ řekla nám. Když Eliana druhý den odmítla medikaci, Maria nevěděla, co má dělat. Rychle jsem jí udělal návrh. Vrátil jsem se ke své „teorii o zvracení“ a řekl jsem: „Dobře, když tím Eliana poprvé procházela s námi, došla daleko, ale je zjevné, že měla jít ještě dál. Druhá epizoda byla zablokována vámi a léky. Je to tak?“ Maria souhlasně přikývla. „Jestliže zítra vysadí medikaci, je podle mne pravděpodobné, že do dvou týdnů přijde relaps a všechno to půjde ven – blééé!“ napodobil jsem zvuky dávení. „Až k tomu dojde, zavolejte nám a my ji tím společně provedeme.“

Maria byla otevřená a naslouchala, ale ve skutečnosti to slyšet nechtěla. Představa třetí epizody nebyla nic, na co by se těšila, stejně tak Ligia a Eliana. Ale já to chtěl. Chtěl jsem, aby na tom spolupracovaly obě strany rodiny. Chtěl jsem vidět Elianu kompletně uzdravenou, protože jsem věděl, že je to možné. A sobecky jsem chtěl strávit dalších několik hodin s tím čistým, nespoutaným duchem. Než Marie odešla, řekl jsem jí: „Chci ti jenom poděkovat za to, že jsi zvážila naše návrhy. Víím, že je to pro tebe velmi odlišný přístup.“

„Po pravdě řečeno, ty prostě nabízíš nadějnější perspektivu než doktoři,“ odpověděla. Tady mne to trklo. Rodičům nejde o mé zkušenosti, mé vzdělání v oboru nebo zvučnost teorie. O nic z toho. Jde o výsledky. Chtějí svou dceru zpátky, a jestli je třeba jít za mongolským šamanem nebo německým neurochirurgem, udělají to.

Sotva Maria nastoupila do výtahu, sedl jsem si na futon, abych strávil, co se právě stalo. Mou myslí prolétla vize dramatického posunu zemských pevninských desek. Po měsících frustrace, bojů s mainstreamovými názory a psychiatrickými rychlo-opravami se hra náhle otočila v náš prospěch.

Elianina třetí epizoda začala o dva týdny později, přesně podle rozvrhu. Její energie stoupala, takže Ligia zůstala s Elianou a Marií v jejím bytě. Po několika dnech Eliana vsoupila do procesu znovuzrození, přesně uprostřed terapeutického sezení. Ligia mi novinku volala a naplánovali jsme, že s Elianou a Marií přespíme na psychologické klinice (možné pouze v Brazílii!).

„Chceš přijít“ ptala se mě Eliana po telefonu. Zněla, jako když mě zve na večírek.

„Vidím slony!“ hihňala se.

Sbalil jsem nějaké zásoby na naše malé táboření a dorazil na kliniku kolem půlnoci. Eliana vypadala unaveně, ale byla naladěná pozitivně. Nechtěl jsem rušit vzniklou posvátnou náladu a vstoupil jsem potichu. Na začátku byla docela vyřízená, ale ožila, když jsem usedl. Většina jejich řečí byla bláznivá jen napůl, takže jsem se ničeho neobával. Mimochodem, zaměstnávala se přemalováváním psychologova umění na stěnách plátky

sušených banánů. Byl jsem příjemně překvapen zjištěním, že skutečně viděla slony – zdi kliniky byly ozdobeny obrázky hinduistického boha Ganěše a dalšími tlustokožci.

V jednu chvíli jsem přinesl do pokoje krabičku sirek, abych zapálil svíčky pro náš poslední posvátný společný večer. V okamžiku mé nepozornosti mi Eliana vytáhla krabičku sirek z ruky, jednu zapálila a držela ji před svým obličejem.

Zpětně vzato je mi jasné, co jsem měl rozumného udělat: sfouknout tu sirku, když Eliana seděla naproti mně na zemi. Bylo by to snadné. Ale také by to byla chyba.

Jenže já jsem neseděl naproti mladé ženě. Seděl jsem naproti jaguárovi. Jaguár mě testoval a jakýkoliv projev strachu mohl způsobit velký problém. S pohledem upřeným na ni jsem se zvedl na ruce a kolena a přiblížil nos na několik palců k sirce. Skrze plamen jsem se jí klidně díval do očí a dával jí najevo, že jsem připraven na cokoliv – jeden jaguár proti druhému.

Sfoukla sirku a poslal mi sírový kouř do obličeje.

Ligia dala čtyři svíčky doprostřed pracovny, kde jsme měli spát. Zapálili jsme svíčky a já je pojmenoval po každém z nás: „Eliana... Ligia... Maria... Sean!“ Eliana se smála našemu novému symbolu solidarity.

Když jsme se uložili ke spánku, Eliana ke mně natáhla ruku, abych ji za ni držel. Ležel jsem vedle ní a ona se otočila, takže bychom se mohli mazlit, pokud by došlo k fyzickému kontaktu. Držel jsem její ruku ve své pravici a levou ruku jsem měl na jejím levém rameni. Ligia pomohla Marii se uložit, vrátila se a oba nás přikryla dekou. Zůstal jsem vzhůru s Elianou skoro celou noc, chránil ji a posílal jí lásku. Ligia se snažila usnout, ležela naproti nám, ale byla vzhůru až do úsvitu.

Když svítání pokročilo, usnul jsem a Ligia odvedla Elianu do jiné místnosti, protože jsem chrápal (asi stárnu). Spala jako dudek skoro až do poledne. Já jsem odešel do práce předtím, než vstala. Ligia mě vyprovázela k autu a cestou se zeptala: „Myslíš, že bude mít ještě jednu krizi?“ „Myslím, že ne,“ řekl jsem.

„Dnešní noc byla skvělá... Obě strany rodiny spolupracovaly... Správné místo... Její zkušenost byla úplně odblokována. Celá ta věc byla jakýmsi uměleckým dílem. Bylo to dokonalé.“

Vře jsme se s Ligí objali a rozloučili se se stejným vzájemným obdivem a vitalitou, jaká nás provázela prvních osm let naší známosti.

Jak se dalo očekávat, Eliana se vrátila do naší „reality“ přecitlivělá, slabá a unavená. Zhruba první týden byla frustrovaná neschopností se soustředit na četbu, studium a podobně. Ale zvykla si na své nové Já, byla schopná se vrátit na univerzitu, dokončit semestr, složit všechny zkoušky, a to vše bez léků – pozoruhodný úspěch.

Dali jsme si spolu Vánocemi oběd a probrali jsme nějaké detaily její zkušenosti. Tentokrát už byla schopna pohlížet na celou záležitost objektivně.

„Myslíš, že budeš mít relaps?“ zeptal jsem se jí.

„Nemyslím,“ řekla. „Po těch prvních dvou epizodách jsem byla v jakémsi stavu popírání, jednala jsem, jako bych byla v pohodě a všechno bylo v pořádku. Ale potřetí to bylo jako... vzdala jsem to.“

„Aha, kapitulace!“ řekl jsem, šťastný z té odpovědi.

Pokračovali jsme v rozhovoru a já jí dal nějaké dobré rady do budoucna.

„Věnuj pozornost svým snům,“ řekl jsem. „Pomohou ti pochopit sebe samu a ukážou ti směr, jímž bys měla v životě jít.“

„A sleduj synchronicity. Když se ocitneš v překvapující situaci, dávej dobrý pozor. Může to mít pro tebe význam,“ radil jsem jí.

Jako příklad jsem jí vypověděl svůj sen, který jsem měl o letadle Charlese Lindbergha, The Spirit of St. Louis, který jsem zmínil v první části této knihy. Stejně jako většina Brazilců, ani ona o něm nikdy neslyšela.

Následující den jsem se s Elianou setkal znovu na oslavě Aniných narozenin. Večeřeli jsme s celou rodinou.

„Hádej, o kom dnes dopoledne mluvil můj profesor historie?“ položila řečnickou otázku.

„O Charlesi Lindberghovi!“

„To se mi líbí!“ řekl jsem jí. „Ujišťuje mě to, že jsem v Zóně!“

Když jsme toho večera odcházeli z restaurace, přistoupil ke mně Elianin otec a klidně mi poděkoval za všechno, co jsme udělali.

Ačkoli zkouškové období bylo pochopitelně stresující, o Vánocích byla Eliana pozitivní a příjemná. I její mladší bratranec si všiml toho rozdílu a dal jí výstižnou přezdívku „Eli-Zen.“ Když jsem se na ni podíval, viděl jsem sebe před deseti lety – klidnější, otevřenější, chápající a nadšenou; vědoucí pohled, důvěra v život, klidná mysl.

Nemohl jsem se dočkat, až ji uvidím ve třiceti.

Víra

Přál bych si náš příběh zakončit tím, že jsme dokázali léků zbavit i Anu. Ve skutečnosti se o to pokusila sama v prosinci 2007 na prahu svých 18. narozenin, aniž by o tom někoho informovala.

Šlo nám sice trochu na nervy, že se rozhodla konat, aniž by si o tom s námi promluvila, ale rozhodli jsme se ji podpořit, když už byla bez léků. Nedávno byla přijata do vynikajícího studijního programu výživy a byla na to velmi hrdá. K tomu byla v terapii, cvičila jógu a pravidelně dobrovolničila. Ligia a Maria se domnívaly, že existuje slušná šance, že už nebude relapsovat. Já osobně jsem její šance odhadoval na 50/50.

Načasování jejího relapsu nemohlo být horší. Došlo k němu, když jsem byl na Vánoce v Kanadě. Na rozdíl od její první epizody byla násilnická a nespolupracující, dokonce i vůči Ligii. Ačkoli se celá rodina snažila o trpělivost, co mohla, musela být Ana po devíti dnech v mánii hospitalizována.

Ironií je, že kdyby se projevovala násilnický i v její první epizodě, nikdy bychom se do toho nezapojili. Podle Dr. Grofa je totiž násilnické a nespolupracující chování ukazatelem duševní nemoci, ne spirituální krize.

Takže co bylo jinak?

Domnívám se, že nejničivější efekt měla medikace. Po jejím relapsu jsem pátral po spojitostech mezi násilím a lékem Depakote, který užívala. Podařilo se mi najít výsledky průzkumu zaměřeného na spojení jiných medikamentů jako neuroleptika, lithium a anti-depresiva s násilným chováním, ale průzkumy stabilizátorů nálady jako Depakote nebyly k ničemu. O rok později, v prosinci 2008, FDA trvala na tom, aby bylo v příbalovém létaku Depakote uvedeno varování ohledně sebevražedných tendencí při užívání. Příliš málo, příliš pozdě.

Kdybych tehdy věděl o závažném riziku, které sebou užívání tohoto léku nese, patrně jsme se mohli lépe připravit.

Přesto jsem zůstal optimistický. Asi za měsíc po propuštění z nemocnice volala Ana Ligii, aby jí sdělila historku. Po nedávném relapsu byla na relaxační masáži. Zatímco ležela na stole na terapeutické klinice, dostala halucinaci - v rohu se vznášela obrovská škeble. Posléze se škeble přesunula před Anino srdce. Po masáži masérce řekla, co viděla. K Aninu překvapení měla masérka pro štěstí vzadu na klinice zastřčenou sochu Yemanjá, brazilské bohyně moře. Terapeutka byla uctívačkou právě této bohyně.

"Jééé, pořád ještě v tom jede..." řekl jsem Ligii.

Pro mne byla Anina vize znamením. Navzdory tomu, jak rád bych jí pomohl ten proces pracovat, všechno bylo, jak to má být.

Anin příběh mi připomněl poslední vizi z mé vlastní hospitalizace, o kterou se ještě musím podělit. Ležel jsem připoutaný na posteli, otec mi držel ruku na zádech, a já vnitřním zrakem viděl zrzavou lišku na okraji zasněženého lesa. Skákala sem a tam na okraji lesa, její počínání nedávalo vůbec žádný smysl. „Bůh je blázen,“ zamumlal jsem s úsměvem. „Blázen chytrý jako liška!“

Jasně, že liška přesně věděla, co dělá. Snažila se chytat vzdálené ovce. Nevrazila přímo, ale naopak zkoumala, jak zmást stádo běháním ze strany na stranu. Pak vyběhla zabíjet. Ve skutečnosti ta liška vůbec nebyla bláznivá – jen pracovala na zcela jiné úrovni.

Jakkoli děsivý, frustrující a matoucí někdy život dokáže být, naučil jsem se, že nejlepší je prostě se poddat Boží vůli a zapomenout na své plány. Protože jakkoliv může život vypadat jako úplné šílenství, vždycky je za všemi dramaty ukrytá všeobjímající láska, která mi vhání slzy do očí. Takový život v Božím světle – jak bychom mohli nemít víru?

Epilog

Před deseti lety jsem poprvé sepsal okolnosti své hospitalizace a poslal to tomu „nepřejícímu“ transpersonálnímu psychologovi, o němž jsem se zmínil v první části. Napsal jsem následující souhrnný komentář:

Květen 1998

Během mých cest po Peru, mluvil můj průvodce, Dr. Alberto Villoldo, o tom, že šaman žije ve světě vjemů, jež jsou v protikladu vůči světu pravidel. Ze všech šamanských praktik se mi podařilo tohle zvládat nejlépe. Po návratu do Toronta jsem si nebyl jist, jestli chci „vytesat do kamene“ své paměti o tom, co se přihodilo během mé ložské hospitalizace před rokem. Bylo mi celkem jasné, že si můžu vybrat, jak si chci tuto zkušenost uchovat v paměti.

Mám se chápat jako oběť víkendového programu, která odmítá nést odpovědnost za to, když se účastníci kurzu začnou chovat divně? Mám si připomínat inkompetentní psychiatry, kteří pacienti radši ovládají, než léčí? Mám se cítit trapně při vzpomínce, že jsem se choval jako idiot v hotelu v centru města?

Nebo mám každého včetně sebe vidět jako lidi, kteří se snažili, seč mohli vzhledem k okolnostem? Mám přijmout dar, který člověk dostává jednou za život a který je mimo mé chápání? A jak to ovlivní mou budoucnost?

Mám dopustit, aby se to stalo temným tajemstvím, jež budu ukrývat před svými kolegy? Mám se pokusit hodit svou zkušenost za hlavu a snažit se poskládat ten neuchopitelný „normální“ život, o který bychom se měli všichni snažit? Nebo mám tu epizodu oslavovat jako božské znovuzrození a k čertu s tím, co lidé říkají?

Volba je na mně. Je na mně se rozhodnout, jak budu interpretovat realitu. Je na mně se rozhodnout, jak budu tvořit svou budoucnost.

Zvolil jsem víru v to, že celý sled událostí, které jsem tu popsal, byl klíčovou částí mého údělu, jež jsem uvnitř cítil, ale pořád nemohl jasně vidět či pojmenovat.

Ať už to byla „fantazie“, nebo „skutečnost“, v hloubi duše vím, že jsem se díval smrti do očí a objal ji v duchu božské kapitulace. Nikdo mi to nemůže upřít. Od té doby můj život nebyl už nikdy takový jako předtím.

V současnosti je mi čím dál jasnější, jak přirozeně a záměrně se odhalovaly události mého života. V minulosti jsem se často cítil jako slepá myška běžící bludištěm života jen podle intuice. Často jsem nevěděl, proč musím něco udělat nebo někam jít – věděl jsem jen to, že musím.

Při pohledu zpátky je snadné vysledovat, jak prorocké sny, synchronicity a vizionářské zážitky, jež byly klíčovými událostmi pozoruhodně uspokojivé cesty.

Skoncování s mým životem v reklamě, jakkoli to bylo pomalé a bolestivé, bylo tím nejdůležitějším rozhodnutím, které jsem kdy učinil. Odhalení role, již mám hrát jako šamanský průvodce a obhájce celé bipolární generace, bylo překvapujícím zjištěním. Co se týče toho, že jsem se stal spisovatelem, řekněme jen to, že už sama možnost sdílet svůj příběh s vámi je mi odměnou.

Provázení Eliany jejím prožitkem byla moje ojedinělá a nejdůležitější životní zkušenost.

Poprvé jsem byl požádán, abych posvítil na intenzivní a klikatou cestu. Skoro dvě desetiletí jsem tápal, proč pro mne bylo tak těžké najít uspokojivou životní dráhu. Až teprve s touto zkušeností jsem to jednoznačně pochopil. A konečně tu byl zřetelný prospěch pro ostatní – spirituální znovuzrození člena mé vlastní brazilské rodiny.

Současnou výzvou je samozřejmě dělat, co je v mých silách, abych pomohl ostatním projít tím mimořádným, ale obtížným procesem. U lidí do jednadvaceti stoupl počet diagnóz bipolární poruchy mezi roky 1994 až 2003 o 4 000%. Velké většině těchto lidí řekli jejich psychiatři, že trpí trvalou chemickou nerovnováhou a budou muset celý život brát léky. Možná je to tak, že vždycky budou lidé, kteří budou potřebovat léky, možná napořád, ale doufám, že jednou budou léky považovány spíš za užitečného pomocníka než za celoživotní úděl.

Svým způsobem potvrdila práce s Anou a Elianou mé nehlubší podezírání sebe sama. Patrně už nepocítím ono „nebe na zemi“, které jsem vnímal tak blízko během mé vlastní epizody. Ale to je dobře, protože upřímně řečeno se necítím jako zrozený pro skutečně rajský život. Ještě jsem se o to nezasloužil.

Ne, mým úkolem je bojovat, „vydlážit cestu“, aby čistší, citlivější duše přežily své probuzení. Jsem v ideální situaci, abych mohl lidem na celé zeměkouli pomáhat naučit se připomínat si a oceňovat potenciálně nejposvátnější zkušenost. Zkušenost, o kterou je naše společnost ze strachu a ignorace násilně připravuje.

Největší část „dláždícího“ procesu je zvýšení povědomí o spirituálně léčivém potenciálu bipolární poruchy – je o tom mnohé na mém kanálu „bipolarORwakingUP“ na YouTube. Ačkoli počet zhlédnutí mých videí neobstojí v porovnání s tím, kde kočka hraje na piano, životy, kterých jsem se dotknul nejen mým příběhem ale také svými teoretickými videi jsou prvními krůčky k tomu, aby celý svět pohlížel na bipolární poruchu novým revolučním způsobem. Dostávám nadšené emaily a komentáře z Austrálie, Bulharska, Francie, Indie, Norska, Saudské Arábie, Uruguaye a dalších - vypadá to, že se probouzí celý svět!

Zjišťuji, že lidem ve skromné míře pomáhám pochopit, ověřit si a přijmout jejich zkušenosti, a to pro mne znamená víc, než co jsem kdy poznal v reklamě. Jak jsem řekl Ligii: „YouTube je ten nejlepší job, jaký jsem kdy měl, i když mizerně placený!“ Společně s videi děláme také „provázání povídáním,“ čímž pomáháme hrstce odvážných průkopníků tam venku zvládat jejich epizody bez medikace a hospitalizace. Jelikož s Ligii získáváme více zkušeností, zdokonalujeme náš přístup k tomuto procesu a snažíme se vytvořit bezpečné a posvátné prostředí, které umožní lidem v krizi projít procesem duchovního probuzení bez omezování. Pro jistotu říkám, že v našem bytě ve třináctém patře bychom už nikdy nepracovali.

Tím je řečeno, že si plně uvědomuji obtíže, se kterými se při práci setkáváme. Sama idea, že bipolární porucha je přirozený způsob určený k uzdravování prostřednictvím duchovního probuzení, je, no dobře, přinejmenším kacířská. Naše práce je vážně hozenou rukavicí nejen psychiatrii, ale i převládající freudovské psychologii, která nazírá

na všechny formy přímé spirituální zkušenosti jako na známky patologie. Zmínka o tom, že Bůh je skutečná entita, jež může být zažita přímo, kýmkoliv, prostřednictvím toho, co se obecně nazývá „manickou epizodou“ nebo „akutní psychózou“, vyvolává otázku po základech moderní vědy a jejího historického rivala, náboženství. Není-li materiální svět tak „reálný,“ jak jsme si představovali, ale ve skutečnosti jde o výsledek bezhraničního spirituálního záměru, kam to staví vědu? Jestli Bůh už existuje v srdcích celého lidstva a vyjadřuje své božství jako zážitek dokonalé, nepodmíněné lásky, jak může jakékoliv náboženství tvrdit, že ono je tou pravou vírou?

Jednou z radostí, které přináší kontakt s lidmi z celého světa, je potvrzení, že božské setkání zažili křesťané z mnoha církví, židé, muslimové, stoupenci buddhismu a dokonce i ateisté! Potom už samozřejmě žádnými ateisty nejsou.

Ani korporátní svět nebude z našeho nového přístupu k duševnímu onemocnění nadšený. Jak dlouho asi zůstaneme zavření ve své kóji poté, co se nám dostane požehnání Velkého Probízení? Přiznejme si, že osvícení je špatné pro byznys. Pokud si někdo myslí, že Big Pharma a psychiatrie budou nadšené z „objevu“, že bipolární porucha je nejlepší léčit bez celoživotního užívání drahých medikamentů, tak spadl z višně.

Čas běží a lidé začínají mluvit, jsem si jistý, že tisíce, ne-li milióny, budou procházet svými manickými epizodami s pocitem znovuzrození jako Eliana, já sám a pár dalších. Jakmile jednou pronikne do všeobecného povědomí, že bipolární porucha nemusí nutně vést k životu „na léčích, ke smrti nebo k pomatenosti,“ jak se nám snaží podsouvat psychiatrie, dostaneme se na úplně nové hřiště.

Poděkování

Ženě, která navždy změnila můj život, své manželce Ligii. Jsi od našeho setkání mým nejlepším přítelem, mentorem, milenkou, terapeutkou a spoluhráčkou. Vždycky jsi tím prvním člověkem, který při mně stojí a jediným člověkem na planetě, který mě osvobodil od lhaní si do kapsy. Bez Tebe bych nebyl. Tvá intuice, co „rezonuje“ a „co neladí“, mi nesmírně pomohla při vyprávění mého příběhu. Ta tvář nikdy nelže.

Mamince a tatínkovi za jejich lásku a podporu na cestě, kterou málokterý rodič snadno chápe. Děkuji vám za to, že jste tu pro mne vždy byli – ať se dělo cokoliv!

Sheeně, za roky, kdy jsi mi naslouchala, naslouchala... a nikdy nenabízela odpověď, vždycky jsi položila tu správnou otázku. Možná to nebyla terapie, ale určitě to pomohlo! Tvá víra v život vždycky byla inspirací.

Všem z bipolární online komunity, kteří se mnou podělili o své zkušenosti. Většina toho, co jsem se naučil o této „poruše“, se mi nedostalo od doktorů či knih, ale od vás. Byli jste všichni skvělými učiteli. Jednou přinese vaše úsilí velké ovoce.

Zvláštní díky patří týmu mých korektorů, Michaelu Pearsonovi, Hanku Cotrimovi, Elizabethě Wolfové a Ligii. Váš přínos je nedocenitelný.

A konečně – mým dvěma skvělým brazilským neterím, „Aně“ a „Elianě“. Vy jste motivací a inspirací pro tuto knihu, pro moje videa na YouTube a pro vše další, co jsme s Ligii podnikali ohledně bipolární poruchy. Děkuji vám, že jste dovolily, abych vaše příběhy zveřejnil, a za vaši důvěru.

Poznámky

Part 1

1. Joseph Campbell and the Power of Myth, with Bill Moyers, (PBS, 1988). Now available on DVD.
2. James Redfield, The Celestine Prophecy, (Wheeler Publishing, 1994).
3. C. G. Jung, Memories, Dreams, Reflections, (Vintage Books, 1989).
4. Lao Tsu, Tao Te Ching (Barnes & Noble Inc., 1993) and, Deng Ming Dao, Chronicles of Tao, (HarperCollins Publishers, 1993).
5. John G. Neihardt, Black Elk Speaks, (Bison Books, 2004).

Part 2

1. Paramahansa Yogananda, Autobiography of a Yogi (Self-Realization Fellowship, 1998).
2. Sogyal Rinpoche, The Tibetan Book of Living and Dying, (HarperSanFrancisco, 1994), 330.
3. Christina and Stanislav Grof, M.D., The Stormy Search for the Self, (G. P. Putnam's Sons, 1992), 73-77.
4. Ibid., 1-7.
5. Ibid., 88.
6. M. J. Abadie, Your Psychic Potential, (Adams Media Corporation, 1995), 108-109.
7. Ibid., 150-153.
8. Ibid., 159.
9. Alberto Villoldo, Dance of the Four Winds, and Island of the Sun, (Destiny Books, 1995). NOTES

Part 3

1. Christina and Stanislav Grof, M.D., The Stormy Search for the Self, 254-255.
2. Robert Whitaker, Mad in America, (Basic Books), 188-189.
3. Ibid., 248-249.
4. See www.ssristories.com for an account of anti-depressant related murder and suicide.

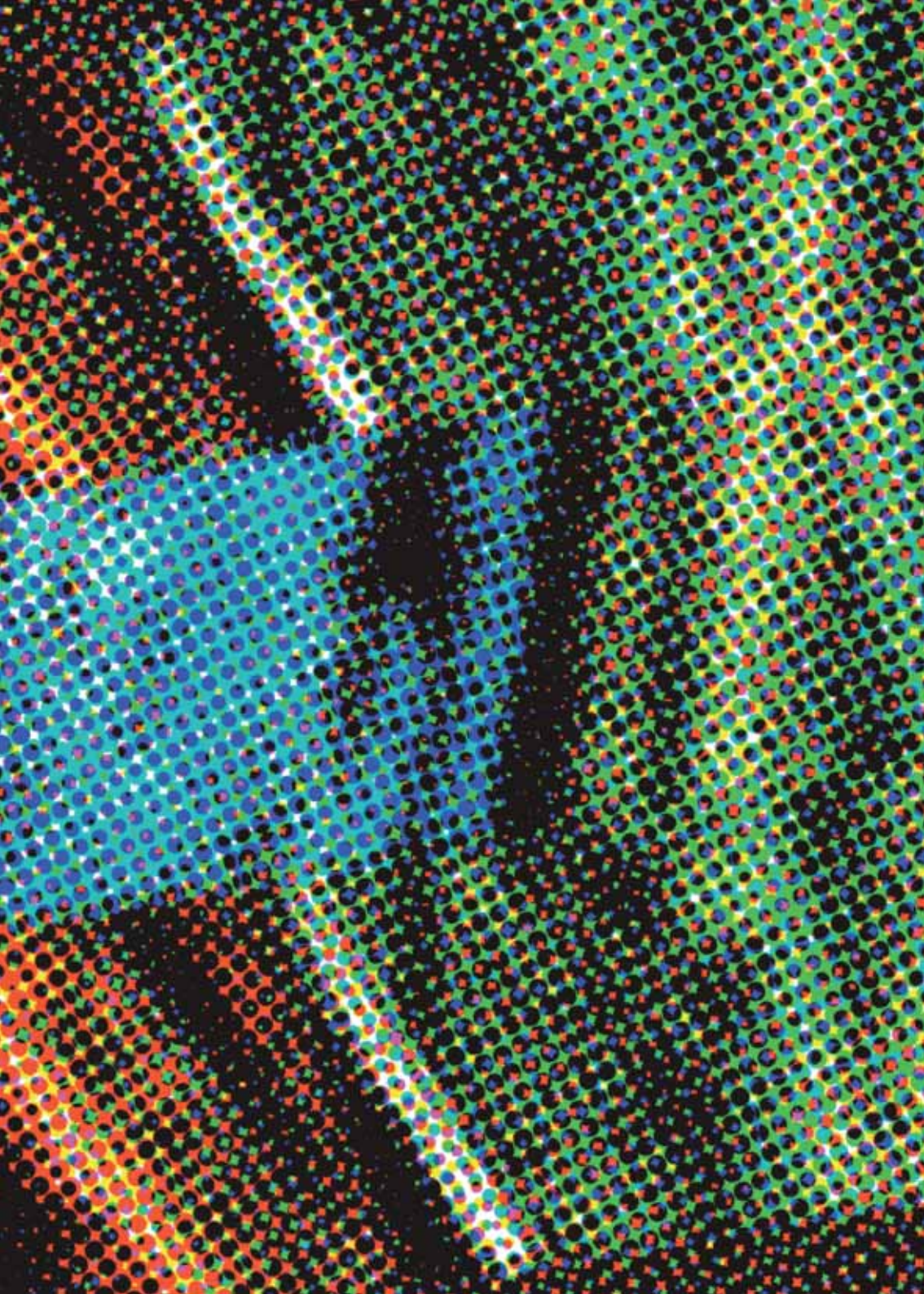
Epilogue

1. Benedict Carey, "Bipolar Illness Soars as Diagnosis for the Young," New York Times, September 4, 2007. 231

Odkazy

Všechny aktivity online nebo kanály, v nichž jsem aktivní, jako YouTube, Facebook, Twitter, NING atd. jsou přístupné z mé centrální webové stránky:

www.bipolarORwakingUP.com

VIDA z.s., V Horkách 12
140 00 Praha 4
www.vidacr.cz